

ལྷོ་ཁོང་ས་ལྷ་སྐྱུང་ས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་དགུ་བཅུ་གསུམ་
ལས་འགྲུལ་ཚོགས་པར་སྐྱུལ་བའི་བཀའ་སློབ་བྱོགས་བསྐྱེགས།

ཕྱི་དང་ས་ཁྱུན་སེལ་བའི་ཉིན་བྱེད།

ལྷོ་ཁོང་ས་ལྷ་སྐྱུང་ས་མགོན་ཆེན་པོ་འཛིན་བཀའ་སློབ།
བོད་ཀྱི་དགུ་བཅུ་གསུམ་ལས་འགྲུལ་ཚོགས་པ།

མེར་བྱེས་རིག་མཁོན་དེབ་སྒྲིའི་ཡང་།

SJRB-0153

མེར་བྱེས་རིག་མཁོན་ཚོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་བཅོས།

མེར་བྱེས་རིག་མཁོན་ཆེན་མོས་འབྲེམས་སྒྲེལ་བྱས།

༡༠༡༥ ཟླ་ ༥ པར་ཚོམ་སྒྲིག་བྱས།

༡༠༢༠ ཟླ་ ༡ པར་བསྐྱར་སྒྲིག་བྱས།

མེར་བྱེས་རིག་མཁོན་དྲ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

གསལ་བཤད།

འགོང་ས་འཕྲུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཀའ་ཚུལ་དང་བཀའ་བྲིད་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་དེབ་ཁག །རང་རིགས་
སྤྱན་རློན་གྱིས་ཐུན་མོང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་སྤྱབ་ཆེད་རྒྱལ་ལ་བཞེས་བསྐྱར་དང་། དེབ་གཞུགས་གསར་བསྒྲིགས་བྱས་
པ་མ་གཏོགས་མ་ཕྱི་རང་སོར་བཞག་ཡོད་ལ། ལུ་སྒྲིག་པ་སོགས་བྱ་བ་དེབ་ནང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ།

དཀར་ཆག

- མེན་རུ་ཁྱེད་པའི་གཏམ། a
- ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་བ་ ༩ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་བཞུགས་སྐར་པོ་ཐང་རུ་བོད་ཀྱི་དགུ་བཅུ་གསུམ་ལས་
འགུལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་དང་པོའི་ཚོགས་བཅར་བ་ཆབ་སྲིད་བཅོན་པ་གཏངས་
༡༥༠ སྐོར་ལ་སྡུལ་བའི་བཀའ་སློབ། ༡
- ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ཟླ་བ་ ༡༢ ཚེས་ ༧ ཉིན་ཕྱི་ལོ་འཁོར་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་བོད་ཀྱི་
དགུ་བཅུ་གསུམ་ལས་འགུལ་ཚོགས་པར་ཆིབས་སྐྱར་གནང་སྐབས་སྡུལ་བའི་བཀའ་སློབ། ༡༦
- ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ ལོའི་ཟླ་བ་ ༣ ཚེས་ ༣ ཉིན་གཞིས་བྱེས་ལི་ཐང་མེར་སྐྱ་མི་མང་དང་། ཤངས་དགའ་
ལྷན་ཚོས་འཁོར་འདུས་སྒྲེ། བོད་ཀྱི་དགུ་བཅུ་གསུམ་ལས་འགུལ་ཚོགས་པ་བཅས་ནས་ལྗོངས་
ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་བརྟན་བཞུགས་བསྐྱར་འདུལ་སྐབས་སྡུལ་བའི་བཀའ་
སློབ། ༣༤
- ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་ལྗོངས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བོད་ཀྱི་དགུ་
བཅུ་གསུམ་ལས་འགུལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༥ པའི་ཚོགས་བཅར་བ་ཆབ་སྲིད་
བཅོན་པ་གཏངས་ ༢༠༠ སྐོར་ལ་སྡུལ་བའི་བཀའ་སློབ། ༣༩
- ལྗོངས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཚོགས་པ་ཁག་ལ་སྡུལ་བའི་བཀའ་སློབ། ༤༩
- ལྗོངས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བོད་ནས་གསར་རུ་འབྱོར་བ་རྒྱམས་ལ་སྡུལ་
 བའི་བཀའ་སློབ། ༤༧

ཐོན་ཏུ་སློང་བའི་གཏམ།

སྐྱ་མཆོག་མཆན་བཟང་སླེ་དགའི་དཔལ་ཏུ་བལྟམས། །

གསུང་དབྱངས་དྲུག་ཅུ་ཕྱོགས་བཅུའི་ཁིང་ཏུ་འཕྲོས། །

ཐུགས་དགོངས་ཟབ་ཡངས་སྲིད་གསུམ་མཛེས་བའི་རྒྱན། །

འདི་ཕྱིའི་སྐྱབས་གཅིག་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོས་སྦྱོངས། །

ཞེས་བསྟོད་ཕྱག་ཐོན་ཏུ་བཏང་སྟེ། མོངས་སུན་སེལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཅེས་བའི་ལམ་སྟོན་གྱི་
བཀའ་སློབ་འདི་ཉིད་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༡༧ ནས་བཟུང་གངས་ལྗོངས་ཆོས་ཀྱི་ཁིང་
ཏུ་བཅན་ཆོལ་རྒྱལ་སྦྱོབ་གྱི་ལེའུ་གསར་བ་ཞིག་བཏོད་ནས་མི་ལོ་ ༡༩ དང་། བོད་ཀྱི་དགུ་བཅུ་
གསུམ་ལས་འགྲུལ་ཆོགས་བ་དབུ་བརྟེན་ནས་མི་ལོ་ ཇིལ་པོ་ ༡༠ འཁོར་བའི་དམིགས་བསལ་
གྱི་ཏུས་ཅན་སྤང་བཅིའི་སྐབས། ས་སྟེང་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མངའ་བདག་འཛམ་གླིང་ཞི་
བདེའི་དེད་དཔོན། རང་ཅག་གངས་ཅན་བ་རྣམས་ཀྱི་མེ་ཏོག་གང་ལ་ཕོག་པའི་ལྷ་སྐལ། ཡགོང་ས་
ལྷ་མིའི་རྣམ་འཛེན་ཡ་སྐབས་མགོན་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཐེན་ཅིང་གཟེགས་བ་ཆེན་པོ་
མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་དགུ་བཅུ་གསུམ་ལས་འགྲུལ་ཆོགས་བར་ཕྱིར་སྐྱལ་བའི་ལམ་སྟོན་གྱི་
བཀའ་སློབ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ལེགས་བསྐྱེགས་པར་སྤྱན་ཞུས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་ལྷག་
བསམ་གྱི་ལོ་མཆོ་གྲན་ཏུ་འཕྱར་བའི་རང་རིགས་ཁྱིའུ་མང་པོས་བཅན་ཆོལ་རྒྱལ་སྦྱོབ་གྱི་
ལས་འགྲུལ་སྐྱ་མང་གཅིག་མཐུག་གཉིས་མཐུད་ཏུ་བརྩམས་པར་རྒྱ་གཞུང་ནས་མི་སྦྱོད་ལས་
འདས་ཤིང་། ཡང་དང་སྤྱིང་ཟེ་མེད་པ། མཛོང་བ་མིག་གིས་མི་བཟོད་བ་དང་། བསམ་བ་ཡིད་ཀྱིས་
མི་ལངས་པའི་སྐྱག་སྦྱོང་དང་མནར་གཅོད་རྗེ་སྟེང་བཏང་སྟེ་རྒྱ་གཞུང་གིས་མི་ཡི་གྲལ་མཐར་ཐུང་

པའི་ཆབ་སྲིད་བཅོམ་པ་ནམས་ལ་ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྷན་རང་
གཞུང་བཅས་ནས་དམིགས་བསལ་ཐུགས་རྗེ་བྱམས་གཟིགས་ཀྱི་བཀའ་ཁྲིན་ལས་རང་དབང་བདེ་
སྲིད་ཀྱི་དཔལ་ལ་ལོངས་སུ་སྤྱོད་རྒྱུའི་སྐལ་བཟང་གོ་སྐབས་ཐོབ་པར་དགའ་སྟོམ་ཆོག་ཤེས་ཀྱིས་
རང་ཅག་ནམས་ཀྱིས་དེན་བྱས་དེན་གསེའི་ལས་ལ་ཞུགས་མ་ཐུབ་དུང་། དེན་ཅན་གྱི་ལག་པ་རྩོས་
མི་བརྟུང་བ་ཞིག་གྱུ་རྒྱུའི་ཡ་རབས་དམ་པའི་ལས་ལ་ཞུགས་ཤིང་། མཆོན་སྟན་དང་གཟི་བརྗིད་
ཅོད་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། རང་ཅག་ནམས་ལ་ལྷག་བསམ་དང་སྤྱིང་སྟོབས། ལ་རྒྱ་དང་ཤ་
ཞེན། འཛོན་ཐང་དང་རྒྱས་པ་རྗེ་ཡོད་དེ་ཆ་སྟོན་པའི་དུས་ལ་བབས་ཡོད་པས། སྒར་བྱས་རྟེན་རྗེས་
ལག་གསུབ་དང་། བྱས་པ་རྗེས་མེད་དུ་མི་གཏོང་བ་དང་། ཡང་སྟོས་ཟུར་འདུག་དང་རྒྱང་བཤེད་མི་
གནད་ཞིང་། རྒྱབ་གཏོད་དང་ཁ་གཏད་དུ་མི་ལངས་པར་ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་པོ་མཆོག་གི་
ཟབ་གསལ་གསུང་གི་ཉིང་ཁུར་ཐོས་བསམ་སྟོབ་གཉེར་དང་ཉམས་བཞེས་གནད་དུ་སྦྱིན་པ་མཛད་
དེ་མགོན་པོ་གང་གི་རྒྱབས་ཆེན་གྱི་དགོངས་གཞིའི་ལམ་སྟོན་ཐོག་ང་ཚོས་ཡིད་གཉིས་དང་ཐེ་
ཆོམ། བྱིར་བཏོལ་དང་ནེམ་རྒྱར་སྤངས་ཏེ་མེ་ཏོག་མཉམ་བཞད་དང་། མཁས་བརྒྱ་འགྲན་སྡེད་གི་
ཚུལ་དུ་ལག་གདང་དཔུང་གཤིབས་ཀྱིས་ནམ་གཡང་དང་སྤྱིད་ལུག་སྟོམས་ལས་དང་ལེ་ལོ་
སྤངས་ཏེ་ཤར་བསྐྱོད་བྱ་རྒྱུའི་དུས་ལ་བབ་ཡོད།

དེས་ན་ང་ཚོས་གདམ་ག་དང་ལངས་ཕྱོགས་མ་ཞོར་ཞིང་། དམིགས་ལུལ་དང་བསྐྱབ་བྱ་མ་
འཇུགས་པ། ཆོད་སེམས་དང་སྤྱིང་སྟོབས་མ་ཞུམ་པའི་ཐོག་ནས་ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་
པོའི་ཡང་དག་པའི་ལམ་སྟོན་དང་། བཅའ་ཁྲིམས་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་དོན། གཞུང་གི་མཛད་
ཕྱོགས་སྲིད་བྱས་ལྟར་བདེན་པ་དང་། འཆེ་བ་མེད་པ། ཡང་དག་པའི་མང་གཙོའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་
བཀའ་བཏགས་ལྟར་རྒྱུ་རྒྱུའི་རྒྱ་ལས་མི་ལགལ་པའི་གཞི་རྩའི་ལྟ་བུའདུང་སྲིད་བྱས། ཀྱན་སྦྱོང་དང་
ལངས་ཕྱོགས་གཞིར་བཟུང་ཆར་པ་རྩ་ཕྱོགས་དང་ཉི་མ་མེ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་དཔུང་འོག་དཔུང་
འདེགས་དང་ཐུར་བྱ་མཉམ་འདེགས་མཛད་དེ་མི་བརྒྱ་སེམས་གཅིག་དང་། རྟེན་རྒྱུ་འགྲོས་གཅིག་
གིས་དཔེ་ལྟར་ཁ་ཕྱོགས་གཅིག་དང་འཕོད་སྒྲ་གཅིག་བསྐྱོད་ལམ་གཅིག་དང་གོམ་སྐབས་གཅིག་

གིས་ཤར་བསྐྱོད་བྱེད་དགོས།

ལྷག་པར་བཅན་གྱི་ལ་སྐྱོབ་ཀྱི་མཆན་སྟོན་ཐོབ་པའི་མི་སྣ་ཞིག་ཡིན་ཟེན་འཕུལ་ཕྱགས་
ཀྱི་ཁེ་ཉན་དང་། བསམ་སྐྱོད་ཀྱི་དགོ་སྐྱོན། སྤྱི་བྱའི་མན་གཞི་དང་བཅས་ཉོགས་པར་བྱས་ཏེ་ལྷག་
བསམ་བཞན་བཟུང་དང་། སྤྱིང་སྤྱིབས་རབ་འཕེལ། རིག་པ་དྲངས་གསལ་བཅས་ཀྱི་སྐོ་ནས་དག་
པོའི་ཁ་མཁས་ཀྱི་གཡོ་སྒྱུ་དང་། མགོ་སྐོར་ཀྱི་སྤྱིད་བྱས། དུལ་དངོས་ཀྱི་བསྐྱེད་སོགས་ཀྱི་
དབང་དུ་ནམ་ཡང་མི་འགྲོ་བར་སྤྱི་དང་སྤྱིར། རང་དང་གཞན། ཆོས་དང་འཛིག་ཉེན་གང་སར་པན་
ལས་གཞི་ཆེ་བ་དང་། དགོ་ལས་སྤྱིག་ཆེ་བ། ཁེ་ལས་གྲོང་ཆེ་བའི་བྱ་སྐྱོད་དང་། རྣམ་འགྲུར་ཉིལ་
འབྲུ་ཅམ་མ་ཐོན་པ་བྱ་རྒྱ་དང་། ལྷག་པར་ང་ཆོས་འདི་བྱི་གཉིས་མེད་དང་། རང་གཞན་གཉིས་
ལྷང་། དག་དགའ་གཉེན་སྤྱག་གི་བྱ་སྐྱོད་སྤྱི་གཅིག་ཀྱི་དངོས་ལྷགས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་རང་ཉིད་
ཀྱིས་མི་བྱེད་ཅིང་། གཞན་ལ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པ། གཞན་གྱིས་བྱས་པར་ཡི་རང་མི་བྱེད་པ་བྱ་རྒྱ་
བཅས་ནི་ད་ལྟའི་ཁ་ཆ་དགོས་གཏུགས་ཀྱི་ལས་འགན་ཞིག་ཆགས་ཡོད་ལ། ཁ་ནས་རང་དབང་
དང་འབྲུ་མཉམ། མང་གཙོ་དང་ཐོབ་ཐང་སོགས་སྤྱིང་བཞིན་ཁོག་ནས་དག་པོའི་འདོད་དོན་སྤྱི་བ་
ཅིང་། པ་རོལ་པོའི་མཛོན་འདོད་ཀྱི་མ་སྤྱོད་འགྲུར་དུ་འགྲོ་བ་ལྷ་བྱའི་ཡིད་སྐྱོ་ཐབས་སྤྱག་གི་བྱ་རན་
སྤར་བྱས་ལ་འགྲོད་བཞགས་དང་། བྱིན་ཆད་སྤར་སྤྱང་འཇུག་ལྷོག་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་པ་མ་ཟད། དེ་
ལྟར་བྱེད་པ་ཐོར་རྟ་ཁ་གཡང་གཏུས་ཀྱིས་གོ་བསྐྱོན་བསྐྱབ་བྱ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་ང་ཆོའི་སྤྱི་གཉིང་
དུ་བབས་ཤིང་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་ལས་འགན་ཞིག་ཀྱང་ཆགས་ཡོད།

ཡང་སྐོས་གངས་སྤྱོད་ཆོས་ལྷན་གྱི་ཞིང་ཁམས་འདི་ཉིད་ཆགས་དང་འཛིག་ འཆི་དང་
གསོན། གནས་དང་མི་གནས་ཀྱི་སོ་མཆནས་ལྷ་བྱའི་རྩ་དག་གཞན་འཕྲང་གི་དུས་སྐབས་འདིར་ང་
དང་ཁྱོད། མཐོ་དང་དམལ། རིང་དང་སྤང་སོགས་ཅོད་པའི་སྐབས་ཤིག་མིན་པར། མགོན་པོ་གང་
གིས་སྤྱི་བྱེད་གཡོ་ཆེ་ནན་པེ་བས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྤྱི་བའི་ཁ་གསལ་ལ་གོ་བདེ་ཞིང་། རྒྱ་ཆེ་ལ་གཉིང་
ཐབ་པ། མཐའ་ཡས་ལ་སྤྱི་མེད་པའི་བཀའ་སྐོབ་ཡིད་གཏུང་སེལ་བའི་བདུན་ཅི་དང་། སྐོ་བརྒྱ་

ནས་གཤམ་ཤངས་ཆེར་གཟིགས་ཀྱིས་ཁྱེད་ཀྱི་འོངས་པའི་ས་གནས་ཐོག་དགེ་འདོན་སྒྲིབ་སེལ་གྱི་
ལམ་སྟོན་དང་། རྣམ་གྲུ་སྤྱོད་པས་བསྟན་པའི་རྟོག་དགའ་བ་ལགས་ནས་ཡིག་ཐོག་མཐའ་བཤུད་དང་།
ཡིག་བརྟག་རོགས་རམ། བོད་ཀྱི་དབྱེ་བརྒྱ་གསུམ་ལས་འགྲུལ་ཆོག་པ་ནས་དབང་བསྟན་
མཛད་པ་བཅས་ཀྱི་རྒྱ་ཆོག་སུ་མའི་དབང་ལས་བཀའ་འཁྲོལ་འདི་ཉིད་ཆབ་སྲིད་བཅོན་ཟུར་གཙོ་
གྲུང་གི་རྒྱ་ཆའི་ཕྱོག་པ་པོ་ནམས་ཀྱིས་སྤྱོད་པས་དུ་བསྟན་སྟབས་བ་བྱུང་བས། ལོ་སྤྱོད་པའི་དང་
བསྟན་ནས་ཁོང་ནམས་ལ་བཅོས་མིན་སྟེང་དབྱེ་བརྒྱ་གསུམ་ཐོག་ཐོག་ཐོག་ཐོག་ཐོག་ཐོག་ཐོག་ཐོག་ཐོག་
རྒྱ་བཅས། བརྟགས་སྐར་རྩ་ས་ནས་གྲུལ་ཆབ་སྲིད་བཅོན་ཟུར་ནས་གྲུ་སྟབས་བསྟན་ཡང་འཕེལ་
བས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༢༥ དགེ་བར།

བྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་བ་ ༩ ཚེས་ ༩འི་ཉིན་བཅུགས་ཞུར་པོ་བྱང་དུ་བོད་ཀྱི་
 དགུ་བཅུ་གསུམ་ལས་འགུལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་དང་པོའི་
 ཚོགས་བཅར་བ་ཆབ་ཕྱིད་བཙོན་པ་བྱངས་ ༡༥༠ ལྗོངས་ལྷུལ་པའི་
 བཀའ་སློབ།

བྱིད་རང་ཚོ་ཆང་མར་བཟ་ཤེས་བདེ་ལེགས་ཀྱི་འཆམས་འདྲི་ཡོད། བྱིད་རང་ཚོ་
 ཐོག་མར་བཙོན་དུ་ཚུད་པ་དང་། རྒྱ་མིའི་ལག་པར་ཚུད་ཕྱིན་ཆད་ལ་དཀའ་ངལ་ཡོང་
 རྒྱ། ཐ་ན་སློག་ལའང་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ཤེས་གསལ་རེད། འོན་ཀྱང་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་
 དག་སེམས་ཀྱིས་མ་བཟོད་པར་སྤྱིང་སྤྱོད་ཆེན་པོའི་ཐོག་ནས་དཀའ་ངལ་བརྒྱབ་
 ཡོད། དེ་ནས་བཙོན་ཁང་ནང་སྤྱོད་རིང་དུས་ལུན་རིང་ལུང་ལ་མ་བཟོས་པར་སྤྱུག་
 སྤྱོང་མང་པོ་སྤྱངས་ཡོད། ཐ་མ་རང་དབང་ལུང་པར་སྤྱོད་པས་པའི་རྗེས་སུ་ཐོག་མའི་
 སེམས་ལྷགས་དང་། དཀའ་ངལ་བརྒྱབ་པའི་སྤྱིང་སྤྱོད་ནམས་མ་བཟོད་པར་སྤྱི་
 མ་སྤྱད་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་ལྷག་བསམ་བཅངས་ཏེ་བྱིད་རང་ཚོས་འབད་བཙོན་གྱིད་
 ཀྱི་ཡོད་པ་ཏྲ་ཅང་ཡག་པོ་ཡིན་པས། ལྷགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་བརྗོད་རྒྱ་ཡིན།

ང་རང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་འདི་བོད་མི་སྤྱི་བོ་གནས་བསྐྱེད་ཡོངས་ལ་
 འཁུར་དུ་འབྲི་བའི་སྐབས་བབས་ཀྱི་ལས་འགན་ཞིག་ཡིན། དེར་བརྟེན་བྱིད་རང་
 ཚོས་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་ལས་འགན་ངོས་ཟེན་པའི་ཐོག་ནས་བོད་དོན་སེམས་ལ་

བཅངས་ཏེ་ལས་ཀ་བྱས་པ་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག།

གཉིས་ནས་འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་རྒྱ་དམར་གྱིས་འགོ་བ་མིའི་ཀྲན་སྤྱོད་ཐོབ་
ཐང་བཅུལ་བཞིག་བཏང་ལུགས་དང་། དེ་བཞིན་ཆབ་སྲིད་བཅོན་པར་སྤྱག་སྤྱོད་
མནར་གཅོད་ཚད་ལས་བཀལ་བ་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོགས་པ་དེ་འབྲུགས་
ཡོངས་གྲགས་བཤད་གྱི་ཡོད་ལ། ང་རང་ཆོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་གྱི་ཡོད།
དེ་ལྟར་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་དོ་བདག་ངོ་མ་བཅོན་ཁང་ནང་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཡོད་པ་ཞིག་
གིས་རང་ཉིད་བཅོན་ཁང་ནང་སྤྱོད་སྐབས་རྒྱའི་ལས་བྱེད་པས་ཉེས་བརྱུང་དང་།
ཐུབ་ཆོད། མནར་གཅོད་ངེ་ལྟར་བཏང་བ་སོགས་གྱི་གནས་ཚུལ་ནུས་པ་བཤད་ཐུབ་
ན། དེ་ནི་གཞན་གྱི་ཟེར་སྐད་དང་། གཅིག་ལ་གཉིས་བརྒྱད་གོ་ཐོས་གྱིས་བཤད་པའི་
སྐད་ཆ་མིན་པར། དོ་བདག་ངོ་མ་རང་ཉིད་གྱི་ལུས་ཐོག་ཏུ་དཀའ་སྤྱག་དངོས་སུ་
ཐུངས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་སྟབས། དོན་དངོས་ར་སྤྱོད་གྱི་དབང་པོའི་ཐོག་ནས་པན་
ཐོགས་ཤིག་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་ལུགས་ཆང་མས་ལྷག་བསམ་མ་བོར་བར་རྒྱན་
འཁྱོངས་བྱེད་དགོས།

ང་ཆོ་བྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་བ་ ༣ པའི་ནང་ལྷ་ས་ནས་བྱོས་བྱོལ་དུ་ཡོང་བ་དེ་
སྐབས་ང་ཆོའི་བསམ་སྒྲུབ་ནང་སོ་སོ་རང་ཉིད་རང་མགོ་གང་ཐོན་མ་ཡིན་པར་བོད་
སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་བསམ་སྒྲུབ་བཏང་སྟེ་ང་ཆོ་བཅོན་བྱོལ་ལ་ཡོང་བ་རེད། བཅོན་
བྱོལ་བ་ཆགས་ནས་མི་ཐོག་ཟེ་འགོ་གི་ཡོད་ཀྱང་། ང་རང་ཆོའི་ཐོག་མའི་དམིགས་
ལུལ་ལ་ནམ་ཡང་འགྱུར་བ་མེད་ཅེས་ངོས་ནས་རྟག་ཏུ་བོད་མི་ཆོར་བརྗོད་གྱི་ཡོད།
ཁྱེད་རང་ཆོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་བྱས་ཏེ་ཐོག་མར་བོད་དོན་བདེན་པའི་དོན་ལ་འཐབ་

ཚོད་བྱེད་རྒྱའི་ལྷག་བསམ་དང་སེམས་ལྷགས་བསྐྱེད་པ་དེ་བདེན་པའི་མཐའ་མ་
གསལ་བར་དུ་མ་བརྟེན་པ་བྱས་ཏེ་ཐུ་མ་ཐུད་འབད་བཞིན་བྱེད་རྒྱ་གལ་གནད་ཆེན་
པོ་ཡིན།

ང་རང་ཆོ་མ་འོངས་པར་བོད་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་བྱང་བའི་རྗེས་
སྤུངས་དཀའ་ངལ་ནམ་པ་སྣ་ཆོགས་ཐུ་མ་ཐུད་ཡོང་སྲིད་པར་བརྟེན། དེའི་སྐབས་སུ་
བྱེད་རང་ཆོས་ད་ལྟ་བར་དུ་ལྷག་བསམ་ཞུས་མེད་ཀྱིས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་དེའི་
མཐུག་བསྐྱངས་ནས། རོ་དོན་ཡང་སྤྱིང་འཕགས་པ་སྦྱོར་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་
ཞིང་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་དོན་དག་བཅས་ལ་སོ་
སོའི་མི་ཆེའི་ནང་རང་སློབ་ཆོས་བཏང་གིས་ལྷག་བསམ་བསྐྱེད་ནས་ལས་ཀ་འགོ་
བརྩུགས་པ་འདིའི་ཐོག་རང་གི་མི་ཆེ་ཡོངས་རྫོགས་གཏོང་ཐུབ་པ་བྱེད་རྒྱ་གལ་ཆེན་
པོ་ཡིན། ཤེས་སོང་ངས།

ངོས་ལ་ཆ་བཞག་ཀྱང་། ངོས་ནས་ཉལ་པར་ང་རང་ལ་རྒྱལ་བ་རེན་པོ་ཆེའི་མིང་
ཐོགས་པའི་ལུས་ཉེན་སྲུངས་རྗེས་ཐོད་པ་ས་ལ་མ་ལྟངས་བར་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་
གི་འགན་འཁུར་སྲུངས་རྒྱ་དང་། ཐོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་ཞབས་འདེགས་བསྐྱབ་རྒྱ་
འདི་ང་རང་གི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱོས་པ་ཡིན་ཞེས་བརྟེན་ཀྱི་ཡོད། བྱེད་རང་ཆོས་ཀྱང་དེ་
བཞིན་བྱས་ནས་སེམས་ལྷགས་བསྐྱེད་དགོས།

དེ་ནས་བྱེད་རང་ཆོའི་གྲོས་ཚད་དོན་ཚན་ཁ་ཤས་བཞག་པ་དེ་ཆོ་བསམ་སྡོ་
ཡག་སོ་བཏང་འདུག ད་ལྟ་འདིར་ཁ་ཆ་དགོས་གཏུགས་ཀྱིས་བརྟེན་དགོས་པ་ཞིག་

ལ། བོད་ནས་ཚུར་བྱོས་བྱོལ་དུ་ཡོང་མཁན་ཁོངས་ཀྱི་མི་འགའ་ཞིག་གིས་དངོས་
གནས་ས་གནས་ས་ཐོག་ལ་དཀའ་ལས་མང་པོ་བརྒྱབ་ཡོད་ཀྱང་། མི་ཁོ་རང་གི་
གཤེས་ཀ་ལ་སྐད་ཆ་མང་པོ་མི་ཤོད་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོད་པ། དེ་གསུམ་འདི་གར་ཚུར་
སླེབས་སྐབས་ང་ཚོས་དེའི་གནས་ཚུལ་མ་ཤེས་པར་བདག་མེད་ལྟ་བུར་ལུས། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་དཀའ་ལས་རྗེ་ཅམ་བརྒྱབ་ཀྱང་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གིས་བདག་པོ་རྒྱག་
གི་མི་འདུག་སྟུང་བའི་བསམ་ཚུལ་དང་། རོ་བདག་ལའང་སློ་པམ་ཡོང་གི་ཡོད་པའི་
གནས་ཚུལ་ང་ལ་ཤོད་མཁན་བྱུང་། བོད་ནས་ཡོང་མཁན་ནང་གི་དངོས་གནས་
དཀའ་ལས་ཆེན་པོ་རྒྱག་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ཞེས་ཁའི་
ཅེ་མོར་འབྲེལ་ནས་མི་ཤོད་མཁན་དེ་རིགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ང་ཚོས་མ་ཤེས་པར་
སྤང་མེད་དུ་ལུས་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཉན་ཉན་འདུག

ཡང་རིགས་གཅིག་ཁྱེད་རང་ཚོའི་གྲོས་ཚད་ནང་བཀོད་འདུག་ལ། མི་འགའ་
ཞིག་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་གྱི་རྒྱུན་པས་མིན་པར་གནས་ཚུལ་གཞན་གྱི་ཐོག་ནས་བཙོན་
དུ་ཚུད་པ་དེ་རིགས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་དུ་སླེབས་ན་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་རེད་ཟེར་བ་དང་།
སྤང་བ་སྤྱིད་པོ་ཡོད་རབས་བརྗོད་མཁན་ཁག་གཅིག་ཡོད། དཔེར་ན། ངས་ངོས་
ཤེས་པའི་སྐྱམ་ཁ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱུང་། རྟ་རམ་ས་ལར་སླེབས་པའི་ཁམས་ཁུལ་
གྱི་གཞོན་སྤྱེས་རིགས་གཅིག་ནི་ས་ཡུལ་དུ་ཐོད་སྐབས་སྤྱིག་ལམ་མི་འཇུར་བ་དང་།
ཁྲིམས་ལ་ཅི་སྤང་མི་བྱེད་པ། གང་བྱུང་བྱེད་མཁན་རིགས་ཡིན་པས། དེ་ཚོས་རྒྱ་
གར་ནང་རྣོག་བ་བཙོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་སྟེ། དེ་ལྟར་མི་ཁ་ཤས་རྒྱ་
མཆོན་ཡང་དག་ས་མིན་ཡང་། འདིར་སླེབས་སྐབས་ཁ་ནས་ཞེ་པོ་འགའ་བཙོ་བརྒྱད་

བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོས་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་རེད་བསམ་ནས་བདག་པོ་
རྒྱག་གི་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་འཛམ་གླིང་གང་དུ་ཡིན་ཡང་མི་ཉམ་པ་ཆ་པོ་དང་། ཁ་
ལྷགས་ཆེན་པོ་དེ་ཆོར་དོ་སྤང་བྱེད་པ་དང་། ཁ་ཁུ་མིམ་བྱར་སྤྲོད་མཁན་ཆོ་སྤང་མེད་
དུ་ལུས་ཀྱི་ཡོད།

དངོས་གནས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དུ་དཀའ་ལས་རྒྱག་མཁན་ཆོར་བྱས་ཤེས་ཡོད།
ཁོང་ཆོར་བྱས་ཤེས་ཤེས་འབྲེལ་གྱི་ལྷ་རྟོག་བྱེད་རྒྱ་དེ་ང་ཚོའི་ལས་འགན་ཡིན། དེ་
ཆོར་བདག་པོ་རྒྱག་མ་ཐུབ་པར་ལུས་ན་དངོས་གནས་ལས་རྒྱ་འབྲས་དང་མ་མཐུན་
པ་ཡིན། གང་བྱུང་བྱེད་མཁན་ལ་བདག་པོ་རྒྱག་ཆོད་མེད། གལ་ཏེ་བདག་པོ་ཞིག་
བརྒྱབ་སྟེ་གཟབ་གཟབ་བྱས་ཀྱང་ཤེས་སུ་ཞབས་འདེན་ཞུ་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་
འདུག འདི་ཕྱོགས་སུ་སླེབས་ནས་མི་གསོད་མཁན་དང་། འདྲ་མིན་བྱེད་མཁན་དེ་
འདྲ་བྱུང་ཡོད། དེ་དག་ནི་ཉ་ཅང་ཐབས་སྤྱུག་རེད། བོད་ནས་གསར་འབྱོར་མི་གཅིག་
གིས་ཞབས་འདེན་ཞུས་པ་དེའི་མཆོན་ཤས་གསར་འབྱོར་སྤྱི་ཡོངས་ལ་ཡོང་གི་
ཡོད།

བྱེད་རང་ཆོར་རྒྱས་མངའ་ཡོད་སྐབས་བོད་ནང་ས་གནས་ས་ཐོག་གི་གནས་
ཚུལ་དངོས་སུ་སོ་སོས་མཐོང་བ་དང་། ཡང་ན་ཐོས་པའི་དངོས་གནས་དཀའ་ལས་
རྒྱག་མཁན་གྱི་མི་བྱས་པ་ཅན་དེ་རིགས་ཚུར་ནས་སླེབས་ཀྱང་། ལམ་སངས་སྟེ་ལེན་
ཁང་དང་། བདེ་སྤང་། བཀའ་ཤག འདི་གར་ངོས་བཅས་གང་ལ་བརྗོད་དགོས་ཀྱང་
བརྗོད་རྒྱ་འདི་བྱེད་རང་ཆོར་དམིགས་བསལ་སྐབས་བབས་གྱི་ལས་འགན་ཆེན་པོ་
ཞིག་ཡིན།

བྱེད་རང་ཚོའི་གྲོས་ཚད་ནང་བཞོད་འདུག་ལ། དེའི་ཐད་རང་ཚོས་འཇུག་ཤོར་
འགྲོ་གི་མེད་དམ་སྙམ་པ་བྱུང་། འགའ་ཞིག་གིས་སྒོ་པམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཁག་མེད།
སྤྱི་ལོ་ཆ་ནས་བརྗོད་ན་བོད་པ་གསར་འབྱོར་དང་སྡོན་འབྱོར་ཞེས་དབྱེ་བ་མེད་པར་
རང་ཚོ་ཆང་མ་གཅིག་གྱུར་ཡིན། ཆེ་ས་ནས་བཤད་ན་བོད་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་ཁོངས་
སུ་འཇུག་ཞུགས་བྱ་རྒྱུ་དང་། གདན་ས་ཁག་ཏུ་སྒོ་བ་གཉེར་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་སོགས་གང་
ལ་སྤུས་ཀྱང་གསར་ཉིད་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་མཁན་མེད། སྤྱི་ཚོགས་ཁོད་
གསར་འབྱོར་དང་། སྡོན་འབྱོར་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་གཞི་རྩ་མེད་པའི་སློང་སྤྱོད་སྤྱོད་
ཆགས་པ་ལས། རང་ཚོ་བོད་སྤྱི་པའི་ཐོག་དེ་འདྲའི་སྤྱི་དབུས་གང་ཡང་མེད་པ་བྱེད་
རང་ཚོས་ཤེས་གསལ་ཡིན་པས། བྱེད་རང་ཚོ་སྒོ་བདེ་པོ་བྱས་ནས་བསྐྱད་ཆོག་པ་
ཡིན།

བོད་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་དམིགས་བསལ་གནས་ཚུལ་གསར་པ་ཞོད་རྒྱུ་མེད། གང་
ལྟར་རྒྱ་ནག་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་དང་འགྲོ་བཞིན་པ་དང་། ལོ་གཅིག་གཉིས་ནང་འགྱུར་
བ་གང་ཞིག་ཡོང་མིན་ཆ་མ་མཆིས། སྐད་ཆ་བྱང་པོ་དང་གསལ་པོར་བཤད་ན། རང་
བཅན་གཙང་མ་ཟེར་བ་ཏུ་ཅང་ཁག་པོ་ཡིན། རང་རང་ཚོའི་མི་མང་གི་ནང་ནས་རང་
བཅན་བརྗོད་པ་ནི་བོད་རྒྱུ་ཁོངས་བསྡོན་མེད་ཡིན་བཞིན་ཏུ་རང་ཚོས་བསམ་བཏང་
བྱས་སྤྱོད་ཀྱིས་རང་བཅན་དགོས་ཞེས་བརྗོད་པ་མིན། འདྲམ་སྤྱིང་ཐོག་གི་སྒོ་གཟུ་
བོར་གནས་པ་མང་པོས། དེ་ལྟ་བུ་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོ་མན་ཨ་མདོ་དང་། འབྲི་རྒྱའི་ཤར་
རྒྱུད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ནི་ཐད་ཡིན། དེ་མིན་འབྲི་རྒྱའི་རྒྱ་བསྤྱོད་སྤྱོད་བོད་དབུས་གཙང་
ས་ཁུལ་རྣམས་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གི་ཁྱབ་ཁོངས་སུ་བསྐྱད་དེ་བྲིམས་

འཁུར་ཁལ་ཡང་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་ལ་ལུལ་བ་ལས། རྒྱ་གཞུང་ལ་ཁལ་ཅ་
བ་ནས་སྤྲད་མེད་པ་ཤེས་གསལ་རེད།

མདོར་ན་རྒྱ་དམར་གྲུང་ཁུན་གྱི་དམག་མི་བོད་དུ་མ་ཡོང་གོང་དུ་བོད་རང་
བཅན་གྱི་ཐོབ་ཐང་ཆ་ཆང་ཡོངས་སུ་སྤྲད་དེ་ཡོད་པ་ནམས་སྒོ་གཟུ་བོར་གནས་པ་
ཆང་མས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ནི་བདེན་པ་དང་། བདེན་པའི་འཐབ་ཅོད་ནི་རྒྱ་མཆོན་
ཡང་དག་པ་ཡིན། དེར་བརྟེན་གཞོན་ནུ་ཆོགས་པ་དང་། མི་མང་གི་ཁྲིད་ནས་དེ་ལྟར་
ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡང་དག་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་ལག་ལེན་ཐོག་རང་བཅན་
གཙང་མ་མ་ལོན་བར་ང་ཆོས་རྒྱལ་བཀའ་བྲུས་ནས་སྤོད་དང་། ཡང་ན་དེ་མིན་གྱི་
ཐབས་ཤེས་གང་འདུག དེའི་ཐད་བསམ་སྒོ་གཏོང་རྒྱ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཡིན།

ང་ཆོའི་བོད་ལུང་པའི་ནང་བོད་ལུལ་རྒྱ་ལུལ་ལ་བསྐྱར་རྒྱའི་ཉེན་ཁ་མེད་ན། ང་
ཆོ་མིའི་ལུང་པར་བསྐྱད་ནས་མི་ཐོག་གཅིག་གིས་མ་ཆད་མི་ཐོག་གཉིས་གསུམ་
བསྐྱུག་དགོས་ལྟར་ཡང་སྐྱུག་ཆོག་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ད་ལྟའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་
ལ་བོད་ལུལ་རྒྱ་ལུལ་ལ་བསྐྱར་རྒྱའི་ཉེན་ཁ་ཉིན་རེ་ནས་ཉིན་རེ་རྗེ་ཆེར་འགྲོ་གི་ཡོད་
སྟབས། བོད་ལུལ་རྒྱ་ལུལ་གཙང་མ་ཞིག་ལ་མ་བསྐྱར་གོང་། ང་ཆོས་བོད་ནང་བོད་
མི་རིགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་པ་ཡུན་རིང་འཆོ་གནས་སྐབ་པའི་བསམ་སྒོ་བཏང་
སྟེ་འབད་བཅོན་ཞིག་མ་བྲས་ན་ཉེན་ཁ་འིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ནམ་ཞིག་འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་འགྱུར་བ་བྱང་སྟེ། རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་
བོད་རང་བཅན་གྱི་ཐོབ་ཐང་སྤྲད་ཀྱང་། དེ་སྐབས་བོད་ནང་རྒྱ་མི་ས་ཡ་བརྩུ་ནས་ཉི་

ཤུའི་བར་སླེབས་ཟིན་པའི་ཁྲིད་དུ་བོད་མི་ས་ཡ་བཞི་ལྔ་ཞིག་ལས་མེད་པས་བྱེད་རྒྱ་
གང་ཡོད་དམ། ཉ་ཅང་ཁག་པོ་ཡིན། རྒྱ་མི་ས་ཡ་བཅོ་ལྔ་ཉི་ཤུའི་ཁྲིད་དུ་བོད་མི་ས་
ཡ་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས་སྐད་རྒྱ་སྐད་རྒྱག་པ་དང་། གཤེས་ཀ་ཡང་རྒྱ་མིའི་
གཤེས་ཀ་འཇགས་ཟིན་ན། ང་ཚོས་གང་འདྲ་བྱས་ནས་བོད་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་
ཉམས་པ་སོར་ཆུད་བྱེད་ཐུབ་པམ། འིན་ཏུ་ཁག་པོ་ཡིན།

ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་བྱས་གྲུང་ཁུན་གྱི་གཅིག་ཕྱད་ལམ་ལུགས་ཐོག་ཕྱིན་ཏེ་
རང་སྐྱོང་མིང་དོན་མཆུངས་པ་ཞིག་མེད་ཀྱང་། རང་སྐྱོང་ཟེར་བའི་མིང་ཞིག་
བཏགས་ཡོད། ང་ཚོར་རང་སྐྱོང་མིང་དོན་མཆུངས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་རྒྱ་ནག་གཞུང་
ཡང་ངོ་ཆ་ཁ་སྐྱོངས་མི་དགོས་པ་ཞིག་ཡོད་རྒྱུ་ཡིན། འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་ང་ཚོས་
རང་སྐྱོང་གི་ཐོབ་ཐང་ཆེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ན། བོད་རྒྱལ་ཁོངས་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས་
ནམ། བོད་རང་བཅོན་ལ་རྒྱ་བསྐྱོར་མི་བྱེད་མཁན་ཚོར་ཡང་བྱེད་བདེ་པོ་ཆགས་ཏེ།
ང་ཚོར་རྒྱ་བསྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་རེད། འཛམ་གླིང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོར་རྒྱ་བསྐྱོར་
གྱིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་གནས་ཚུལ་བཤད་ན། ང་ཚོའི་རང་སྐྱོང་ནི་བསྐྱུ་བ་ཐུབ་པ་
ཞིག་དང་། ལག་ལེན་ཐོག་འཁེལ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོད་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལྟའི་རྒྱ་ནག་གི་སྐོ་
ཆུང་གྲུ་དོག་གི་བསམ་སྒྲོ་དེ་ལ་འགྲུར་བ་ཕྱིན་ན་ཁྱེད་གཅིག་གཉིས་སམ། ལོ་ངོ་
གཅིག་གཉིས་ནང་འགྲུར་བ་འགྲོ་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད་པ་ཡིན།

གཉིས་ནས་རང་སྐྱོང་ཞེས་པ་འདི་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་ཅེ་ན། བོད་
ཚོལ་ཁ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེལ་བའི་རང་སྐྱོང་མིང་དོན་མཆུངས་པ་ཞིག་ལ་བརྗོད་
ཀྱི་ཡོད། བོད་ཚོལ་ཁ་གསུམ་ཡོངས་ཚོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེལ་བའི་རང་སྐྱོང་ཞིག་

དགའ་བ་འདུག་དང་། ཡང་ན་འབྲི་ཚུའི་ཤར་རྒྱུད་ཀྱི་ཁམས་ཁྱལ་དང་ཨ་མདོ་ཡོངས་
རྫོགས་རྒྱ་ཁོངས་སུ་གནས། འབྲི་ཚུའི་བྱབ་རྒྱུད་ཀྱི་བོད་ས་ཁྱལ་ཅམ་རང་བཙན་
བྱུང་བ་དེ་གཉིས་གང་ཞིག་དགའ་བ་འདུག དེ་ལ་ང་ཚོས་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དགོས་པ་
ཡིན།

བར་རྒྱལ་ས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་བཤད་ན། བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གི་
ཁྱབ་ཁོངས་ལ་བོད་མི་ས་ཡ་གཉིས་ཅམ་ལས་མེད་པ་དང་། ཚེལ་ཁ་གསུམ་གཅིག་
ཏུ་བསྐྱེལ་བའི་རང་སྤོང་ཞིག་བྱུང་ན་དེ་ལ་བོད་མི་ས་ཡ་དུག་ཡོད། དཔེར་ན། ང་རང་
བཙན་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་དགེ་སྤོང་ཞིག་ལ་གང་ལྟར་བོད་ཀྱི་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་
འགན་དང་། ལྷག་པར་བོད་ཀྱི་སངས་རྒྱུ་ས་ཀྱི་བསྟན་པའི་འགན་ཡོད་པ་དེའི་ཐད་
ནས་བཤད་ན། བོད་མི་ས་ཡ་གཉིས་ཀྱི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་གི་འགན་ཁུར་སྒྲངས།
དེ་འཕྲོས་ཀྱི་བོད་མི་ས་ཡ་བཞིའི་ཚོས་དང་རིག་གཞུང་གི་འགན་ཁུར་མ་སྒྲངས་པར་
སྒོས་རི་ལྟར་བྱས་ཏེ་གཏོང་དགོས་སམ། ཟེ་ཁྲོན་དང་། ཡུན་ནག། མཚོ་སྒོན། ཀན་
སུའུ་བཙས་པའི་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་ས་ཡ་བཞི་པོ་དེ་དག་ང་ཚོ་དང་ཚོས་དང་
རིག་གཞུང་གཅིག་གྱུར་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་གཞུང་ནས་བོད་ཡུལ་རྒྱ་ཡུལ་ཏུ་བསྐྱར་བའི་
སྲིད་བྱུས་ཀྱང་ས་ཁྱལ་དེ་དག་ལ་གཅིག་གྱུར་ལག་བསྟར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ས་ཁྱལ་དེ་
དག་ནང་གནས་པའི་བོད་མི་རྣམས་ནི་སོ་སོའི་རིག་གཞུང་ལ་དགའ་ཞེན་དང་། ཚོས་
དད་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལྟ་རྒྱ་སྤེའི་ཁོངས་སུ་བསྐྱད་ཡོད་ཀྱང་བསམ་སྒྲོའི་
ནང་རྒྱ་དང་བོད་ཅེས་པའི་དབྱེ་མཆོམས་གསལ་པོ་ཞིག་ཁམས་པ་དང་ཨ་མདོ་ཆང་
མའི་བསམ་སྒྲོའི་ནང་ཡོད་བཞིན་པ་རེད། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་འོག་ང་ཚོས་བོད་མི་

ས་ཡ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཙན་ཞེས་བཤད་ན་དགེ་མཚན་ཡོད་མེད་ལ་བསམ་སྒོ་ཞིག་
གཏོང་དགོས་པ་ཡིན།

གནས་ཚུལ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ལོ་ཙམ་ནས་ང་ཚོས་བོད་ཚོལ་
གསུམ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེལ་བའི་རང་སྤྱོད་ཞིག་བྱུང་ན་ང་ཚོར་སྒོ་བཞག་ས་ཞིག་ཡོད་པ་
དང་། རྒྱ་ཕྱོགས་ལ་འདྲ་སྒོ་བཞག་ས་ཞིག་ཡོད། ཚོང་ལས་ལྟ་བུར་མཚན་ན་གཉིས་
ཀར་ཁེ་བཟང་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ང་ཚོའི་ཐོག་མའི་བསམ་སྒོ་གཏོང་སྟངས་དེ་
འདྲ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ངོས་ཀྱི་བསམ་སྒོའི་ནང་ད་ལྟ་བར་འགྱུར་བ་མེད་པར་གནས་
ཡོད།

བར་སྐབས་བོད་ནས་ངོས་ལ་གནས་ཚུལ་གཏོང་མཁན་ཁ་ཤས་བྱུང་ལ། དེ་
བཞིན་དོ་བདག་ཚུར་ཡོང་མཁན་སྤར་ཁམས་ཁུལ་དང་། སྤེད་གེ་སྐམ་ཐོག་གྲུ་ཁ། དེ་
མིན་ས་ཆ་ཁ་ཤས་ནས་ཡོང་མཁན་ཁོང་ཚོ་དང་། སྤྱིར་བཏང་བོད་རིགས་སེམས་
ཤུགས་ཡོད་མཁན་མང་པོ་ཞིག་བཙས་གཅིག་གྱུར་གྱིས་བརྗོད་པར། ཡ་རྒྱལ་བ་
རིན་པོ་ཆེས་དབྱུ་མའི་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་བསྐྱབ་སྐྱབ་པ་ཞིག་དང་། དེ་ཙམ་
འབྲུབ་སྐྱབ་པ་བྱུང་ན་ང་ཚོར་སྒོ་བཞག་ས་ཡོད་པ་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་
འདུག།

འདི་ཕྱོགས་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་མང་ཆེ་བས་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་ཕྱོགས་
མང་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་བསྐྱབ་ནས་ཐག་གཅོད་གང་འདྲ་ཞིག་གནང་ཡང་། དེའི་ཐོག་
མི་མང་ནས་ཀྱང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད། ལམ་སང་མང་མོས་འོས་བསྐྱུ་བྱས་ནས་ཐག་

གཙོད་བྱེད་མི་དགོས་པ་བྱས་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་བར་སྐབས་བསམ་ཚུལ་འདི་
ལྟར་བྱུང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ངོས་ནས་མཐའ་མའི་ཐག་གཙོད་ད་ལྟ་བྱས་མེད། ལོ་རྒྱུས་
མའི་གསུམ་བཅུའི་དུས་འདྲི་སྐབས་དེར་ངའི་བསམ་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་
ཐག་གཙོད་གསལ་པོ་ཞིག་བྱས་ན་བསམས་ནས་བསྐྱད་ཡོད།

ད་ལྟའི་ཆར་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རྒྱ་ནག་དབྱུས་གཞུང་གི་འགོ་བློན་ཆེ་དང་།
ལྷག་པར་ཅང་ཅེ་མིན་གྱི་ཐོག་ལ་ཨ་རིའི་ནང་དང་། ཡོ་རོབ་ཁུལ་བཅས་ནས་དངོས་
གནས་ཐོད་དོན་ཐོག་དོན་དམ་པའི་ཤ་ཆ་དང་། རྒྱ་བ་སྒྲོར་གྱི་ལས་ཀ་མཐའ་སྐྱེལ་
བྱེད་རྒྱུའི་སེམས་ཐག་གཙོད་མཁན་ང་ཚོའི་ངོ་མེས་གཞུང་ཁག་དང་། ཆོགས་པ།
གྲོགས་པོ་སྒྲིལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འབད་བཙོན་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཅིང་།
དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་གྱི་འོག་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་འགོ་བློན་གསར་པ་ཆེའི་བསམ་
སྒྲུའི་ནང་ཐོད་དོན་འདི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ཡིན་ནའང་འདྲ། ཐོད་རང་གི་
གནས་ཚུལ་ཐོག་ཡིན་ནའང་འདྲ། གང་ལྟར་ཁོང་ཆེའི་བསམ་སྒྲུའི་ནང་མི་བདེ་བ་
ཆེན་པོ་ཡོད་པ་གསལ་པོ་འདུག་མི་བདེ་བ་ཡོད་པ་དེ་ཁོང་ཆོས་ཐབས་ཤེས་ཐུབ་ན་
མི་བདེ་སེལ་ཐབས་ཀྱི་འབད་བཙོན་མི་བྱེད་ཐབས་མེད་ཡིན།

ཕྱི་རོལ་དུ་ཐོད་ནང་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་སྤྱིད་བྱས་གདུག་རྩལ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྤུ་
མ་སྤྱད་འཛིན་ནས་བསྐྱད་ཡོད་ཀྱང་། བར་དོན་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་བློན་མཐོ་ཤོས་ཆེའི་
བསམ་སྒྲུའི་ནང་། ཐོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གྱི་དཀའ་ངལ་དེ་སེལ་ཐབས་ལ་དོ་སྣང་ཞིག་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་བཅོ་འདུག་ད་ལྟ་གནས་སྐབས་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་ཐོག་བསྐྱད་ཡོད། ད་བར་
ང་ཚོའི་བྱེད་ཕྱོགས་དང་། ལངས་ཕྱོགས་དེ་ལྟར་ཡིན། ཐེ་མཆོག་གྱི་གནས་ཚུལ་སྒྲོར་

དམིགས་བསལ་བཤད་དགོས་དོན་མེད་པ་ཆང་མས་ཤེས་གསལ་ཡིན།

ཁྱོད་རང་ཆོས་དོལ་རྒྱལ་སྐོར་ལ་དོ་སྣང་བྱས་པ་ཡག་པོ་རེད། ངས་ཐག་གཅོད་
འདི་ལྟར་བྱེད་དགོས་དོན་ཡང་ཡགོང་ས་ལྡ་པ་ཆེན་པོའི་དུས་ནས་བཟུང་ད་ལྟ་བར་
ལོ་སྤུམ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་རིང་ཙོད་གཞི་ཅན་དུ་གནས་ཡོད། དངོས་ཡོད་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་
ནས་བརྟག་ཞིབ་བྱས་ན། ཨ་མ་དོ་ཁུལ་ལ་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་མཁན་དེ་ཙམ་མེད།
ཁམས་ཁུལ་དང་། དབུས་གཙང་ཁུལ་དུ་བར་ལམ་ལོ་དྲུག་ཙམ་གྱི་ནང་དོལ་རྒྱལ་
ཁྱབ་སྤེལ་སོང་ཡོད། ཡ་སྐབས་ཇེ་པ་བོང་ཁ་རིན་པོ་ཆེར་ཆ་བཞག་ན་ཁྲ་མ་ཆད་ལྡན་
ལམ་རིམ་དང་མྱོ་སྤྱོད་གི་བསྟན་པའི་བདག་པོ་རེད། ཡ་སྐབས་ཇེ་ཁྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་
ཡང་དོས་གྱི་ཅ་བའི་སྒྲ་མའི་གསལ་ཡིན། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་སྒྲ་མ་ཆད་ལྡན་རེད།
དེར་བརྟེན་ཁྲ་མ་སྤྱིས་བྱ་དམ་པ་ཁོང་ནམས་ཉོགས་པའི་གདེངས་ཡོད་པ་ཡིན་པས་
དོལ་རྒྱལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད།

ཇེས་འབྲངས་སློབ་མ་ཆོ་ལ་སྒྲ་མ་ནང་བཞིན་གྱི་ཉོགས་པ་དང་གནས་ཆད་མེད་
བཞིན་དུ་རང་དགར་བྲེགས་པ་ཞིག་བསྟེན། དེ་ལ་མགོ་འབྲལ་ལུས་འབྲལ་ཁྱུ་དུས་དེ་
ནི་སངས་རྒྱུ་གྱི་བསྟན་པ་སྤྱིའི་འགྲོ་སྣངས་དང་འགལ་བ་དང་། ཡང་སློས་ལྷག་པར་
ཅན་དུ་འཇམ་མགོན་ཁྲ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་གྱི་ཐུག་བཞེས་དང་འགལ་
གྱི་ཡོད། གཉིས་ནས་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་དང་མ་འགྲིག་པའི་གནས་ཚུལ་
ཏ་ཅང་གསལ་པོ་ཡིན།

ཡགོང་ས་སྐྱ་མེད་བརྒྱ་གསུམ་པ་སྐྱ་གཤེགས་སྐབས་བོད་ཀྱི་ལྷ་མི་ཡོངས་ཀྱི་

ནང་ནས་དགའ་བསུ་ཁྱ་མཁན་དོལ་རྒྱལ་མ་གཏོགས་མེད། དེ་ཡང་ལྷ་སྐབས་རྗེ་པ་
བོང་ཁའི་རྣམ་ཐར་ནང་གསལ་པོ་འཁོད་འདུག ལྷ་སྐ་མོང་མ་གཤེགས་པའི་ཆེས་
བྲངས་རྒྱ་བ་བཅུ་པའི་གནམ་གང་ཉིན་རེད། སྐབས་དེར་དོལ་རྒྱལ་གྱིས་དགུ་རྫོགས་
གནམ་གང་ཡིན་ཞེས་སྐད་གསང་མཐོན་པོས་བསྐྱགས་ཡོད།

དེ་ཡང་ལྷ་མོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས་ནས་མ་མཐུན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་
ཞིག་ཡིན་སྟབས། སྤྱི་དང་སྐར་གྱི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ངས་ཐག་
གཅོད་བྱས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་འབྲལ་རྒྱུན་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བྱས་པ་མིན་པར་འདས་
པའི་ལོ་སུམ་བརྒྱ་ག་ཅུ་མ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་འཛིངས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན།
ངོས་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ཡིན། ར་ཆ་ལྟ་བུར་མཆོན་ནའང་ཐོག་མར་གཤགས་
བཅོས་བྱེད་སྐབས་ཅུང་མི་བདེ་བ་ཡོང་བ་ལྟར་སྐད་ཆ་སྟགས་དོན་དེ་འདྲ་རེད། དེ་ལ་
ཐལ་ཆ་གང་ཡང་མི་འདུག ཁོ་ཆོ་ཅུང་ཤས་ཤིག་གིས་ལྷ་སྐལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་དགེ་
ལུགས་པའི་བསྟན་པ་བསྐྱབས་པར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་ཀྱི་འདུག ང་ལ་ཁྱད་
པར་གང་ཡང་མེད། ངའི་ངོས་ནས་བསམ་པ་རྣམས་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། མི་གཞན་གྱི་
མཐོང་རྒྱལ་འདྲ་མིན་ལ་རྣམ་རྟོག་གང་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མེད།

བཅོས་ལྷན་འདས་ཞལ་ཁྱགས་པའི་སྐབས་སུའང་སྦྱོན་བརྗོད་བྱེད་མཁན་བྱུང་
ཡོད། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཡང་སྦྱོན་བརྗོད་བྱེད་མཁན་ཡོད། ང་མི་ཐེབས་ཆག་ཅིག་ལ་
སྦྱོན་བརྗོད་བྱེད་མཁན་ཡོང་དང་ཡོང་། དེ་ལ་ཉ་ལས་རྒྱ་གང་ཡང་མེད། ཡིན་ནའང་
ག་རེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཞེས། རྒྱ་ཆའི་མང་ཆོགས་རྣམས་མགོ་སྐྱོར་མི་ཐེབས་པ་བྱ་
རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ཤེས་སོང་ངས། སྤྱང་པོ་དང་གྲུང་པོ་བྱེད་དགོས། སྤྱང་གྲུང་

འཛོམས་སོ་བྱེད་པ་ནི་རྒྱ་འབྲེ་རྒྱལ་རྒྱུ་ཆེད་དུ་མིན། ཚུར་མི་བསད་པ་དང་།
གཞིས་ཆགས་ཁག་ནང་མེ་བརྒྱབ་པ། མི་གསོན་པོར་མེར་བསྐྱབས་གཏོང་ཅིས་
བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་ངན་བྱས་ཡོད།

ཉེ་དུས་བོད་ནས་གསར་དུ་འབྱོར་བ་དགའ་ལྡན་དང་སེར་སྤྲད་ལ་འགྲོ་མཁན་
རེ་བྱང་འདུག་པས་ཁོ་ཚོར་བཤད་རྒྱ་བྱང་། བྱེད་རང་ཚོ་བོད་ནས་ཡོང་མཁན་ཚོ་རྒྱ་
གར་ལ་མི་གསོད་ཁྲག་སྤྱོར་བྱེད་པར་ཡོང་བ་མིན། དེས་གནས་བསྐྱབ་པ་སློབ་
གཉེར་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ན་བསམ་ནས་ཡོང་བ་རེད། བར་སྐབས་བོད་ནས་
ཚུར་ཡོང་མཁན་གྱི་བྲ་རྒྱུན་ཁོངས་སེར་སྤྲད་སློམ་ར་ཁང་ཆོན་གྱི་བྲ་རྒྱུན་ཁ་ཤས་
དང་། དགའ་ལྡན་རྡོ་ཁང་ཁང་ཆོན་གྱི་བྲ་རྒྱུན་ཁ་ཤས་མཆོན་ཉིད་དགེ་ཆོན་གསོད་
མཁན་གྱི་གས་སུ་ཡོད་པ་རྒྱ་གར་ས་གནས་ཉེན་རྟོག་པས་གནས་ཚུལ་རིམ་བས་
ཅད་གཅོད་བྱེད་དུས་གསལ་པོ་ཐོན་ཡོད། མི་དུག་ཡོད་པ་རྣམས་བོད་ལ་བྱོས་ཆར་
འདུག་དེའི་ནང་ཆ་བྱང་བ་དང་། མི་ཐང་བ་ཡང་གཅིག་གཉིས་ཡོད་པ་ཤོད་ཀྱི་འདུག་
དེ་ཚོ་ཆང་མ་བོད་ནས་གསར་དུ་འབྱོར་བ་ཤུག་རེད། སྤྱིང་རྩེ་བོད་ནས་ཡོང་དུས་
བསམ་སྒྲོ་དེ་འབྲུག་ལ་ཡོད། རྒྱ་གར་ནང་སྤྲོད་མཁན་གྱི་མི་ཁྲད་མཆར་དེ་ཚོས་བོད་
ནས་ཡོང་མཁན་གནས་ཚུལ་གང་ཡང་མ་རྟོགས་པ་དེ་ཚོའི་གས་དངུལ་གྱི་བསྐྱས་
བཤམ་ཡང་ན་སློབ་གསོ་བཏང་ནས་བསྐྱས་ཏེ་གང་ལྟར་གནས་ཚུལ་ཐབས་སུ་ག་དེ་
འབྲུག་ཡོད། ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་རྒྱ་མཆོན་བཤད་པ་དང་། བདེན་པ་བདེན་ཐུབ་
ཀྱི་ཐོག་ནས་གསལ་བཤད་བྱེད་རྒྱ་མ་གཏོགས་ལག་འཛིངས་གཏོང་དགོས་དོན་ཅ་
བ་ནས་མེད།

བར་སྐབས་ཁྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེའི་མཆོག་སྤྱལ་རྒྱ་ཁར་དུ་ཕེབས་རྒྱ་སྤྱི་ཕྱེད་ཉེན་
འགན་བཅོད་ཀྱི་མི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཆོའི་སྤྱི་ཆོག་ས་ནང་ནས་དོལ་
རྒྱལ་བསྟེན་མཁན་ཆོར་ངར་ངར་པད་པད་ལྟ་བུ་རྩ་བ་ནས་བྱེད་རྒྱ་མེད། ཤེས་སོང་
ངམ། གཙོ་བོ་ང་རང་ཆོ་མགོ་སྒྲོར་མ་ཐེབས་པ་བྱེད་དགོས། རྒྱ་མཆོན་དང་དགོས་པ་
གང་དང་གང་ཡོད་པ་རྣམས་ཤེས་པ་བྱས་ནས་རང་ལུགས་བརྟན་པོ་འཛིན་དགོས།
བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ལྷག་བསམ་ཅན་རྣམས་གཡམ་རྒྱལ་ལ་མི་འགོ་བ་ཞིག་དང་།
མགོ་སྒྲོར་མ་ཐེབས་པ་བྱེད་དགོས་པའི་སློབ་གསོ་རྒྱག་དགོས། གནས་ཚུལ་ཆ་ཆང་
རྟོགས་པའི་ཐོག་ནས་ང་ལམ་དེར་འགོ་གི་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ན་སོ་སོའི་རང་དབང་
རེད། བྱད་པར་གང་ཡང་མི་འདུག ང་ཆོའི་ངོས་ནས་དབྱུག་པ་གཞུ་བ་དང་། གྱི་
འཇུགས་པ་སོགས་བྱེད་དགོས་དོན་མེད། དེ་ནི་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་ཡིན། ཤེས་སོང་
ངམ། སེམས་སྦྱིད་པོ་དང་སློབ་དེ་པོ་བྱས་ནས་སྡོད། ཅེས་བཀའ་སྤྱལ་གྱི། །

ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༠ ཟླ་བ་ ༡༩ ཚེས་ ༧ ཉིན་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་
 ཚེན་པོ་མཆོག་པོད་ཀྱི་དབྱ་བཅུ་གསུམ་ལས་འབྲལ་ཚོགས་པར་ཆིབས་
 སྐྱུར་གནང་སྐབས་སྐུལ་བའི་བཀའ་སློང་།

བྱིད་རང་ཚོ་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ངོ་མོག་པ་དང་། བྱུང་ཁུན་ཏང་ལ་ངོ་མོག་ ཏུ་ལའི་
 མོག་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་ཁྱི། སྤྱལ་ཅག་ཆགས་ཡོད་ཅེས་སྐྱུ་ཅེད་དང་བཅས་གསུངས་
 རེས། ད་རེས་བྱིད་རང་ཚོ་ཁེ་གཙང་ཐུག་ལམ་དུ་བྱུང་བ་སྤྱོགས་གཅིག་ནས་སེམས་
 བ་སྤྱོ་བོད་དང་། སྤྱོགས་གཉིས་ནས་བསམ་སྒོ་བཏང་ན། བྱིད་རང་ཚོ་བཙོན་ལ་ཚུད་པ་
 དེ་མི་བསད་ལོན་ག་བཙོན་མོགས་བྱས་ཏེ་བཙོན་ལ་ཚུད་པ་མིན་པར། བོད་སྤྱི་པའི་
 འོན་དུ་ལྷག་བསམ་དང་ཞེན་ཁོག་གིས་མ་བཟོད་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་རྒྱའི་ཉེས་
 བ་མོག་རྒྱ་ཡིན་པ་ཤེས་བཞིན་དང་དུ་སྒྲངས་ནས་བོད་སྤྱི་པའི་འོན་ལ་སྤྱིང་སྟོབས་
 བསྐྱེད་ནས་བཙོན་ལ་ཚུད་པའི་ལས་ཀ་བྱས་པ་རེད། འདི་ནི་ལྷག་པའི་བསམ་པས་
 ཀུན་ནས་བསྒྲངས་པ་དང་། བོད་བསྟན་སྤྱིད་ཀྱི་འོན་ལ་དམིགས་ནས་བྱས་པར་
 བརྟེན། བྱིད་རང་ཚོ་ཆང་མ་དངོས་གནས་བྱས་རེས་ཡོད་པ་ཡིན་པས་ཏ་ཅང་ཡག་
 མོ་རེད།

ང་རང་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཡང་། བོད་བསྟན་སྤྱིད་ཀྱི་ལས་འགན་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༥༩ ལོར་སྤྱ་ས་ནས་བྱོལ་ཡོང་དུས་བོད་བསྟན་སྤྱིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་དམིགས་

ནས་སྤྱི་མ་གཏོགས་འབྲེལ་ས་ནས་ལངས་སྐྱབ་པའི་བསམ་སྒྲོ་བཏང་སྟེ་ནོར་བུ་
སྒྲིང་ཁ་ནས་ཐོན་ཡོང་བ་ཡིན། ང་རང་ཚོ་ཆང་མ་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་རེད། བྲིད་
རང་ཚོས་ད་ལྟ་པན་ཆད་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་དེ་དག་འགྲིགས་འདུག འཇུག་འདུག
སྐྱགས་རྗེ་ཆེ་བེད་རྒྱ་ཡིན།

ད་ཆ་བྲིད་རང་ཚོ་མང་པོ་ཞིག་ལོ་ཁྲི་པོ་ཆགས་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་རྒྱའི་
བཅོན་ཁང་དང་། དེ་མིན་ངལ་ཅོལ་བསྐྱར་བཀོད་སོགས་སུ་ཕྱོད་སྐབས་ལུས་ལ་
ནད་གཙོང་ཞུགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལོ་ཁྲི་པོ་ནད་གཙོང་ཆགས་ཏེ་པལ་ཆེར་
འཛིག་ཏེན་ཕྱི་མ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད། ང་རང་ཚོའི་མོད་ལུང་བ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དར་ས་ཞིག་ཡིན་པས། བྲིད་རང་ཚོས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པ་
དེ་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས་སྐྱབ་སྟངས་ནམ་པ་མི་འདྲ་བ་
ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན། ང་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་ཆོས་ཁྲིའི་ཐོག་ཏུ་བསྐྱད་ནས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཆོས་བཤད་དེ་བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས་སྐྱབ་པ་དང་། བྲིད་རང་ཚོས་ནམ་པ་མི་
འདྲ་བའི་ཐོག་ནས་བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས་སྐྱབ་པ་དེ་གཉིས་གཅིག་མཚུངས་
ཡིན། དངོས་གནས་དགེ་བ་བསགས་ཡོད།

རང་གིས་དགེ་བ་བསགས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་། བསྟོ་བ་བྱེད་དགོས།
ང་རང་ཚོ་སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་ཞིག་ཡིན་སྐབས་སེམས་ཀྱི་གཏིང་ནས་རྒྱ་མིར་ཁོང་ཁྱོས་བ་
དང་། རྒྱ་མིར་སྐྱག་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པའི་གནག་སེམས་སྐབས་རེ་སྦྱེ་བ་དེ་ནི་
ཁག་མེད། དཔེར་ན། རྒྱ་ནག་ལ་སྐྱག་པ་ཞིག་བྱུང་ན། སྐབས་ཡག་སོང་བེད་བ་ལྟ་བུ་
སྐབས་རེ་འདི་ཁ་ནས་ཀྱང་འཛོན་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཀྱང་ལམ་སང་བསམ་སྒྲོ་

བཏང་སྟེ། ཨ་ཙོ། རྒྱ་མི་ཡང་མི་གཅིག་གྲུར་ཡིན་པས། བདེ་སྲིད་དགོས་ཀྱི་རེད་
བསམ་བའི་བྲན་ཤེས་བསྟེན་ཀྱི་ཡོད། བྱེད་རང་ཚོས་ཀྱང་དེ་དེ་བཞིན་བྲན་ཤེས་
བསྟེན་རྒྱ་མ་བརྗེད་པ་བྱེད་དགོས།

སྐབས་རེ་བོད་ནས་ཡོང་མཁན་དང་། དེ་མིན་མི་འགའ་ཤས་འགོ་སྟོད་སེམས་
ལྷགས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་བརྟེན། བཤད་རྒྱ་ཡང་འབྲུག་སྤྱ་གཤམ་པ་ལྟ་བུ་
ཡོད་ཀྱང་། རིམ་བས་རེ་སྤྱི་རེ་སྤྱི་འགོ་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག དེ་འདྲ་མིན་པ་
བྱེད་དགོས། རང་རང་ཚོའི་ལས་ཀ་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་དེ་དག་ཐོག་མར་བརྩམས་དང་
མ་བརྩམས་སོ་སོའི་འདོད་པ་རེད། རྒྱ་བཞིག་བརྩམས་བྱིན་ཆད་དེ་རྒྱ་མཆོན་ལྷན་
པ་དང་། ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡིན་ན། མ་ཤི་བར་དུ་མཐའ་བསྐྱལ་རྒྱ་གནད་འགག་ཆེན་
པོ་ཡིན།

བྱེད་རང་ཚོ་བོད་བསྟན་མིང་གི་དོན་ལ་ཞབས་འདེགས་སྐྱབ་སྐྱབ་མཁན་
ནམས་ཀྱིས་དང་པོ་སེམས་ཐག་བཅད་པ་དེར་དེར་སང་གི་ཆོག་གསར་པ་ཆོད་
སེམས་ཟེར་བ་དང་། སྤྱིར་བཏང་བོད་རང་གི་སྐྱད་ཐོག་ནས་བཤད་ན། དང་པོ་བསམ་
སྟོའི་ནང་དམ་བཅའ་བཞག་པ་དང་། དེ་ནས་དམ་བཅའ་མཐའ་འཁྲོངས་པ་བྱེད་
དགོས། དམ་བཅའ་མཐའ་འཁྲོངས་བྱེད་ཐབས་དེ་ཡང་སྐྱད་འབོད་བྱེད་པ་ལ་སོགས་
གཅིག་ལྟ་མིན་པར་གཙོ་ཆེ་ཤོས་སྤྲུགས་རྒྱུ་རིང་པོའི་ཆ་ནས་རང་རང་ཚོར་ཤེས་
ཡོན་དགོས་པ་ཡིན།

རྒྱ་དམར་ནས་རང་ཚོར་མཐོང་ཆུང་དང་། བྱེད་གསོད་བྱེད་པ་དེའི་ལྷན་སྐྱེད་གི་

རྒྱ་མཚན་གཅིག་ནི་ཁོ་རང་ཆོར་དེར་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་དང་། ལག་རྩལ་ལེགས་པ་
ཡོད་པ་དེ་ཙམ་ལས། རྒྱ་མི་རིགས་འཛོན་བྲགས་པའི་གནས་རྩལ་གང་ཡང་མིན།
ཁོར་ཆོར་གོ་སྐབས་མང་བ་བྱུང་ཡོད། ལུན་གྲང་ཕན་གྱི་སྐབས་དང་། དེའི་གོང་ནས་
རྒྱ་ནག་འཛམ་གླིང་གྱི་ལ་འབྲེལ་བ་མང་བ་བྱུང་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཁོར་ཆོའི་ཁ་ནས་
རྟག་པར་རྒྱ་རིགས་སྡོན་ཐོན་ཡིན་ཞེས་བཤད་རྒྱ་དེ་བྱུང་བ་ཡིན། རང་རང་ཆོ་བོད་མི་
རིགས་སྐྱགས་བྲགས་པ་དང་། བོད་མི་རིགས་སྐྱོ་བྲགས་ནས་ཐེས་སུ་ལུས་པ་མིན་
པར་རང་ཆོར་གོ་སྐབས་མ་བྱུང་བ་ཡིན། ད་ཆ་བྱེད་རང་ཆོ་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་
སྐབས་ཉེ་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཡོད། གོ་སྐབས་དམ་འཛིན་བྱས་ནས་དེར་དུས་ཀྱི་ཤེས་
ཡོན་དང་། དེར་དུས་ཀྱི་ལག་རྩལ་རིགས་ལ་དོ་སྣང་གིས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས།

མདོར་ན་སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱ་དང་། ཤེས་
རིག་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱ་སོགས་གང་དང་གང་གི་ཐོག་ཤེས་ཡོན་དང་། ལག་ཤེས་
ཀྱི་ཐོག་ནས་ཕན་ཐོགས་དང་། ཞབས་འདེགས་བསྐྱབ་སྐྱབ་པ་བྱེད་དགོས། ཕྱགས་
རྒྱང་རིང་པོའི་ཆ་ནས་རང་ལ་ཤེས་ཡོན་མེད་ན། སེམས་ལྷགས་གཅིག་ལུས་ཀྱས་
པ་ཐོན་སྐབས་རྒྱ་ཁག་པོ་ཡིན།

ད་ལྟ་འདིར་བྱེད་རང་ཆོ་སློབ་སྦྱོང་ཐན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དཔེ་མཛོད་
ཁང་ཞིག་གྲང་ཡོད་ཟེར་བ་ཏུ་ཅང་ཅ་ཆེན་པོ་རེད། ཕྱགས་རྒྱང་རིང་པོའི་ཆ་ནས་
བཤད་ན་བོད་བསྟན་མིན་གྱི་དོན་དུ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བའི་རང་གི་ཀུས་པ་ཆེ་རུ་
གཏོང་རྒྱ་ལོན་ཏུ་གནད་ལག་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཁྱེད་རང་ཚོ་བཅན་བྱོལ་ལ་སྤྱོད་རིང་ལག་ཤེས་སྤངས་ཏེ་མ་འོངས་པར་རང་ཚོ་
གཞི་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་ཡོང་སྐབས་སོ་སོའི་ལག་པར་ལག་ཤེས་གཅིག་འབྲེས་
རྒྱ་ཡོད་པ་བྱུང་ན། དེས་པན་ཐོགས་ཡོང་རྒྱར་མ་ཟད། འཕམ་སྤྱང་འདིར་ཡང་ལག་
ཤེས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འཚོ་བ་སྦྱེལ་སྤུབ་ན་དེ་ནི་གཞི་བཟེད་ཡིན། བོད་མི་བཅན་བྱོལ་བ་
སྤྱི་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཁྱེད་རང་ཚོ་བོད་ནང་སྤྱུག་སྤྱོད་སྤངས་ནས་བཅན་བྱོལ་དུ་
ཡོང་མཁན་ཚོས་འཚོ་བ་གཞན་བསྟེན་མིན་པ་ལྟ་བུ་བྱེད་དགོས། གལ་ཏེ་བྱེད་པ་
སྤུབ་པ་དེ་ནི་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་ཡིན། གང་སྤུབ་པ་དེ་ཆང་མས་རང་དོན་རང་གཅེས་
ཀྱིས་ཆགས་རྒྱུ་ལོ་བྱེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཞིག་སྟོན་སྤུབ་ན། འདི་བྱོགས་ལྟ་སྟོར་ལ་
ཡོང་མཁན་ཚོའི་བསམ་སྒྲུབ་འདི་ནང་བོད་པ་ཚོས་སྤྲུགས་རྒྱུ་རིང་པོའི་བསམ་སྒྲུབ་
བཟང་ཉེ་སྟོབ་སྤྱོད་དང་། སོ་སོའི་རྐང་པའི་ཐོག་ལངས་ནས་འཚོ་བ་སྦྱེལ་སྤུབ་པའི་
སེམས་འཁྲུགས་བསྐྱེད་དེ་འབད་བཅོན་བྱེད་ཀྱི་འདུག་བསམ་པའི་མཐོང་རྩལ་ཞིག་
བྱུང་ན་དེས་ཀྱང་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་པན་གྱི་རེད།

དེ་ལས་སྒྲོག་སྟེ་བོད་པ་ཚོ་སྤྱོད་ནས་སྤྱོད་པ་དང་། རང་ཉིད་འགྲུལ་བསྤྱོད་གང་
ཡང་རྒྱག་མི་སྤུབ་མཁན་ཞིག་ཏུ་མཐོང་ན། བྱེད་སྤངས་དེ་རིགས་ལ་བལྟས་ན་རང་
བཅན་ག་ལ་ཡོང་བསམ་པའི་མཐོང་རྩལ་ཡོང་སྤྱོད་པ་ཡིན། ཁྱེད་རང་ཚོས་ད་ལྟ་
འདིར་ཆེ་ཆུང་ལ་མ་བཟོས་པར། སྟོབ་སྤྱོད་དང་ལས་ཀ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་གོ་སླེག་
བྱས་པ་འདི་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག།

གཙོ་ཆེ་པོས་ཐོག་མའི་ལྷག་བསམ་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པ་དང་། གཉིས་ནས་ན་
གཞོན་ཚོས་དེར་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་སྟོབ་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་པ་ནི་ཨ་རིར་འགྲོ་རྒྱུའི་

དོན་དུ་མིན། དེང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ནས་གཤོག་པ་ཐུན་བྱ་སྤྱེས་པ་
དང་ས་གནས་གཞན་དུ་འཕུར་ཏེ་འགོ་རྒྱ་མེད། སྤྱི་ཚོགས་འདིའི་ནང་བསྐྱད་དེ་བོད་
པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བྱེད་པ་བྱེད་དགོས། རྒྱ་སྤྱོད་པ་ནས་རྟག་པར་ཁོང་
ཆོ་སློན་ཐོན་ཡིན་ཞེས་ཤོད་པ་དེ་མ་འོངས་པར་ཤོད་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་བཟོ་དགོས།
དེང་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་དང་། ལག་རྩལ་ཐད་རྒྱ་མིས་ཆོས་གང་ཞིག་བྱེད་བྱེད་པ་དེ་
ང་རང་ཆོས་ཀྱང་འབྲས་མཉམ་དུ་བྱེད་བྱེད་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས།

ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ཐད་ང་ཆོ་བོད་པ་རྒྱ་ནག་ལས་ལྷག་པ་མེད་ཀྱང་ཆད་པ་
ཞིག་མེད། དཔེར་ན། གཞན་དག་ལྟ་ཅི་སློམ། རྒྱ་ཡིག་དང་བོད་གཉིས་ཡིག་བསྐྱར་
ཆེ་ཁ་དང་ཞལ་ཐུག་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར་བྱང་པོ་བྱང་བཞག་གིས་བཤད་ན། ང་རང་ཆོའི་
བོད་ཡིག་གི་འགྲོ་སྐྱེད་པ་འདི་རྒྱ་ཡིག་ལས་སློན་ཐོན་ཆེ་བ་དང་། ཡར་རྒྱས་ཆེ་བ་
ཡོད་པ་ལས་ཞན་པ་མེད།

སྐབས་རེ་ང་རང་འདི་འབྲས་བུ་གི་འདུག། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་བོད་ལ་མ་དང་
གོང་པལ་ཆེར་ལོ་བཞི་བརྒྱའི་གོང་དུ་རྒྱ་ནག་ལ་དར་ཐེན་ཡོད། དེ་བཞིན་བོད་ལས་
རྒྱ་ནག་མི་འབོར་ཆེ་བ་ཡོད། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཆོས་ནང་གཞན་དོན་ཐབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་དེ་དག་གི་བཀའ་བསྟན་དགོངས་འགྲེལ་
གི་ལེགས་བཤད་ཅོམ་མཁན་ལ་ཆ་མཆོན་ན། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཆོས་གཟེངས་སུ་
ཐོན་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཡོད། རྒྱ་མིའི་ནང་ནས་མདོ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་ཅོམ་
མཁན་བྱུང་ཡོད་ན་ཡང་། དངོས་གནས་འཕགས་ཡུལ་གི་མཁས་པའི་དགོངས་པ་
ཐབ་བརྒྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་གཞུང་འགྲེལ་ཐབ་ཅིང་། དོན་ལ་འཇུག་པ་མེད་པ།

ཆོག་དོན་འབྲེལ་ཆགས་པོ་ཚོམ་མཁན་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་ནང་ནས་དངོས་གནས་
ཏ་ལས་དགོས་པ་དེ་འདྲ་བྱུང་ཡོད།

དཔེར་ན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་བླ་འཇམ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པོ་ནི་དཔེ་
ཆ་ཞོག་གངས་མང་པོ་དེ་ཅུ་མེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཡིན། བླ་འཇམ་ལེགས་
བཤད་སྤྱིང་པོ་དེ་དགོ་ལུགས་པའི་གདན་ས་ཁག་ཏུ་ཏ་ཅང་གལ་གནད་ཆེན་པོས་
སློབ་ཁྲིད་གནང་གི་ཡོད། ལོ་ཁ་ཤས་གོང་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ཞིག་གིས་རྟགས་
རམ་བྱས་ཏེ་བླ་འཇམ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པོ་ཉིན་རྒྱུ་ལྷན་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ཡོད།
སྐྱུར་མཁན་རྒྱ་གར་བ་དེ་དངོས་ནས་རོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་ལ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་
བཅུམས་པའི་བླ་འཇམ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པོ་ཁྲིད་རང་གི་ཉིན་རྒྱུ་ལྷན་ཏུ་བསྐྱར་
བར་བཞེས། དེའི་དོན་དག་ཆ་ཆར་ཁྲིད་རང་གིས་ཤེས་རྟགས་བྱུང་ཡོད། དེས་ན་རྗེ་
རིན་པོ་ཆེ་ནུ་ལེན་ལེ་མཁས་པའི་ཁོངས་སུ་ཚུད་པ་འདུག་གམ་མི་འདུག་ཅེས་ཅེད་མོ་
དང་སྒྲགས་སྐད་ཆ་བྲིས་པར། ཁོང་གིས་ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་བླ་འཇམ་ལེགས་བཤད་
སྤྱིང་པོ་ཚོམ་མཁན་གྱི་སྤྱིས་བྱ་དེ། ནུ་ལེན་ལེ་མཁས་པའི་ནང་དུ་ཚུད་པ་ཅུ་མ་
ཟད། མཁས་པའི་ཡང་ཅེའི་གས་སུ་འདུག་ཅེས་བརྗོད་བྱུང་། དེས་གང་ཞིག་མཆོན་
གྱི་ཡོད་ཅེ་ན། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ནུ་དཔྱོད་ཀྱི་ཅུ་ལ་འདི་ཏ་ལས་དགོས་པ་ཞིག་
ཡོད་པ་མཆོན་གྱི་ཡོད། རྒྱ་མིའི་ནང་ནས་གང་འདྲ་བྱུང་ཡོད་དམ་ངས་མི་ཤེས།

བར་སྐབས་ར་རང་ཆོ་བོད་པ་འདི་ལུང་བ་ས་ཁད་ཆོད་དེ་འཛམ་གླིང་གི་རོལ་
ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པར་བསྐད་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་། ཡང་སློས་
སྒྲགས་པར་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་གི་ཐོག་ལ། བོད་ཀྱི་མཁས་པས་བཅུམས་པའི་

ལེགས་བཤད་དེ་ཆོས་བྱས་རྗེས་བཞག་ཡོད་པ་རིམ་བས་མཐོང་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་
ཡོད། དེ་ལྟར་རང་ཆོའི་བསམ་སྒྲིའི་ཐོག་ནས་བཤད་ན། བོད་མི་རིགས་ཞེས་པ་
འདི་དངོས་གནས་སྟོབས་པ་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་དང་། དཔའ་ཞུམ་མི་དགོས་པ་ཞིག་ཉན་
ཉན་ཡོད།

དེར་དུས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་དང་ལག་རྩལ་གྱི་ཐོག་རྒྱ་ཆོས་རྒྱ་མི་རིགས་དང་འབྲ་
མཉམ་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་མཆོམས་རྒྱ་མི་ཆོས་ད་བར་སྟོན་ཐོན་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་
པ་ལྟར། མ་འོངས་པར་རྒྱ་མི་པར་རྒྱ་ཡང་སྟོན་ཐོན་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཆོག་པ་
ཡིན། མདོར་ན་རྒྱ་ཡི་འབྱུང་འབྱུང་རྒྱ་མི་རིགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་གཏན་ནས་ལུས་ཀྱི་མ་
རེད། གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་རྒྱ་མི་སྐྱེས་པ་ལུས་པའི་ཆ་རྒྱུན་དང་། ལུས་པ་ཆང་མ་ར་
ཆོར་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་ལུས་པ་དང་ཆ་རྒྱུན་ཡོད་པ་གཞིར་རྩར་བཟུང་སྟེ་ར་རང་
ཆོས་འབད་བརྩོན་དང་། ལག་བསྟར། དཀའ་ལས་རྒྱག་པ་བཅས་བྱེད་དགོས་པ་
ལས། གསོལ་བ་སྟོན་ལམ་བཟུང་བ་དང་། མ་ཞི་བགྲངས་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡོང་ཐབས་མེད།

དཔེར་ན། ངས་ཉེ་ཆར་ཨ་མདོ་ནས་པར་བརྒྱབ་པའི་སྟན་མགོན་སྐུལ་སྐུ་གསུང་
རབ་རྒྱ་མཆོའི་དཔེ་ཆ་ཞིག་མཇུག་བྱུང་། ཉ་ལས་དགོས་པ་ཞིག་འདུག ཁོང་རང་
དགེ་ལུགས་པའི་སྐྱེ་པ་དང་། སྐྱེ་པ་འཇུག་དཔལ་འོས་པའི་སྟོབས་པ་ཡིན་ཞིང་། སྐྱ་མོ་
སྐྱ་སར་ཐེབས་སོང་། ཁོང་གིས་བྲིས་པའི་བསྟན་བཅོས་ནང་འདི་ལྟར་གསུངས་
འདུག ཤེས་རབ་སྐྱབ་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་ཨ་ར་པ་ཅ་བགྲངས་ནས་སྐྱ་བ་གཅིག་མཆོམས་
ལ་བསྟན་ན་ཤེས་རབ་འཕེལ་མི་འཕེལ་ཐེ་ཆོམ་ཡིན། ཤེས་རབ་འཕེལ་བའི་དོན་དུ་
སྐྱ་བ་གཅིག་བསྐྱེས་བྱ་སྐྱུངས་ན། ཤེས་རབ་འཕེལ་བ་མིག་གིས་མཐོང་རྒྱ་ཡོང་གི་

རེད་གསུངས་འདུག་པ་ནི་བདེན་པ་རེད།

ང་རང་ཚོ་ཐོད་མི་རིགས་ཀྱི་གཞི་བཞེད་སྟོན་ཐུབ་པ་དང་། ཐོད་མི་རིགས་ཀྱིས་
སྟོན་ཐོན་ཚོ་དང་འབྲ་མཉམ་བྱེད་ཐུབ་པ་དེ་ནི་སྟོན་ལམ་བརྒྱབ་པ་དང་། ཁ་འདོན་
བྱས་ནས་ཡོང་ཐབས་མེད། རང་ཉིད་ཀྱིས་སློབ་སྦྱོང་དང་སྦྱོང་བརྒྱུད་བྱས། དེ་ཡང་
སེམས་ཐག་བཅད་དེ་ལོ་ནས་ལོ་བསྟུད་འབད་བཅོན་བྱས་ཏེ་གཞན་ལས་ལྷག་པ་
ཞིག་མ་བྱུང་ཡང་། གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་མ་ལུས་པ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་འདི་ཚང་མའི་སེམས་
ལ་བཞག་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།

དེ་མིན་བྱེད་རང་ཚོ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་ངོས་ནས། ལས་ཀ་གང་དང་གང་
ཡིན་རུང་། ཅིས་ཁ་ཁམས་དྲངས་འདོག་རྒྱུ་དོ་སྤང་བྱེད་དགོས། ཐོག་མར་སེམས་
ནང་ཅིས་བསྐྱེམས་མཐུག་ལ་རྒྱག་ཆོག་གི་རེད་སྟེ་སྟེ་ཉིན་གཅིག་ལུས། ཟླ་བ་
གཅིག་ལུས་ནས་རྗེས་སུ་ཅིས་ཁ་ཁམས་དྲངས་གཅོང་མ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་
མེད། བྱེད་རང་ཚོ་འི་ལས་རིགས་སྡེ་ཆེན་གང་ཞིག་ཡིན་རུང་། ཐོག་མ་ནས་ཉིན་རེ་
ཉིན་རེ་དང་། མ་མཐར་བདུན་པ་ལ་རེ་རེ་རྒྱུ་བསྐྱེམས་བརྒྱབ་སྟེ་གསལ་པོ་བཟོ་
རྒྱུ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་རེད། ང་རང་ཚོ་འདི་ཁྲལ་ཆོགས་པ་སྤྱིད་སྤྱག་སོ་སོའི་ལས་
ཀ་གང་ཅིའི་ཐོག་དང་། ལྷག་དོན་དཔུལ་གྱི་ལས་ཀའི་རིགས་གཅོང་མ་བྱེད་དགོས།
དུས་དུས་ལ་བྱེད་རང་ཚོ་མཉམ་དུ་འཆོགས་ཏེ་བྱུང་སོང་གནས་སྟངས་འདི་འབྲ་
ཡིན་ཞེས་ནང་ཁྲལ་གསལ་པོ་བཞེད་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད།

བྱེད་རང་ཚོས་འདིར་སྤྱི་ཐབ་བརྒྱུད་ཡོད། དེ་ནི་ང་རང་ཚོར་དཔག་ཆོད་ཀྱིས་

སྤྱི་ཚེགས་རིང་ལུགས་ལྟ་བུ་ཆང་མ་མཉམ་རྒྱུ་བྱས་ནས་སྡོད་པ་འདིར་དགེ་
མཆན་ཆེན་པོ་ཡོད། སྤྱི་ཚེགས་རིང་ལུགས་ལ་ང་རང་སྐྱེར་གྱི་ངོས་ནས་ཉ་ཅང་
དགའ་པོ་ཡོད། གྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལ་འབྱོར་ཞིང་། གྱི་ལོ་ ༡༩༦༩
ལོར་གཞིས་ཆགས་འཛུགས་སྐབས་སྤྱི་ཐབ་གཟུང་རྒྱ་དང་། སྤྱི་པའི་ཐོག་ནས་བྱས་
པ་འདོན་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་ངོས་ནས་ལྷ་ཚུགས་མང་པོ་བརྒྱབ་པ་ཡིན།
མཐུག་ཏུ་འདོད་པ་ཁེངས་པ་ཞིག་མ་བྱུང་།

ཁྱེད་རང་ཚོ་འདིར་དངོས་ཡོད་གནས་སྐབས་ཤིག་གི་འོག་ནས་སྤྱིད་སྤྱག་
གཅིག་གྱུར་ལྟ་བུར་མཉམ་རྒྱ་སྡོད་གྱི་ཡོད། དེ་འདྲའི་གནས་སྐབས་འོག་ཅིས་ཁྱེད་
རིགས་གཙང་མ་དང་ཁམས་དྲངས་པོ། དུས་དུས་ལ་ཆང་མས་ཤེས་པ་བརྗོད་ཏེ་
གསལ་པོ་བྱུང་ན་ཆང་མས་སྤྱི་སེམས་འཕེལ་ཞིང་། རྒྱུ་ཡིད་ཆེམས་པ་ཡོང་བྱ། དེ་
ནི་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཡིན། ཁྱེད་རང་ཚོར་རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་ནམས་ལའང་།
ད་བར་རོགས་རམ་བྱུང་བ་ནམས་ཐད་ཀར་གཟུ་གཟུ་ཐེམ་བཟང་སྟེ་ཅིས་ཁྱ་ཁམས་
དྲངས་སྐབས་འབྲལ་སོ་སོར་བསྟན་བྱུང་བ་བྱུང་ན། རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་ནམས་
ཀྱང་ད་བར་རོགས་རམ་བྱས་པ་ཆུད་ཐོས་སུ་བྱིན་མི་འདུག་བསམ་པ་དང་། མ་
འོངས་པར་ཡང་སུ་མཐུད་རོགས་རམ་ཡོང་བྱུང་པན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད།

ལྷག་དོན་ནད་གཙོང་ཁྱེད་ཚོའི་གས་ནམས་ནས་ན་ཆ་སྟོན་ཆེ་བ་མེད་པའི་
སྐབས་ནས་སྡོད་གཡེང་དུ་གཏོང་བྱུ་མེད། བོད་ནང་དཀའ་སྤྱག་སྤངས་ནས་ནད་
གཙོང་ཆགས་པ་ཆོས་སོ་སོའི་ཁམས་དང་བསྟན་པའི་སྟན་བསྟན་རྒྱ་གནད་འགག་
ཆེན་པོ་ཡིན། དེ་བཞིན་རྒྱ་གཏན་ནས་གཟུགས་པོར་འཕྲོད་བསྟན་བྱས་ཏེ་

གཟུགས་པོའི་རྩ་ས་ཤུགས་མ་ཉམས་པ་བྱེད་དགོས། གཟུགས་པོའི་རྩ་ས་ཤུགས་
འཕེལ་ཐབས་ལ་བོད་སྐད་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་ཡོད། རྒྱ་དུ་སོ་སོའི་གཟུགས་ཁམས་
དང་། ཉན་བབས་དང་བསྐྱོན་པའི་སྐད་ཟ་རྒྱ་གནད་ལག་ཆེན་པོ་ཡིན།

ལྷག་དོན་དགུན་ཁའི་སྐབས་སུ་སེལ་བྱའི་རིགས་ཀྱི་པོ་སྐད་གཏོང་དགོས། པོ་
བ་ནི་ཞིང་ས་ལྟ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། པོ་བ་བདེ་པོ་བྱང་ན་ནད་ན་ཆ་གཞན་
ནམས་ཐག་བསྐྱེད་ཡོང་བ་ཡིན། པོ་བའི་སྐད་ལ་བོད་སྐད་ཡག་པོས་དང་། ཟ་བའི་
དུས་ཚོད་ཡག་པོས་དགུན་ཁ་ཡིན། དེ་རིང་སྐད་ཅིས་ཁང་གིས་སྐད་སྒྲིན་གཏོང་གི་
ཡོད་པས་བྱེད་རང་ཚོ་ད་ལྟ་སྐད་ལེན་པར་སོང་ནས་སོ་སོའི་གཟུགས་པོ་བདག་
གཅེས་བྱེད་རྒྱུ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས། ང་རང་ཚོ་བོད་པ་མི་གཅིག་ཡིན་ནའང་དུས་
མ་ཡིན་པར་འཆི་སྤྱོད་བྱང་ན་ཏ་ཅང་པངས་པོ་ཡིན།

བོད་ནང་རྒྱའི་མནར་གཅོད་འོག་བོད་མི་གཅིག་གི་ཆེ་སློག་འོར་བའི་སྐབས་
སུ་ང་རང་ཚོ་སེམས་མ་སྐྱིད་པ་ཡོང་གི་འདུག འདི་ཕྱོགས་རང་དབང་ལྷང་པའི་ནང་
ང་ཚོ་ལྟོད་གཡེང་དང་འཕུས་འོར་གྱིས་མི་གཅིག་འཕྲོ་བརྒྱག་ཏུ་བྱིན་ན་དེ་ནི་པངས་
པོ་ཡིན། རྒྱ་དམར་གྱིས་བོད་མིར་སྤྱུག་སྤྱོང་བཏང་ནས་གསོད་ཀྱི་ཡོད། འཛམ་གླིང་
འདིའི་ཐོག་ཏུ་བདེན་པ་བདར་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱ་ལས་གཞན་བྱ་ཐབས་མེད། ང་
རང་ཚོ་རང་དབང་ལྷང་པའི་ནང་ཡོད་བཞིན་དུ་ལྟོད་གཡེང་དང་། འཕུས་འོར་བྱིན་ན་
ཡག་པོ་མེད་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས།

བྱེད་རང་ཚོ་ཆང་མ་མཐུན་པོ་བྱེད་དགོས། ང་རང་ཚོ་མི་སོ་སོའི་གཤེས་ཀ་

དང་། གློ་ལྷ་རིང་ཐུང་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་བསམ་ཚུལ་མཐུན་མིན་ཡོང་བ་ཆོས་
ཉིད་ཡིན། བསམ་ཚུལ་ནམས་མདུན་ལ་བཤད་བ་ལས་རྒྱབ་བཤད་བྱ་རྒྱ་མེད། ཡས་
ཟེར་གྱི་འདུག མས་ཟེར་གྱི་འདུག་ཅེས་མི་བརྗོད་བར་མདུན་ལ་ཁ་ཚུད་རྒྱག་དགོས་
ཐུང་ཡང་དེ་ལ་སྒྲིན་གང་ཡང་མེད། ལག་བ་བཟྱག་སྟེ་གཞུ་རེས་བྱས་ན་མི་འགྲིག་ས།
དེ་དག་ཁྱེད་རང་ཆོའི་སེམས་ལ་ངེས་བ་བྱེད་དགོས། བཟ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ཞེས་
བཀའ་སྩལ། །

བྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ལོ་ལོ་རྒྱ་ལ་ ༩ ཚེས་ ༩ ཉིན་གཞིས་བྱེས་ལི་མང་མེད་སྐྱ་མི་
 མང་དང་། གངས་དགའ་ལྗན་ཚོས་འཁོར་འདྲུས་ཞེ། བོད་བྱི་དགུ་བཅུ་
 གསུམ་ལས་འགྲུལ་ཚོགས་པ་བཅས་ནས་ལགོར་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་
 ཚེན་པོ་མཆོག་ལ་བརྟན་བཞུགས་བཞུར་འདྲུལ་སྐབས་རྩལ་བའི་
 དགའ་ལྷོད།

དེ་རིང་འདིར་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དམིགས་བསལ་གྱི་དད་པ་དང་། དམ་ཚིག་ལ་རྒྱུ་
 འབྲེལ་བ་ཡོད་མཁན་ལི་མང་ལུལ་གྱི་སེར་སྐྱ་མི་མང་སྤྱི་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གངས་
 དགའ་ལྗན་ཚོས་འཁོར་དགོན། ང་ཚོའི་གནས་སྡོད་ས་ཁག་པོའི་འོག་སྤྱི་དུས་གི་
 སྤྱིག་འཛུགས་གསར་བ་ཆགས་པ་ཁྱེད་ཚོ་དགྲ་བཅུ་གསུམ་ལས་འགྲུལ་ཚོགས་པ་
 བཅས་ཁྱེད་ཚོ་ཚོ་ཁག་གསུམ་པོ་ཆང་མས་སྤྲུག་བསམ་དང་། དད་འདུན་ཅེ་གཅིག་
 པའི་ཐོག་ནས་བརྟན་བཞུགས་བྱ་སྤྱིག་གི་ལས་ཀ་དང་འགྲོ་མོང་གཏོང་རྒྱ་སོགས་
 དགའ་ལས་མང་པོ་ཞིག་བརྒྱབ་སྟེ་དེ་རིང་བརྟན་བཞུགས་གནང་བར་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ་
 ལུ་རྒྱ་དང་། གཙོ་པོ་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཆང་མ་དད་པ་དང་ཞེན་ཁོག་ལ་རྒྱ་བཅས་གཡོ་བ་
 མེད་པ་རེད་འདུག དེར་བརྟན་རང་བཞིན་དད་པ་དམ་ཚིག་གི་བྱས་པ་ཞིག་ཉན་ཉན་
 ཡོང་གི་རེད་ལ། ངའི་ངོས་ནས་ཀྱང་ཡུན་དུ་འཆོ་བའི་སློན་ལམ་རྒྱག་པ་དང་འཕེན་པ་
 གཏོང་གི་ཡོད། དེ་ལྟགས་ཁྱེད་རང་ཚོ་སློ་བའི་པོ་བྱས་ཏེ་བཞུགས།

མི་ཐང་ལ་ཆ་བཞག་ན་ལ་རྒྱལ་མཆོག་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་འབྲུངས་ལུལ་
ཡིན་པས་དམིགས་བསལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡོད། ང་ཆོའི་མི་ཐོག་འདིར་ཆ་བཞག་
ནའང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ ལོར་ཐོག་མར་རྒྱ་མི་གྲུང་ཁན་གྱིས་མ་འོས་མ་འཆམ་པའི་
གདུག་རྩུབ་གྱི་ལས་ཀ་འགོ་བཙུགས་པར་བརྟེན། ལུ་ཐུག་སྟེ་གོལ་འཛིང་ཡ་ལན་
སྟོན་རྒྱ་ཐོག་མར་མི་ཐང་ནས་འགོ་བཙུགས་བ་རེད། ཐ་མ་ཉེ་བའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཆ་
བཞག་ནའང་མི་ཐང་ཁུལ་གྱི་ལྷག་བསམ་སྦྱིང་སྟོབས་ལྡན་བ་ཆོས་རྒྱས་པ་བཏོན་
ནས་ལྷ་རྩེས་དཀའ་ལས་མང་པོ་བརྒྱབ་ཡོད། ཁྱེད་ཆོ་ཆང་མས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་
བ་དེ་དག་ཆང་མ་པོད་གྱི་བསྟན་པའི་དོན་དག་ཡིན་པ་ལས། དགའ་མིན་དགའ་ཐོག་
གིས་བྱས་བ་གང་ཡང་མིན། དེ་བཞིན་མི་རིགས་ཀྱི་དོན་དག་རེད། མི་རིགས་ཀྱི་
དོན་དག་ཅེས་བ་ནི་ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་དོན་ཞིག་མ་རེད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བསྟན་པ་རྒྱན་འཛིན་གྱི་ཕྱག་སྟོལ་ཡག་ཤོས་དེ་དབལ་རྒྱ་ལེ་རྒྱ་ཡིན། དབལ་རྒྱ་ལེ་རྒྱ་
ནས་བརྒྱད་པའི་ཆོས་རྒྱད་སྤྱས་དག་པོ་དེ་འཛིན་སྦྱོང་སྟེལ་གསུམ་བྱེད་མཁན་པོ་ད་
པ་གཅིག་ལུ་ཡིན། པོད་ལ་རང་དབང་མེད་ན་དེ་འདྲའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྤྱས་
དག་པོ་དེ་གནས་ལུ་རྒྱ་རྒྱ་ཏ་ཅང་ཁག་པོ་ཡིན།

དེར་བརྟེན་ཁྱེད་ཆོས་པོད་མི་རིགས་ཀྱི་དོན་དུ་དཀའ་ངལ་བརྒྱབ་པ་འདི་
བརྒྱད་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཞབས་འདེགས་ཡིན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་
པའི་ཞབས་འདེགས་ནི་བརྒྱད་ནས་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་ཕན་བདེར་ཞབས་
འདེགས་སྤྱབ་བ་ཞིག་ཡིན། དེས་ན་ཁྱེད་ཆོས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པར་འབྲས་བུ་
བཟང་པོ་ཡོང་ངེས་དང་། བདེན་པའི་རྒྱས་པས་མཐའ་གསལ་རྒྱ་རེད། ད་རེས་ཁྱེད་

ཆོའི་མིང་ཐོའི་ནང་ཟླ་སྤྱལ་ཏུག་ཏུག་གང་འཆམས་འདུག་པ། བྱིད་རང་ཆོ་ནི་བསྟན་
བ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་བྱེད་མཁན་དམིགས་བསལ་གྱི་མིང་ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་
སྤེ་སོ་སོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ད་ལྟ་བསྟན་བ་སྟོབ་གཉེར་བྱེད་བཞིན་
ཡོད་པ་དང་། སྟོབ་གཉེར་ཐོན་ཐིན་བ་བཅས་ཆང་མས་ད་ལྟ་བར་དུ་རྩལ་ཐག་གནང་
ཡོད་པ་ད་དུང་ཡང་རྩལ་ཐག་གནང་རོགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དུས་ཆོད་ཁག་པོ་འདིའི་སྐབས་ལ་ངས་འགོ་བཟོ་བྱས་ཀྱང་ང་མི་གཅིག་གི་
རུས་བས་ལྡང་གི་མི་འདུག་བྱིད་རང་ཆོ་ཆང་མས་བྱར་བ་བྱ་འདེགས་གནང་སྟེ་སྟོན་
བ་བཀའ་བྱིན་ཅན་གྱི་བསྟན་བ་ཆ་ཆང་བ་འདི་ལ་ཞབས་འདེགས་བསྟུན་རྒྱུར་རུས་
བ་བསྐྱེད་དེ་དེ་ལུགས་རྩལ་ཐག་གནང་རོགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་རིང་འདིར་ཐེབས་བའི་
སྟོ་སོག་རིན་པོ་ཆེས་སྤྲེལ་སྤྱུང་བའི་ལས་སྟེན་ས་བཟུང་ད་ལྟ་བར་དུ་རྩལ་ཐག་
གནང་སོང་ཏེ་ཅང་ཡག་པོ་ཡིན། ལུགས་རྩེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་མཐུལ་
ལུགས་བཤད་གནང་དུས་གསུང་རྩིག་པོ་འདུག་ རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ལ་བརྟུན་ན་སྤྱི་
གཞུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་མེད་དམ་སྟུང་ཡང་། མིག་ལྟ་དུས་སྤྱི་གཞུགས་གཉེ་པོ་རེད་
ཅེས་ཞལ་ཤོབ་གནང་།

དེ་ནས་ཤངས་དགའ་ལྡན་ཆོས་འཁོར་ལ་ཆ་བཞག་ན། ལགོང་ས་ལྷ་བ་ཆེན་
པོའི་སྐབས་ནས་བཟུང་དམིགས་བསལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། གཙང་ཁུལ་
གྱི་གཞུང་དགོན་དམིགས་བསལ་དམ་ཆོག་གི་ལ་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ཤངས་
དགའ་ལྡན་ཆོས་འཁོར་དགོན་ནས་དངོས་གནས་ང་ཆོའི་མི་ཐོག་འདི་དང་། ལྒྱལ་
བ་སྤྱི་གོང་མའི་སྤྱི་དུས་བཅས་སུ་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཅེ་སྤྱད་ལྡན་གྲུབ་བཅོམ་

འབྲུས་ནས་བརྩེ་སྤྲུལ་པ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད།

བར་སྐབས་བོད་སྤྱི་ལ་ཉམ་ཉམ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་ལྟར། འངས་དགའ་ལྗན་ཆོས་འཁོར་དགོན་ལའང་ཉམ་ཉམ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། དེ་མིན་མཁས་པའི་འབྲུང་ཁུངས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། རོས་ནས་བྱ་བ་སྐོར་དམ་བཅའ་འཛིན་སྐབས་འངས་དགའ་ལྗན་ཆོས་འཁོར་གྱི་བྱ་རྒྱུན་སྤྲུགས་རེ་ཡོད་པ་དབུ་མ་ལྟ་མཁན་རྒྱ་རྒྱལ་འདུག དེ་ནས་དུས་ལོག་བྱུང་སྟེ་ད་བར་ལོ་མང་སོང་ཡང་ད་དུང་ཕྱལ་ཐོན་བྱ་ལྟག་ཡོད་པ་ཁྱེད་ཆོས་མཁས་པའི་འབྲུང་གནས་གྱི་བྱ་ཆང་དེའི་བསྐྱབ་པ་སློབ་གཉེར་ལ་ཕྱགས་སློན་བརྒྱབ་སྟེ་སྤར་གྱི་མཁས་པ་ཆོའི་མཁུག་མཐུད་ཐུབ་པའི་འབད་བཙོན་གྱིད་རྒྱ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེའི་ནང་ནས་བྱ་རྒྱུན་སེར་གྲེས་པ་བྱ་ཆང་ལ་ཡོད་པ་ཆོས་སློབ་གཉེར་ལ་ཕྱགས་རྒྱལ་རྒྱ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཁྱེད་རང་ཆོ་དགུ་བརྩུག་སྤྲུལ་ལས་འགྲུལ་ཆོགས་པའི་འབྲུལ་ཐོའི་ནང་ཁྱེད་ཆོས་ལས་ཀ་བྱས་པ་ནམས་ཞིབ་ཆགས་པོ་བཞོད་པ་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག བོད་ནང་དགའ་ལས་བརྒྱབ་སྟེ་སྤྲུག་པོ་མང་པོ་བྱུང་ས། ཐ་མ་བཙོན་ནས་སློང་འགོལ་གཏོང་དུས་ནད་གཅོང་ཆགས། ལོ་ཡང་རྒྱས། དེ་འབྲེལ་དགའ་ངལ་འཕྲད་པ་ནི་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པ་ལས། ཁོང་ཆོས་མི་བསད་ཏེ་འཁྱེར་བྱས་ཏེ་བཙོན་དུ་ཚུད་པ་ཞིག་མིན་པར་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དུ་བཙོན་ལ་ཚུད་ནས་དགའ་ངལ་འཕྲད་པ་ཡིན། དེ་དག་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ལྷ་རྟོག་གྱིད་རྒྱའི་འགན་འཁུར་མཁན་གྱི་སྤྱིག་འཇུགས་འདི་བརྩུགས་པ་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག

ད་བར་རྩར་ཐག་བྲས་ཡོད་ལ། ད་དུང་ཡང་ཆང་མས་སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་དེ་
དཀའ་ངལ་འཕྲད་པ་ཚོར་ལྟོག་བྱེད་རྒྱ་དང་། གཙེ་ཆེ་ཤོས་ཁྱེད་ཚོས་བོད་སྤྱི་པའི་
དོན་དུ་དཀའ་ངལ་བརྒྱབ་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ཁྱེད་རང་ཚོར་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པ་རེད།
འོན་ཀྱང་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དུ་རྩས་པ་གང་ཡོད་བཏོན་ཏེ་རྩར་ཐག་བྲས་ཡོད་ལ། ད་
དུང་མི་ཆེ་གང་ཡོད་པ་དེའི་ནང་ཆང་མས་རྩར་ཐག་བྱེད་དགོས། ཁྱེད་རང་ཚོ་ཆང་
མར་ཐུགས་ཟླ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་དང་། བཏྟན་བཞུགས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་སློན་ལམ་ནང་
ཡོད་པ་ཅི་བཞིན་ངོས་ནས་ཀྱང་ཆེ་རིང་པོ་སྟོན་རྒྱུའི་འཕེན་པ་གཏོང་རྒྱ་དང་། ང་ཚོ་
མཉམ་དུ་བསྐྱེད་དེ་བོད་བསྟན་སྤྱིད་ཀྱི་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐུབ་པ་ཡོང་རྒྱ་ཡིན་
པས། དེ་ལུགས་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཆང་མས་རྩར་ཐག་གནང་རོགས། ཐུགས་ཟླ་ཆེ་ཞེས་
བཀའ་སྩལ། །

ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༠ ལྷ་ ༩ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་
 མཆོག་གིས་བོད་ཀྱི་དགུ་བཅུ་གསུམ་ལས་འགུལ་ཆོགས་པའི་ཆོགས་
 ཆེན་ཐེངས་ ༥ པའི་ཆོགས་པཅད་པ་ཆད་མིང་པ་ཆོན་པ་གངས་ ༡༠༠
 རྒྱུ་ལ་སྐྱལ་པའི་བཀའ་སློང་།

བྱེད་རང་ཆོ་བོད་ཀྱི་དགུ་བཅུ་གསུམ་ལས་འགུལ་ཆོགས་པའི་ཆོགས་མི་
 རྣམས་ནི་བོད་སྤྱི་བའི་དོན་དུ་སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་དེ་ཐ་མ་བཅོན་ལ་ཚུད་པ་དང་།
 ཉེས་པ་སོག་པ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་འོག་ནས་བཅོན་བྱོལ་དུ་འབྱོར་ཞིང་། བཅོན་
 བྱོལ་དུ་འབྱོར་རྗེས་དེ་སྔ་བོད་ནང་སྤྱག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་སྤྱི་བའི་ལས་དོན་ཐོག་
 འབད་བཅོན་བྱས་པ་རྗེ་བཞིན་རང་དབང་ལུང་བའི་ནང་དུ་འང་སྤྱ་མ་བྱུང་དེ་སེམས་
 ཤུགས་བསྐྱེད་དེ་ཆོགས་པ་སྤྱིད་སྤུག་བཅུགས་པ་སོགས་གང་ཡོང་ཅི་ཡོང་བྱས་
 པར་རྗེས་སྤྱ་ཡི་རང་དང་། སྤུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ད་དུང་ཆང་མས་སྤར་བཞིན་
 སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་འཛམ་གླིང་གི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་གང་
 ཅིར་དོ་སྤང་མང་ཅམ་བྱེད་སྤུབ་ན་ཡག་པོ་ཡོད། ཤེས་ཡོན་ཐོག་བཟོ་སྤྱིང་བྱས་པ་
 སོགས་གང་སྤུབ་ཅི་སྤུབ་ཀྱིས་ཤེས་ཆད་ཡར་རྒྱས་དང་། མཐོང་རྒྱ་ཐོས་རྒྱ་རྗེ་ཆེར་
 གཏོང་ཐབས་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་བྱ་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཡང་ཁ་ཤས་ནི་བོད་ནང་བཅོན་ཁང་ལ་མ་ཚུད་ཀྱང་བཅོན་བྱོལ་དུ་འབྱོར་རྗེས་

བཙོན་ཁང་ལ་ཚུད་རབས་བརྗོད་དེ་བཙོན་པའི་ཁོངས་སུ་འཛུལ་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོད་
 བ་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་འདུག དེ་འདྲ་ཡོད་དམ་མེད། བར་པོ་བར་བཞག་བྱ་རྒྱ་གལ་
 ཆེན་པོ་ཡིན། དེར་སྐབས་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གི་རྒྱལ་ལ་ཐར་ཆེད་རྩན་ཤོད་
 མཁན་རྗེ་མང་དུ་འགྲོ་གི་འདུག་པ་དེ་ནི་ཉ་ཅང་ཐབས་སྤྱད་རེད། རོས་ནས་རྟག་པར་
 བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ན་ཨ་རིར་འགྲོ་རྒྱུ་སོགས་ལ་དམིགས་
 བསལ་ཐོང་མཆན་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་བལ་པོའི་མི་ཁོངས་འགའ་ཞིག་གིས་ཨ་
 རིར་ཐར་བའི་དོན་དུ་བོད་པ་ཡིན་ཚུལ་བརྗོད་དེ་ཐོང་མཆན་གྲངས་པ་སོགས་བྱུང་
 ཡོད།

དེར་སང་ཨ་རིར་འབྱུག་ཙམ་གྱིན་ཏེ་ཚུར་ཡོང་གི་ཡིན་ཟེར་མཁན་དང་། སྤོན་
 མ་ཨོ་སེ་ཀྲོ་མི་ཡའི་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་གྱིད་སྐབས་ལྡེ་མིར་ཡོད་པའི་ཨོ་སེ་ཀྲོ་
 མི་ཡའི་གཞུང་ཚབ་ཁང་ལ་ཨོ་སེ་ཀྲོ་མི་ཡར་ལྷུལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་དུས་འཁོར་
 དབང་ཆེན་གནང་གི་ཡོད་པས། ང་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་ཞུ་བར་འགྲོ་གི་ཡིན། དུས་
 འཁོར་དབང་ཆེན་ཞུས་རྗེས་ཚུར་ལོག་ཡོང་གི་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་མཁན་འགའ་ཞིག་
 རྗེས་སུ་བྱིར་ལོག་མི་གྲེད་མཁན་དེ་འདྲ་བྱུང་ཡོད། སྤྱོད་པ་ཉི་ཤུ་ཡོག་ཏུ་རྒྱ་བཞི་སྐར་
 ཏུག་གི་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་སྐབས་བཟུང་དཔོན་གཞིས་ཆགས་ཁོངས་ཀྱི་མི་ཞིག་
 གིས་ཨ་རིར་ཚོགས་འདུར་འགྲོ་དགོས་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟར་ལྡེ་མི་དོན་གཙང་
 ཁང་ནས་རོས་སྤྱོད་སྤྱད་དེ་ཐོང་མཆན་ཞུས་ཏེ་ཨ་རིར་བྱིན་ནས་ཚུར་ལོག་མི་འདུག
 དེར་བརྟེན་དེར་སང་ལྡེ་མི་དོན་གཙང་ཁང་ནས་ཨ་རིའི་གཞུང་ཚབ་ཁང་སོགས་ལ་
 ཐོང་མཆན་སྤྲོད་དོགས་ཞེས་རོས་སྤྱོད་སྤྱད་ཀྱང་ཁོང་ཚོ་ཡིད་ཆེས་བརྒྱགས་ཏེ་ཐོང་

མཆན་སྤོད་ཀྱི་མི་འདུག

ཟླ་ཤས་གོང་ཨ་རིའི་གཞུང་ཆབ་གསར་པ་ཞིག་སྐབས་པ་ང་ལྟེ་མིང་འབྱོར་
སྐབས་ཁོང་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་། ཁོང་གིས་ཨ་རིའི་གཞུང་ཆབ་གསར་པ་ཡིན་ཞེས་
བརྗོད་ཀྱི་འདུག སྐབས་དེར་ངོས་ནས་དེང་སང་བོད་པའི་ནང་ནས་ཨ་རི་སོགས་ལ་
འབྲོ་མཁན་འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱན་བཤད་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་འདུག་པ་དེ་ལ་ངོས་
ནས་དགོངས་དག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། དེ་ནི་ཏ་ཅང་ཐབས་སྐྱོ་པོ་མ་རེད་
དམ། ངོས་ནས་ཨ་རིའི་གཞུང་ཆབ་ལ་དགོངས་དག་ཞུས་པ་འདི་ངས་ནོར་ཉེ་
དགོངས་དག་ཞུས་པ་ཞིག་མིན་པར། བོད་པའི་ནང་ནས་ཞབས་འདེན་ཞུ་མཁན་བྱུང་
བར་བཞེན་ངས་དགོངས་དག་མ་བརྗོད་ན་འགྲིག་ཐབས་མེད་སྐབས་དགོངས་དག་
བརྗོད་པ་ཡིན།

དེང་སང་བོད་པའི་ནང་མ་རབས་བྱེད་མཁན་ཅུང་མང་དུ་འབྲོ་གི་ཡོད་པ་ཐོ་
འདུག་པ་གཟབ་གཟབ་བྱ་རྒྱུ་ཏ་ཅང་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་ཡིན། དེ་ལྟར་ང་ཆོས་
གཟབ་གཟབ་མ་བྱས་ན། ད་ལྟ་བོད་པར་མི་མང་པོས་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་རྒྱ་
མི་ཆོར་རྒྱུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་སེམས་གཏིང་ནས་མ་དགའ་ནའང་དགའ་པོ་
བྱེད་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར། ང་ཆོ་བོད་པར་དགའ་པོ་བྱེད་པ་ནི་རྒྱ་དངོས་ཀྱི་སྟོབས་
ལྷགས་ཡོད་ནས་མིན་པར། བོད་པ་རྣམས་ཡ་རབས་བྱང་བཞེན། རྒྱལ་རྒྱུན་མི་ཤོད་
མཁན། བྱམས་བཅེ་ལྟན་པ་བཅས་འདུག་ཅེས་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེའི་རིན་ཐང་
བཟླགས་ན་ཏ་ཅང་ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཡིན། གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས། བྱེད་རང་ཆོས་ད་
ལྟ་བར་དུ་རྩེ་ཐག་བྱས་པ་ཡག་པོ་རེད། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སྤང་ནས་ཀྱང་

ཏུར་བསྐྱེད་བྱེད་དགོས། གཞན་དམིགས་བསལ་གང་ཡང་བཤད་རྒྱ་མེད།

བར་སྐབས་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་རང་བཙན་འཐབ་ཚད་བྱེད་མཁན་དང་།
དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་དོན་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་བྱེད་མཁན་ཞིག་བཅས་
ཡོད། ཁ་ཤས་ཀྱིས་དེ་འཐབ་ཚད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཞིག་ཏུ་བསྒྱུར་བ་དེ་ནི་ནོར་འཁྲལ་རེད།
ཁ་སང་ཚོགས་ཁང་འདིའི་ནང་གཞོན་ནུ་ཚོགས་པ་དང་། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཐབ་
སྤྱོད་ལ་ཞུགས་མཁན་གཉིས་མཉམ་དུ་སྟུག་པ་ཡིན། དེ་དུས་ངས་ཅེད་མོ་དང་
སྐྱགས་ཁྱེད་རང་ཚོ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཐབ་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་རེད། ཚུར་སྟོགས་ཁྱེད་
རང་གཞོན་ནུ་ཚོ་རང་བཙན་ཚད་མཁན་རེད། དེ་ལྟར་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཤོག་ཁ་གཉིས་
ཆགས་ཡོད་པས་འདིར་འཛིང་རེས་ཐོངས་དང་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ང་ཚོ་དེ་འདྲ་
མིན།

གཞོན་ནུ་ཚོས་རང་བཙན་ཚད་པ་དེ་ཐོབ་ཐང་ཚད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་
རྒྱུས་ཐོག་ནས་བཤད་ནའང་འདྲ། རང་ཐག་རང་གཙོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ནའང་
འདྲ། ང་ཚོར་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལྟར་རང་གི་ཐོབ་ཐང་ཚད་ཀྱི་ཡོད། གཞོན་
ནུ་ཚོགས་པ་ཐོག་མར་འཇུགས་སྐབས་ནས་རང་བཙན་གྱི་ལངས་སྟོགས་བཟུང་
ཡོད། དེར་བརྟེན་ངོས་ནས་ཉག་པར་ཁྱེད་རང་ཚོས་རང་བཙན་ཚད་པ་ནི་རང་རང་གི་
ཐོབ་ཐང་ཚད་པ་རེད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད།

ང་ཚོའི་ངོས་ནས་རང་བཙན་ཤོད་ཀྱི་མེད། དེ་ནི་ད་ལྟ་བོད་ནང་རྩ་གཞི་གི་
གནས་སྟངས་ཤིག་ཡོད་པ་འདི་ལས་སྤྱིར་དུ་བསྐྱབ་སྟབས་པའི་རེ་བ་དང་། འབྲུག་གི་

པའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རང་བཅན་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ཀྱང་ད་ལྟ་ལས་སང་
འབྲུག་ཐུབ་རྒྱ་ཏ་ཅང་ཁག་པོ་ཡིན་པས། བསྐྱུགས་ནས་སྔོན་རྒྱ་ལས་མེད། བསྐྱུགས་
ནས་བསྐྱད་ན། སངས་རྒྱས་བྱོན་བྱོན་བཅ་ཟེ་ཀས། །ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། དེ་དུང་མི་
རབས་གཅིག་གཉིས་བསྐྱུགས་དགོས་བྱུང་ན་བོད་ནང་གནས་ཚུལ་གང་འདྲ་ཆགས་
རྒྱ་ཡིན་ཆོད་དཔག་མི་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་འདུག། རྩོགས་གཉིས་ཀས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་ལ་
ཤོད་ཀྱི་ཡོད་ལྟར། དེ་གཉིས་འགལ་ཁྲར་བཟུང་སྟེ་ཅོད་པ་རྒྱག་རྒྱ་ཞིག་མིན་ཞེས་
ཁ་སང་བརྗོད་ཡོད་ལ། དེ་རིང་ཡང་བྱེད་རང་ཆོར་བཤད་འདོད་བྱུང་།

ང་ཆོའི་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་པ་ནི། རྩོགས་གཅིག་ནས་ང་ཆོས་རང་བཅན་ཅོད་
ཀྱི་མིན་ཞེས་བཤད་པ་དེ་ལ་བསམ་སྒྲོལ་ག་པོ་ཞིག་ཐོངས་དང་། ང་ཆོས་རང་བཅན་
ཅོད་ཀྱི་མིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལས། རང་བཅན་མིན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་མེད། ཆེག་དེའི་
དོན་དག་ཤེས་པ་བྱེད་དགོས། ང་ཆོར་རང་བཅན་ཐོབ་ཐང་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་ཅོད་ཀྱི་
མིན་ཞེས་ངོ་སོ་པར་གཏོང་རྒྱ་ཡོད། རང་སྐྱོང་ཞེས་བརྗོད་པ་འདིར་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་
ནང་ནས་རྒྱ་བསྐྱོར་བྱེད་མཁན་ཇེ་མང་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཨ་རིའི་གཞུང་ལ་ཆ་
བཞག་ནའང་། ཁ་སང་ཨོ་ལྷ་མའི་སྤྱི་གཞུང་གསར་པས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགན་
བཞེས་རྗེས་སྤྱི་དམིན་མཆོག་དང་ངོས་གཉིས་མཇལ་འཕྲད་བྱུང་། སྐབས་དེར་པོ་
བང་དཀར་པོ་ནས་གསལ་བསྐྱུགས་ཤིག་སྤེལ་བའི་ནང་དབུ་མའི་ལམ་ལ་རྒྱ་བསྐྱོར་
ཡོད་པ་གསལ་པོ་བཀོད་འདུག དེའི་སྔོན་ནས་ཀྱང་རྒྱ་བསྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

དེ་བཞིན་ཡོ་རོབ་སྤྱི་མཐུན་ཆོགས་པར་ཆ་བཞག་ནའང་རྒྱ་བསྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་
ཡོད། གཙོ་ཆེ་ཤོས་རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་ཀྱང་རྒྱ་བསྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་རྒྱ་བ་

སྐྱོར་བྱེད་མཁན་ཞིག་མ་བྱུང་བར་ང་ཚོ་གཅིག་བྱར་ཐོན་ན། དཔལ་པོ་རྒྱབ་ཆད།
ཅེས་པ་ལྟར་ཡོང་རྒྱུ་འདྲིལ་ཡོད། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་ལས་འོགས་སུ་ཐོན་གྱི་ཡིན་
ཞེས་བརྗོད་ན། ད་ལྟར་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་ནང་ནས་ང་ཚོར་ཤ་ཆའི་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་
མང་པོ་ཡོད། དེ་དག་ཉ་ཅང་ཁག་པོ་རེད། གང་ལྟར་རྣམ་འབྲེལ་ལས།

མ་ཆང་མེད་རྒྱ་དེ་ལ་ནི།

འབྲས་བུ་གང་གིས་སྒྲོག་པར་བྱས།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱ་མ་ཆང་བ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་ཟེན་པ་ཞིག་གི་
འབྲས་བུ་སྒྲོག་ཐུབ་རྒྱ་ཁག་པོ་ཡིན།

ང་ཚོའི་ཁོར་འཁྲུལ་ཆང་མ་མི་རབས་གོང་མའི་སྐབས་ནས་ཁོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ་
ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན། ཡ་སྐྱུ་མདུན་སྐྱུ་གོང་མ་རྒྱ་གར་ནས་ཕྱིར་ལོག་ཐེབས་ཏེ་ལོ་ངོ་
གཉིས་གསུམ་སོང་རྗེས་ཨིང་ལན་དུ་སློབ་སྦྱོང་བཞི་བཏང་གནང་ཡོད། དེ་ལྟར་སྐྱུ་
མ་ཐུད་དེ་ཨིང་ལན་དུ་སློབ་སྦྱོང་ལ་བོད་སྦྱོང་བཏང་ཐུབ་ཡོད་ན་ཕྱི་ལོ་
༡༩༥༡།༡༩༥༢ ལོ་དེ་འབྲེལ་མཆམས་སུ་བོད་རིགས་ཀྱི་ནང་ནས་དང་དུས་ཤེས་
ཡོན་ཡོད་པའི་མི་འཇམ་གླིང་གི་ལ་འབྲས་མཉམ་གྱི་སྐད་ཆ་བཤད་ཐུབ་མཁན་གང་
འཆམས་ཐོན་ཐུབ་རྒྱ་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་ནས་ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་འབྲེལ་བ་འཇུགས་པ་
སོགས་བྱེད་ཐུབ་ཡོད་ན་གནས་ཚུལ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་ཡང་དེ་ལྟར་ལག་ལེན་
བཟུང་ཐུབ་མེད།

ཡང་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ཅུས་ལ་ཡ་སྐྱུ་མདུན་སྐྱུ་གོང་མས་ཕྱི་

རྒྱལ་གཏེར་ཁ་ཞིབ་འདུག་གྲེང་མཁན་ཨ་རིའི་མི་གཉིས་གསུམ་ཞིག་བོད་གཞུང་གིས་གདན་ཞུ་བྱས་ཏེ་བོད་དུ་འབྱོར་ནས་ས་ཆ་ཁ་ཤས་ལ་ས་ཞིབ་གྲེང་པར་བསྐྱོད་འདུག འོན་ཀྱང་ས་གནས་དེ་དག་ནས་གཏེར་ཁ་བཏོན་ན་ཁྲལ་འཁྲི་གི་རེད་བསམ་སྟེ་ཞེད་སྤང་གྲེང་པ་དང་གཅིག་གཉིས་ནས་ལྷ་སྐྱ་གཞི་བདག་ལ་འཕྲོག་སྟེ་ཕྱག་འཕྲོ་གི་རེད་ཅེས་རྒྱ་མཚན་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འགྲིགས་ཐབས་མེད་པ་ཞུས་འདུག དེར་བརྟེན་བོད་གཞུང་གིས་གདན་ཞུ་བྱས་པའི་ས་ཞིབ་པ་རྣམས་ཕྱིར་སློག་གྲེང་དགོས་བྱུང་འདུག

ལ་རྒྱལ་བ་ལ་སྐྱ་གོང་མ་ཞིང་ལ་མ་གཤེགས་གོང་སྟེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༡ ཅམ་ལ་ཨ་རིའི་བཟོ་བྲུ་ཞིག་གིས་ཨ་རི་བ་མི་བཅུ་གངས་ཤིག་བོད་ནང་བཏང་སྟེ་གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་གྲེང་པ་དང་ཆབས་ཅིག་བོད་རིགས་ལ་གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་གྱི་སློབ་སྦྱོར་སྟོན་རྒྱུའི་བསམ་འཆར་ཡི་གེ་ཞིག་བྱལ་འདུག དེ་ཡང་འགྲིག་གི་མ་རེད་ཅེས་པར་ལན་བཏང་འདུག

ཡང་ལ་རྒྱལ་བ་ལ་སྐྱ་གོང་མས་ཡིང་ལན་ལ་སློབ་སྟེ་ཕྱག་གཏོང་རྒྱ་དེ་མ་འགྲིགས་པ་བྱུང་རྗེས། རྒྱལ་ཅེར་སློབ་སྦྱོར་སྟོན་རྒྱུའི་འབད་བཙོན་གནང་བ་དེ་ཡང་ལམ་སྟོངས་བྱུང་མི་འདུག འོས་ཀྱི་བྲན་གསལ་ལ་པལ་ཆེར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༦༡༤ ལོ་དེ་ཅམ་དུ་བྱུང་སྟེ་ཡི་མིང་ཁར་དབྱིན་ཇིའི་དགེ་ལྡན་ཞིག་གདན་འདོན་ཞུས་ཏེ་སློབ་གྲྭ་ཞིག་བཙུགས་པ་དེ་ཡང་རྒྱ་ཤས་ནས་སྟོ་རྒྱག་དགོས་བྱུང་ཡོད། དེ་དུས་ཕྱི་ལ་འབྲེལ་བ་གྲེང་མི་དགོས་པ་གཙོ་བཟུང་བྱས་འདུག

དེ་ཕྱིན་དབྱིན་ཇིའི་དམག་པོད་ལ་སླེབས་དུས་གཞུང་ཞབས་ནམས་ཀྱི་ནང་
ནས་འདི་འབྲ་ཞིག་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་འདུག མཐེབ་རྒྱུ་ས་ལ་བསྟན་ནས་བསྟན་དག་ཕྱི་
སློང་ཞེས་དང་། མཐེ་བོང་གནམ་ལ་ཀེར་ནས་དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་ཟེར་འདུག་ཅེས་ཁོ་
ཚོས་ང་ཚོ་སྒྲགས་ཁེལ་གྱི་མ་རེད་ཅེས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། གནས་རྒྱལ་ཅི་ཡང་མ་ཤེས་
པར་དབྱིན་ཇི་ལ་བསྟན་དག་ཕྱི་སློང་བ་ཞེས་ཏ་ཅང་སྤྲུག་ཅག་ཅིག་ཏུ་བཅིས་པ་དང་།
རྒྱ་ནག་གོང་མ་ལ་གནས་གྱི་ལྷ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་མོ་ཞེས་ཏ་ཅང་རྩ་ཆེན་
པོ་ཞིག་ཏུ་རྩི་གི་ཡོད།

ངོས་རང་རྒྱུང་རྒྱུང་སྐབས་ནས་གསོལ་དཔོན་ཆེན་མོ་ཞེས་ང་ལ་སྒྲགས་
གཡོས་ཏེ་སྟེར་མཁན་མི་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་ལ་ཤེས་ཡོན་མེད་ཅིང་།
སྤྱང་ཡག་པོ་ཞིག་ཀྱང་བཤད་རྒྱ་མེད། ཁོ་རང་པ་ཡུལ་གཞིས་ཀ་ཅེ་ནས་རེད། འདིར་
གཞིས་ཅེ་བ་ཡོད་དམ། དཔོན་པོས་གཞས་ཤིག་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ད་ལྟའང་ངོས་
ནས་བྲན་གསོས་ཀྱི་འདུག

ང་རང་མི་སྟོད་གཙང་གི་ཕྱོགས་ལ་ལོག་འགྲོ།

གཙང་ལ་སྦྱིད་པ་གཞིས་ཀ་ཅེ་ལ་ལོག་འགྲོ།

རྒྱག་རྒྱུང་ཐེལ་ལ་རྒྱབ་ཆ་བཀལ་ནས་ལོག་འགྲོ།

ཞེས་པའི་གཞས་འདི་གཏོང་གི་རེད། དེ་མིན་སྤྱང་ཤོད་ཤེས་ཀྱི་མེད། བོད་
ཡིག་དང་དཔེ་ཆ་ཡང་མཐུན་གྱི་མ་རེད། རྒྱུང་དུའི་སྐབས་ནས་གསོལ་ཐབ་པ་བྱས་
ཏེ་ཇ་བསྐབས་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་ལས་ཀའི་རིགས་མ་གཏོགས་གཞན་མཐུན་གྱི་མེད། མི་
ཏ་ཅང་ཡག་པོ་ཡོད། ངའི་མ་མ་ནང་བཞིན་རེད། ང་ལ་ཏ་ཅང་བཅེ་པོ་ཡོད། ངོས་ནས་

ཀྱང་ཁོང་ལ་ཉ་ཅང་བཅེ་པོ་བྱས་ཏེ་ཁོང་གི་བྱས་མའི་སྤང་དུ་བསྐྱད་ནས་ཁོང་གི་གདོང་ལ་སྟེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ངས་ཨ་མའི་འདུ་ཤེས་བཞག་སྟེ་འཛིབས་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་གར་ལ་ང་ཚོ་མཉམ་དུ་སྟེབས་ཡོད། སལ་ཆེར་བྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ནང་གོངས་སོང་། དཔོན་པོ་གོངས་དུས་ང་རང་མེས་ཀྱི་ཉམ་སྤྱོད་ལྟར་། ང་ཅུང་དུ་འཛིན་སྐབས་ནས་གསོ་སྦྱང་གཉེན་མཁན་ཁོང་རེད།

ངས་ཁོང་གི་སྒྲོར་བ་ཤད་དགོས་དོན་ནི། དཔོན་པོས་དེ་སྔ་ལོ་གསར་མཛད་སྟེ་འཛིན་སྐབས་ལྟ་སྟོང་ཨམ་བན་ལ་མོན་ནས་ཐོན་ཏེ་གཤུ་ཐོག་ཟམ་པའི་འོག་དུ་སྟེབས་དུས་གསོལ་ཐབ་ཀྱི་གསོལ་རྩ་སྒྲུབ་འགོ་འཛུགས་དགོས་པ་དང་། ཨམ་བན་དོ་རིང་སྤང་ནས་བདེ་ཡངས་ཤར་ལ་སྟེབས་དུས་གསོལ་རྩ་ཁོག་ཉིར་ནང་སྒྲུག་དགོས། ལོ་གསར་ཀྱི་མཛད་སྟེ་ཚོམས་ཆེན་ནང་འཚོགས་སྐབས་ཚོམས་ཆེན་ཤར་མེད་ཞིའི་དུན་ཚོགས་ལ་གཟིམ་སྟོ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ང་ཚོ་བྱུང་བ་རྒྱུད་གཟིམ་ཆུང་ནས་བབས་ཏེ་བྱུང་སྟོ་འཛུལ་དགོས། ཨམ་བན་བདེ་ཡངས་ཤར་ནས་ཚོམས་ཆེན་ཀྱི་ཤར་སྟོར་སྟེབས་པ་དང་། ལྷུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཚོམས་ཆེན་ཀྱི་བྱུང་སྟོར་སྟེབས་པ་དུས་མཉམ་འཁལ་བ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་ཁོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཞིབ་པའི་གནས་ཚུལ་གང་ཡང་མཁྱེན་ཀྱི་མེད། ཁོང་གིས་ཐད་ཀའི་མཐོང་སྤང་ལ་བོད་རྒྱ་འོག་ལྟ་བུ་མཐོང་གི་ཡོད།

ཅེ་པོ་བྱང་གི་ཐོག་ཁའི་གཟིམ་ཆུང་ས་གསུམ་ནམ་རྒྱལ་ནང་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་ཐུག་སྟོང་དུན་ཉིད་གི་དཔུལ་སྒྲུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལོ་རྒྱུས་མི་འདྲ་བ་ཤོད་རྒྱ་ཡོད། ལྷུལ་བ་ལྷ་གོང་མ་རྒྱ་སོག་གི་ཡུལ་དུ་ཐེབས་ལུལ་ལ་བཞེངས་པ་ཞིག་ཡིན་

ཞིང་། ལྷུལ་བ་ལྷ་ཤོང་མ་བོད་དུ་བྱིར་ཕེབས་གནང་རྗེས་དེའི་གཟུངས་གཞུག་
བསྐྱར་དུ་འབྲུལ་དགོས་ཞེས་བཀའ་ཕེབས་པ་ལྟར་གཟུངས་བཏོན་ནས་ལྷ་སྐབས་
གཟུངས་ཁ་ཤས་མགོ་མཐུག་ལོག་ནས་ཡོད་འདུག དེ་ནི་ལྷུལ་བ་ལྷ་ཤོང་མས་
མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མཐུན་རྟོགས་བྱུང་བ་ཤིད་ཀྱི་ཡོད། འདིར་ཡོད་ཁྱེད་རང་
གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་ཀྱི་རེད།

ས་གསུམ་ནམ་ཁུལ་གྱི་བྱང་ངོས་སུ་རྒྱ་ཡིག་གི་བན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རྒྱ་ནག་
གོང་མའི་སྐབས་ཀྱི་རེད་ཅེས་བྲག་འཆལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ལྷུལ་བ་ལྷ་ཤོང་མས་
བྲག་འཆལ་གནང་གི་མེད་ལ། ངས་ཀྱང་བྲག་འཆལ་སྤོང་མེད། དེ་མིན་དེར་རྒྱ་ནག་
གོང་མའི་གསེར་ཡིག་ཟེར་བ་ཡོང་སྐབས་ཨམ་བན་གྱིས་དེའི་མདུན་ལ་སློབ་གྲི་
ཡོད་པ་དང་། དེ་སློབ་དུས་ལྷུལ་བས་ཞལ་ཤར་ལ་གཟེགས་ཏེ་བྲག་འཆལ་ནས་
ཡི་གེ་དེ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཤིད་ཀྱི་འདུག བྲུང་ཆོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུལ་
འདུག འབྲུལ་སེལ་རྒྱ་ནག་གོང་མ་དང་མཆོད་ཡོན་སྦྱིན་བདག་གི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་
ནས་རྒྱ་བསྐྱོར་ཡོད་པ་དེས་ཡིད་ཆེས་ནས་རྒྱ་ནག་གོང་མ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་
དབྱངས་ཀྱི་ནམ་སྐུལ་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།

ངས་ནམ་རྒྱན་ཅིང་མོ་དང་སྐྱགས་བཙུན་འདས་ཀྱིས་འདུལ་བའི་བཅས་པ་
ནས་གནང་བའི་གོས་དེ་ལས། རྒྱ་ནག་གོང་མས་སྤྲད་པའི་རྒྱ་ཀོ་ཅི་བྱིན་རྒྱབས་ཆེ་བ་
ལྷ་བྱ་བཅིས་ཏེ་བྱོན་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་སྤྱིང་རིན་པོ་ཆེར་སྤོན་མ་ནས་རྒྱ་ནག་གོང་མས་
སྤྲད་པའི་ཏོ་ཐོག་ཐུའི་ན་བཟའ་རྒྱ་ཀོ་ཅི་དང་། རྒྱ་རུའི་ཐེང་བ། སྐྱ་གཟན་བྱ་ཅི་དམར་
པོ་བཅས་ཡོད་པ་བཞེས་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་ནག་གོང་མའི་གོ་ས་རག་ན་བཙུན་འཇམ་འདས་

ཀྱི་འདུལ་བའི་བཅས་ཁྲིམས་པར་བཞག་པ་དེ་ནི་ཁོར་འཁྲུལ་དང་ཞབས་འདྲེན་ཡིན།
དེ་ལྟར་བོད་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཞབས་འདྲེན་ཞུས་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོར་རྒྱ་གར་རང་བཅན་མ་ཐོབ་ཅུམ་ལ་ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཆ་བ་
ཆོགས་པ་རྒྱ་གར་གྱིས་གདན་ཞུ་ལྟར་ཕྱིན་པའི་སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་འབྲེར་
ཡོད་པ་དེར་གོ་མིན་ཉར་གི་སྐྱེ་ཆ་བ་ཆོས་ངོ་མོས་བྱས་ཡོད། རྒྱ་གར་རང་བཅན་ཐོབ་
པའི་སྐབས་དེར་དངོས་གནས་བྱས་ན་རྒྱ་གར་རང་བཅན་ཐོབ་པའི་མཛད་སྟོ་བོད་
ཀྱིས་གཤམ་ཆེན་པོར་བཅིས་ཏེ་སྐྱེ་ཆ་བ་ཆོགས་པ་ཞིག་གཏོར་དགོས་ཀྱང་ཤེས་མ་
བྱུང་མཛད་གཤམ་བྱས་ནས་བསྐྱད་ཡོད། རྒྱ་གར་ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ནས་ལྷ་མོ་
དཔེན་རིའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་གར་དང་ཡིག་ཆ་འཛུགས་པའི་བྱས་ཡོད་པ་དེ་རིགས་
བསྐྱར་བསྟོན་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཛྲོད་སྐད་འདུག་ཀྱང་། སྐབས་དེར་ང་ཚོས་བདག་པོ་
བརྒྱབ་ཡོད་པ་མ་རེད། ལྷག་པར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོར་རྒྱ་གར་རང་བཅན་ཐོབ་པ་
དང་། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩།༡༩༨༠ ལོར་རྒྱ་གར་ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་བོད་
གཞུང་ལ་རྒྱ་ནག་ནང་འགྱུར་བ་ཏུ་ཅང་ཤུགས་ཆེ་འགྲོ་གི་འདུག་ བོད་གཞུང་གིས་ག་
སྒྲིག་གང་ཞིག་གནང་གི་ཡོད་དམ་ཞེས་དྲན་སྐྱུལ་གྱི་བྲག་གིས་ཤིག་འཁྱོར་ཡོད།
བོད་གཞུང་གིས་དེ་ལ་ལན་གང་ཞིག་གནང་ཡོད་ཅེ་ན། ང་ཚོས་དེར་ཉེན་ཁ་གང་ཡང་
མཐོང་གི་མི་འདུག་ཅེས་བཀའ་ལན་གནང་འདུག།

དེས་མ་ཆད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་འབྲི་ཚུའི་རྒྱབ་རྒྱུད་ཀྱི་དམར་གྱི་བཅན་
འཛུལ་བྱེད་གཤམ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་ལྷ་སར་རྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་བཙུགས་
ཡོད། དེའི་གོང་ལྷ་སར་རྒྱུད་འཕྲིན་མེད། རྒྱུད་འཕྲིན་ནང་བོད་སྐད་དང་། རྒྱ་སྐད།

དབྱིན་སྐད་བཅས་གསུམ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། དབྱིན་རིའི་སྐད་ང་ཚོ་བོད་པའི་ནང་ནས་སྤ་
ཐག་ཐག་ཤེས་པ་ཞིག་མེད་སྟབས། དབྱིན་སྐད་བདེ་སྦྱིད་སྦྱིང་ཁའི་རྒྱ་གར་གཞུང་
ཚབ་ཁང་གི་ཏར་གཏོང་མཁན་སྤྱི་ཞབས་ཉལོག་སེ་ཞེས་པ་ཁོང་གིས་བཤད་པ་རེད།
དེ་ནས་ཁོང་བོད་གཞུང་གི་ལས་ཨན་ཁོངས་སུ་ཡོད། བོད་སྐད་ཤོད་མཁན་བྱང་
ལའོར་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་སྐད་སྤྱི་སྤྱང་མདའ་དཔོན་བྱུན་ཚོགས་བཟ་གིས་ཀྱིས་
བཤད་པ་རེད།

དེ་དུས་གསར་འགྱུར་ཤོད་མཁན་ནས་ད་ལྟ་ད་ལྟའི་འཛམ་གླིང་གི་གསར་
འགྱུར་གྱི་ནང་ནས་རྒྱ་ནག་གྲུང་ཁན་གྱིས་གང་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་སྐོར་གསར་
འགྱུར་ཉན་ནས་ཤོད་འགག་ལ་སྟན་མེད་ལྷ་བར་འབྲོ་གི་ཡོད་ཅེས་མདའ་དཔོན་ནས་
ངོས་ལ་བཟོད་བྱུང་། ཁོང་གིས་ད་ནི་རྒྱ་མི་གྲུང་ཁན་གྱིས་དབྱང་འབྲུག་བྱ་རྒྱའི་ཉེན་
ཁ་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་སྒྲེ་མགོན་ཐུབ་བསྟན་ལེགས་སྟོན་ལ་སྟན་མེད་ལྷ་ས་
པར། སྒྲེ་མགོན་གྱིས་སྤྱི་ཞབས་སྤྱི་ཞབས་ཐུགས་འབྲལ་གཏན་ནས་མ་གནང་ཨང་། ང་ཚོ་
བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྦྱོངས་འདི་ལྟ་དང་སྤྱི་མའི་གདན་ས་ཡིན་པས་དེའི་མགོན་
སྤྱབས་ཀྱིས་རྒྱ་མི་བོད་ལ་གཏན་ནས་ཡོང་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད་ཅེས་གསུངས་བྱུང་ཞེས་
མདའ་དཔོན་རང་གིས་ང་ལ་བཟོད་བྱུང་། ང་ཚོས་སྒྲིན་རྟགས་གང་འདྲ་བསྟན་མི་
འདུག་གས། དེ་ལྟར་གང་ཡང་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད་སྟེ་ལྟན་ནས་སྟོད་གཡེང་གིས་བསྟན་
ཡོད་པ་རེད། རྗེས་སུ་གྲོས་མཐུན་དོན་ཆེན་བཅུ་བདུན་ལ་མིང་རྟགས་འགོད་མཁན་
གས་སུ་མཁན་ཚུང་ཐུབ་བསྟན་ལེགས་སྟོན་ཡོད།

དེ་སྟོན་བཀའ་ཤག་གི་བཀའ་བྱུང་བྱེད་མཁན་ཅེ་བྱུང་རག་དབང་ཚོས་བཟང་

གིས་ང་ལ་འདི་འདྲ་ཞིག་བརྟེན་བྱུང་། ང་ཚོ་བཅན་ཁྱོལ་ལ་སླེབས་ཏེ་ཏ་ཅང་སྐྱོ་པོ་ལྷ་
ཐུག་ནས་བསྐྱད་པའི་སྐབས་སུ། དེ་སྤང་ཚོའི་བོད་གཞུང་གིས་མིའི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་
གྲ་སྒྲིག་གང་ཡང་མ་བྱས་པར། ལྷ་ལ་སྒོ་བཙུག་ནས་བསྐྱད་པ་རེད། དེ་སྤང་ཚོའི་
བོད་གཞུང་དེ་ལྷ་བཙུག་རང་ཡིན་ཞེས་བརྟེན་བྱུང་། དེ་ནི་བདེན་པ་རེད། ལྷ་བཙུག་
ཡིན་ན་དེ་ལྷ་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྷ་རྒྱུ་གཙོ་ཆེ་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ་དང་། རྒྱལ་པོ་སྐྱེ་ལྷ། བསྐྱར་
མ་བཅུ་གཉིས་སོགས་གཤམ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད། སྤང་གནས་རྒྱུ་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་
ཨ་སྤུས་འབྲམས་པོ་ཞེས་དོལ་རྒྱལ་བསྐྱེན་ན་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་གསུངས་པ་
དེ་ལ་ལྷ་རྒྱལ་བ་ལྷ་སྐྱོ་གོང་མས་བདག་པོ་བསྐྱོན་འདུག་མ་གཏོགས་གཞན་གྱིས་
བཙུག་མེད་བཏང་འདུག

ང་རྒྱུ་འདི་སྐབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་བྲན་པ་ཞིག་ལ། ངས་རྒྱལ་སྤྱི་
ཆོས་སྤྱི་ཀྱི་འགན་འཁུར་མ་འཁུར་གྱི་དུས་མཆོམས་ཀྱི་མི་བྱམས་བསྐྱར་རང་དང་།
བསྐྱར་པ་བཟོད་པ་གཉིས་ལས་གཞན་འདིར་མི་འདུག་སྐབས་དེར་ང་རང་ལོ་བཙོ་ལྷ་
ཅ་མ་ཡིན། འཆར་ཅན་གཟེམ་རྒྱུ་དུ་གནས་རྒྱུ་འདི་ལྷ་སྐབས། གནས་རྒྱུ་
ཆོས་རྒྱལ་སྐྱེ་ཐེབས་པ་དང་ངོས་ཀྱི་མདུན་དུ་ཐེབས་ཏེ་གྲུ་འདུད་ལྷ་བ་སོགས་ཏ་
ཅང་དགའ་པོ་གནང་གི་ཡོད། དེ་ནས་ཞབས་སྟེགས་ལ་འཁོད་པ་དང་བཀའ་འགན་གི་
བཀའ་སྒྲོན་ནམ་པ་ལུང་ལྷ་པོ་ཐེབས་སྐབས་ག་དུས་ཡིན་ན་འདྲ་རྒྱུ་བཞེངས་ནས་
བཞུགས་ཀྱི་འདུག

སྐྱེན་འདི་སྐབས་སུ་ངའི་བཞུགས་ཁྲིའི་རྒྱལ་ངོས་ཀྱི་བཞུགས་འཕོལ་ཐོག་
ཡོངས་འཛིན་གླིང་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད། ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེར་ཐུགས་

སྤང་ཆེན་པོ་བྱུང་འདུག ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་ས་དེ་ཅུང་ནག་ཁུང་ལྟ་བུ་
ཡོད་པས། ག་ཤམ་ནས་མཛོང་གི་མེད་སྟབས་རིན་པོ་ཆེས་གཞིགས་མོ་གཞིགས་
ནས་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད་འདུག གནས་ཚུང་ཆོས་སྐྱོང་དགོངས་འགལ་གྱི་རྣམ་པ་ཡོད་
པ་ཏ་ཅང་གསལ་པོ་ཆགས་པ་དང་། གནས་ཚུང་ཆོས་སྐྱོང་དགོངས་པ་དྲངས་ཆེད་
ཉིན་གཅིག་དགའ་གདོང་སྤུན་འཛེན་ཞུས་ཏེ་དགའ་གདོང་ཆོས་སྐྱོང་ཞུ་བརྒྱད་དབུ་
འཛེན་དུ་བྲངས་ནས་བཀའ་ཤག་གི་བཀའ་སློན་ཆོ་མཉམ་དུ་གནས་ཚུང་ཆོས་རྒྱལ་
ཆེན་པོ་དགོངས་པ་དྲངས་པ་ཞེས་ཞུས་སོང་། དེ་ལྟར་ཞུས་པ་དང་གནས་ཚུང་ཆོས་
སྐྱོང་གིས་དགའ་གདོང་གི་སྤྱགས་གསལ་མེ་ལོང་ལ་བྱུག་གིས་བསྤྱན་པ་གནང་སོང་
བ་དགའ་གདོང་ཆོས་སྐྱོང་དེ་མ་ཐག་སྤྱི་ཡལ་བ་ངས་གསལ་པོ་བྲན་གྱི་འདུག་ལ།
ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་སྤྱགས་སྤང་ཆེན་པོ་བྱུང་སྟེ། རེས་སུ་ང་ལ་བཀའ་
གནང་གི་འདུག

བཀའ་ཤག་གིས་དགའ་གདོང་ཆོས་སྐྱོང་མགོ་འཛེན་ལ་བཅའ་ནས་གནས་
ཚུང་ཆོས་སྐྱོང་ལ་ཞུ་བརྒྱད་བྱས་ཀྱང་། གནས་ཚུང་ཆོས་སྐྱོང་གིས་གསན་རྒྱ་ལྟོག་
སྟེ་དགའ་གདོང་ཆོས་སྐྱོང་ལ་ཞུ་ཚུང་བསྤྱན་པ་གནང་བ་དེ་ཆོ་འུ་བྲས་ལྟ་བུ་བཅའ་ཀྱི་
བྱ་བ་ཡིན་ཀྱང་། ལྟ་ཞུས་ཏེ་ལྟས་གསུངས་པ་ལྟར་མི་བྱེད་པ་དང་། ལྟའི་འདོད་པ་
སྐྱོང་གི་མེད། དེར་བཞེན་ལྟ་འཁོར་ཡོད་པ་ཏ་ཅང་གསལ་པོ་ཡིན། ཡང་ན་ལྟ་སྤྱོད་གང་
ཡང་མ་ཞུས་པར་འཛམ་གླིང་སྤྱི་མཆུངས་མིས་བསམ་སྒོ་བཏང་སྟེ་ཐབས་ཤེས་བྱས་
པ་ལྟར་བྱེད་དགོས་ཀྱང་དེ་ཡང་བྱས་མེད། འོན་ལྟ་བཅའ་བྱས་ནས་ལྟ་ཡིད་ཆེས་པ་
དང་ལྟ་མགུ་བ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཡང་བྱས་མེད། ག་རེ་བྱེད་དགོས་སམ།

རྒྱ་དམག་པོད་ཤར་ཕྱོགས་ཁུལ་དུ་ཡོང་སྐབས་སྒོན་ལམ་འཕར་མ་ཞིག་
འཆོགས་ཏེ་སྐབས་དེར་སྒོན་ལམ་གྱི་ཆོགས་ཁོ་ཡང་ཁ་སྐབས་སྒོག་ཡོད། དེ་ནི་རྒྱ་
དམག་སྒྲིག་ཐབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང་རྒྱ་དམག་བཀག་ཐུབ་མེད། རྗེས་སུ་
ཆོགས་ཁོ་སྐམ་པོར་ལུས་པ་བཅོས་ཡོད། དེ་དག་ལ་ང་ཆོས་བསམ་སྒོ་ཡག་པོ་ཞིག་
ཐོངས་དང་། འཐུས་པོར་ཆེན་པོ་བཏང་ཡོད། དེའི་འབྲས་བུར་ཐ་མ་ལུ་ཐུག་གི་
གནས་ལ་བྱར་ཏེ། ངས་རྒྱལ་སྤྱི་དུ་ཆོས་སྤྱི་དུ་འགན་མ་སྤངས་ཀྱི་གོང་ཙམ་དུ་བོད་
དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ཏུ་སྐྱེ་ཆབ་ཆོགས་པ་བཏང་སྟེ་འབོད་སྐུལ་བྱེད་
དགོས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན།

སྐབས་དེར་སྟག་བྲག་རིན་པོ་ཆེས་ཆབ་སྤྱི་དུ་ཐུགས་འགན་བཞེས་མ་
བཞེས་ཀྱི་མཆའ་སྤྱོད་ཡིན། ཨ་རི་དང་། དབྱིན་ཇི། ཏམ་རན་སི། རྒྱ་གར་དང་། བལ་
པོ་བཅས་ངོས་ནས་དབྱ་གསལ་རྒྱལ་ཁབ་ལྔ་དུག་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་སྐྱེ་ཆབ་མི་
སྣ་ཆེད་གཏོང་བྱ་རྒྱ་བས་པ་ཡིན། དེའི་ཁོངས་སུ་ངོས་ནས་གསལ་པོར་དབྱ་བར་
དྲུང་ཡིག་ཆེན་པོ་འབྲས་ཐང་ཡོད། འབྲས་ཐང་ནི་སྐྱེ་གཟུགས་ཏ་ཅང་སྒྲིལ་པོ་ཏྲག་པར་
སྒོ་བསྒྲིལ་ཀྱི་ཡོད། སྤར་རྒྱ་ནག་ཏུ་མཁན་མགོན་གནང་སྟེ་ལོ་གསུམ་བཞུགས་
སྐབས་སྒོ་ནད་འཕྲོག་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཁོང་གི་རྒྱལ་ལ་གང་འདྲ་བྱས་ཏེ་ཐེབས་ཀྱི་
ཡིན་ནམ་བསམ་བློར་། ཁོང་ཆོ་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཐོན་ཁར་ཆེ་ལ་ཐོན་ཕྱག་ཞུས་སོང་། དེ་
རྗེས་ངོས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱི་དུ་ཆོས་སྤྱི་དུ་འགན་སྤངས་པ་དང་། རེ་ཞིག་གོ་ཐོར་ཉེན་
གཤོལ་དུ་བསྒྲིད་དེ་ཡོད་སྐབས་ཁོང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་ནས་འབྱོར་ཏེ་འབྱོར་ཕྱག་ཞུས་
སོང་། ཁོང་ཆོ་ཕྱི་རྒྱལ་འགོ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོས་མ་ཡོང་ཞེས་མ་བཏང་བའི་

གནས་ཚུལ་བྱུང་སྟེ། ང་ཚོས་ཐབས་ཤེས་བྱས་ཀྱང་འགྲུབ་མ་མོང་།

ངོས་རང་གྲོ་མོར་མ་འགྲོ་ཅམ་དུ་འཇམ་སྒྲིང་མཉམ་སྟེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ལ་བོད་
ཀྱི་བདེ་སྤྱད་སློར་སྤོང་ཞུ་ཞིག་སྤུལ་ཡོད། དེ་རྗེས་ང་རང་གྲོ་མོར་ཉེན་གཤམ་དུ་
བསྐྱོད་དེ་སྟོད་སྐབས། འབྲས་སྤྱི་ཚོན་ཆེན་སྐར་ཏོག་ཏུ་བསྐྱད་ཡོད། ངོས་སྟོད་ས་གྲོ་
སྤྱི་ཁང་དང་ཕན་ཚུན་ལ་རྒྱབ་མཐུན་ཉིན་ལམ་གཉིས་ཅམ་ལས་མེད་པ་ཏ་ཅང་ཐག་
ཉེ་པ་ཡོད། སྐབས་དེར་འབྲས་སྤྱི་ཚོན་ཆེན་གྲོ་མོར་ངོས་བར་ཡོང་གི་རེད་སྟེ་སྤྲུལ་ནས་
ང་ཚོས་རེ་བསྐྱུགས་བྱས་ཀྱང་སྟེབས་མ་བྱུང་། དེ་དུས་རྒྱ་གར་གཞུང་དོགས་ཆོན་
བྱེད་དགོས་པའི་ཐོག་ཏུ་སྟེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་སྟོན་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་བོད་
གཞུང་ལ་བྱ་སྤྱིག་གར་འབྲེལ་ཡོད་ཅེས་སྐད་ཆ་འདི་སྐབས། ང་ཚོས་ཉེན་ཁ་གར་ཡང་
མཐོང་གི་མི་འདུག་ཅེས་ལན་སྤྱད་པ་དང་། ད་ཆ་ང་ལྟ་གི་གནས་ཚུལ་ཐུག་སྐབས་
རྒྱ་གར་གཞུང་དོགས་ཆོན་བྱས་ཏེ་སྟོད་དགོས་པ་ཆགས་ཡོད།

ཐ་མ་འཇམ་སྒྲིང་མཉམ་སྟེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོར་བོད་དོན་
སློར་ཐོག་མར་སྐྱེད་སྐབས། ཨ་རིས་བརྒྱད་སྐུལ་བྱས་ཏེ་ང་ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་
མཁན་བྱུང་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་སྤྱི་ཚབ་ཀྱིས་རྒྱ་བོད་
གཉིས་ཐད་ཀར་བཀའ་ཁྲིལ་གནང་གི་ཡོད་སྟེ་སྐབས། རྒྱལ་ཚོགས་ནས་དེར་གོ་བསྐྱུར་
གནང་དགོས་དོན་མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་དང་། དེར་དབྱིན་རིའི་གཞུང་གི་སྤྱི་ཚབ་ཀྱིས་
རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ནས་གོ་བསྐྱུར་བྱེད་བྱུང་མེད། སྐབས་དེར་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་མ་བྱས་
པ་མིན་ཡང་བྱས་ནས་འགྲུབ་བྱུང་པ་བྱུང་མེད།

དེ་ལྟར་བྱུང་རིམ་ཁག་ལ་བསམ་སྒོམ་ཞིག་ཐོངས་དང་། ང་ཚོ་འདྲི་རོམ་ནས་གོ་
སྐབས་ཡོད་དུས་ཐབས་ཤེས་མ་བྱས་པ་དང་། གོ་སྐབས་མེད་སྐབས་ཐབས་ཤེས་
བྱས་ཀྱང་དུས་ཚོས་ཕྱིས་དགས་ཏེ་གང་ཡང་བྱ་རྒྱ་མེད་པ་ཆགས་ཡོད། དེ་ཐེས་ཕྱི་
ལོ་ ༡༩༥༦ ལོར་ངོས་རང་རྒྱ་གར་ལ་གནས་སྐོར་དུ་ཡོང་སྐབས་ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལ་
སྤྱོད་རྒྱའི་སེམས་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། དེའི་གོང་དུ་སྤྱི་ཆ་བ་ལྷ་ཁང་པ་དང་། རྒྱ་
བཟང་བཟ་ཤེས་གཉིས་རྒྱ་དཔོན་ནས་གཞོན་ལུགས་སྤྱད་དེ་དགོངས་པ་ཁྱུས་ཟེན་
ཅིང་། ཡིན་ནའང་བོད་དུ་བཀའ་སློན་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་ཚོས་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ངོས་
གདན་ཁྱེད་བཀའ་སློན་གཤམ་ཐོག་དང་། གཞན་ཞིག་བཏང་འབྱོར་བྱུང་བ་ཁོང་ཚོ་ལྷ་
ལིར་ཐུག་བྱུང་། བཀའ་ཤག་ནས་ཁོང་ཚོའི་གདོང་ད་ཆ་བོད་ནང་གནས་སྐྱངས་
གཏན་ནས་ཡག་པོ་མི་འདུག རྒྱ་གར་དུ་སྐྱབ་འཁྱུགས་གནང་རོགས་ཞེས་ཁྱེད་རྒྱ་
མངགས་འདུག སྐབས་དེར་འགོ་ཁྲིད་མཁན་གཤམ་ཐོག་རེད།

དེ་དུས་ང་ཚོས་སྤྱི་དུ་སློན་པེ་ཏེ་རུ་མཉམ་དུ་ང་ཚོ་བོད་ལ་མ་ལོག་པར་རྒྱ་གར་
ལ་སྤྱོད་རྒྱའི་སྐོར་གོ་བསྐྱར་ཐེངས་མང་བྱས་པ་ཡིན། ཡིན་ནའང་བརྗེ་ཏེ་ཏེ་རུས་
རྒྱ་གར་ནང་བསྐྱད་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད། ད་ལན་བོད་དུ་ཕྱིར་ལོག་བྱས་ན་ཡག་གི་
རེད་ཅེས་གསུངས་པ་དང་། ཁོ་རང་གིས་ཐུགས་འཁུར་བཞེས་ནས་ཉིད་གཅིག་གྲོས་
མ་ཐུན་དོན་ཆོན་བཅུ་བདུན་དེ་ཕྱིན་ཡིག་གི་ངོ་བཤུས་ཤིག་ཐུག་དུ་བསྐྱམས་ཏེ་ངོས་
ཀྱི་སར་ཆེད་མངགས་པེབས་ནས་ཁོང་གིས་གྲོས་མ་ཐུན་དོན་ཆོན་གལ་ཆེ་བ་འགའ་
ཞིག་ལྷགས་སྒྲིག་གནང་ནས་དོན་ཆོན་འདི་དང་འདིའི་ཐོག་ལུགས་རྒྱག་དགོས་
ཞེས་བཀའ་སློབ་གནང་བྱུང་། ཐ་མ་ང་ཚོས་བོད་དུ་ལོག་རྒྱུ་ཐག་གཅོད་བྱས་ཏེ་ཕྱིར་

ལོག་བྱས་པ་ཡིན། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་ང་ཚོ་ཚུར་རྒྱ་གར་ལ་ཡོང་བ་བཅས་
དེ་དག་ལ་བསམ་སྒྲོ་ཞིག་ཐོངས་དང་། འགྲོད་པ་མེད་པ་བྱས་ཡོད། བསྐྱབས་ཀྱང་མ་
བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་ནི་ཐ་དད་ཡིན།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་སྐབས་དེའི་སྤྱི་འཐུས་ཁྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་སུ་
ཡིན་མི་བྲན་ཡང་། ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་ཆེ་དབང་འཕྱིན་ལས་ཡིན། ཁོང་གཉིས་
དང་བཀའ་ཁྲོན་ཚོ་བཅས་ང་ཚོ་གོ་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་ཕྱ་ཕྱི་མ་གཏོགས་རྒྱ་ནག་གཞུང་
དང་ང་ཚོའི་བར་སྐད་ཆ་ཤོད་དགོས་པ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་སྟབས། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་རང་
བཅན་ཞེས་བརྗོད་ན་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་བྱ་རྒྱུ་ཉ་ཅང་ཁག་པོ་རེད། དེས་རྒྱ་ཕྱོགས་ལ་
བསམ་སྒྲོ་གཏོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དགོས་སྟབས།
ཚོལ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་སྤྱི་ལ་བའི་རང་སྤྱོད་དགོས་ཚུལ་བཤད་རྒྱུ་ནང་དོན་ཐག་
གཅོད་བྱང་ཡོད།

དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥༥ ༥༦༥ ༥༧༥ ༡༩༥༩ ལོའི་ལོ་མཇུག་དང་། ཕྱི་ལོ་
༡༩༥༩ ལོའི་འགོ་སྟོད་དུ་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་ཉེང་ཞེ་ཕིང་དང་ང་ཚོ་ཐད་ཀར་
འབྲེལ་བ་བྱང་ཞིང་། ཉེང་ཞེ་ཕིང་གིས་རང་བཅན་གྱི་སྐད་ཆ་མ་ཤོད། དེ་མིན་གང་
ཡིན་ཡང་ང་ཚོ་གོ་བསྐྱར་བྱས་ནས་དཀའ་ངལ་སེལ་སུབ་ཀྱི་རེད་ཅེས་ཉེང་ཞེ་ཕིང་
རང་ཉིད་ཀྱི་ཁ་ནས་བཤད་ཡོད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་བསམ་སྒྲོ་བཏང་བ་དེ་དང་ཉེང་
ཞེ་ཕིང་གིས་བརྗོད་པ་གཉིས་ཆ་མཚུངས་ལྟ་བུ་ཡོད་པར་བརྟེན། དེ་ནས་སུ་མ་སྐྱད་
ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་ལྟ་སྟོར་ཚོགས་པ་གཏོང་རྒྱུ་སོགས་ཀྱི་
ལས་རིམ་སུ་མ་སྐྱད་པ་ཡིན། ཐོག་མར་རེ་བ་གང་འཚམས་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་འདུག དེ་

ནས་རིམ་བར་རྒྱ་གཞུང་གི་སྲིད་འཛིན་ཏུ་ཡའོ་པང་ལས་གནས་ནས་བྱིར་བཤོལ་
བྱས་པ་དང་། སྲིད་བྱས་མཁེགས་སུ་བཏང་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་འོག་ང་ཚོའི་
བར་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལོར་ཆད་པ་རེད།

དེ་ནས་བྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ལོར་སྐར་ཡང་འབྲེལ་བ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་སྟེ་ད་བར་ཐུག་
འབྲལ་ཐེངས་མང་བྱས་པ་སྐབས་རེ་རེ་བ་ཅུང་ཆེ་ཏུ་འགོ་བ་དང་། སྐབས་རེ་རེ་བ་རེ་
ཅུང་ཏུ་འགོ་བ་དེ་འབྲེལ་གནས་སྐབས་འོག་བྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོར་བོད་ནང་ཞི་ཆོལ་རྒྱ་
ཆེ་བྱུང་བ་དེ་སྐབས་རེ་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡང་། ཐ་མ་རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་བྱས་མཁེགས་སུ་
བཏང་ནས་ད་ལྟ་གནས་སྐབས་དེའི་ཐོག་བསྐྱད་ཡོད།

གནས་ཚུལ་དེ་དག་ཆང་མར་ཕྱོགས་བསྐྱོམས་ཤིག་བྱས་ན། བྱི་ལོ་ ༡༩༥༩
ལོར་ང་ཚོའི་བསམ་སྒྲིལ་ནང་རང་བཅན་རྩོད་ཐུབ་ཐབས་མེད་པ་དང་། བོད་ཆོལ་ཁ་
གསུམ་གཅིག་ཏུ་སྦྲིལ་བའི་རང་སྦྱོང་ཞིག་བྱུང་ན་སློབ་ཞུགས་ཞིག་འདུག་ཅེས་
གཏན་འཁེལ་བྱས་པ་དེ་ལ་སྐབས་དེར་དབྱུ་མའི་ལམ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་སྐྱར་མེད།
དེ་རྗེས་རིམ་བས་དབྱུ་མའི་ལམ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་སྐྱར་ནས་གཏན་འཁེལ་བྱས་
ཡོད། དེ་དག་ནི་ང་ཚོའི་སློབ་ཞིག་གིས་མ་ལྟར་བ་དང་། ཡང་ན་ཆོད་མ་ཐིག་བྱས་ཏེ་
ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ཞིག་མིན། ལོ་ནས་ལོ་བསྐྱུད་འབད་བཅོལ་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། ཅ་
བའི་འཕྱས་ཤོར་དེ་སྤྱ་ནས་སོང་བེན་པའི་གནས་སྐབས་འོག་དེ་ལ་གཞིགས་པའི་
བསམ་སྒྲིལ་གཏོང་རྒྱ་ལས། དེ་མིན་གྱི་བྱ་ཐབས་གཞན་གང་ཡང་མི་འདུག་ དབྱུ་མའི་
ལམ་ཞེས་པའི་བྱུང་རྒྱུན་དེ་ལྟར་ཡིན།

ཡང་དེང་སྐབས་མི་ཁག་གཅིག་གིས་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ཆང་མ་རང་བཅན་
འདོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། བོད་གཞུང་གིས་རང་བཅན་མི་ཚོད་པ་དེའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་
ཞེས་འདི་འདྲའི་མཐོང་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག་ཀྱང་། གནས་ཚུལ་ངོ་མ་དེ་འདྲ་མིན།
གཞིས་ལུས་མི་མང་ཁྲི་གེ་མེས་ཡོན་ཅན་ཀན་གཞོན་མང་པོ་ཞིག་ངས་སྤྱག་སྤྱོད་།
དེང་ཡང་རྟ་རམ་ས་ལ་དང་། མང་ཆེ་བ་ང་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་བསྐྱོད་སྐབས་ཁོང་ཆོས་གོ་
སྐབས་བཟུང་སྟེ་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྱུ་ཁག་ཏུ་གསང་བའི་སྒོ་ནས་ང་སྤྱག་པར་ཡོང་
མཁན་མང་པོ་ཡོད། དེ་ཆོའི་ཁྲིད་དུ་ཤེས་ཡོན་ཅན་མི་སུམ་ཅུ་བཞི་བཅུ་སྟོར་སྤྱག་པ་
ཆང་མ་ཁ་གཅིག་གྲགས་ཀྱིས་ད་ལྟའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ན།
ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དབྱ་མའི་ལམ་འདི་ལག་ལེན་འཁེལ་སྤེལ་བའི་སྤྱིད་བྱས་ཡག་
ཤོས་དེ་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་འདུག། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་མི་ཤེས་མཁན་གྱི་མི་
ཞིག་ལ་རང་བཅན་དགོས་དང་། རང་སྤྱོད་དགོས་ཞེས་སྐད་ཆ་བྲིས་ན། རང་བཅན་
དགོས་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་རེད། དེས་རང་བཅན་ངེ་ལྟར་བྱས་ནས་ལེན་དགོས་པ་དང་།
རང་སྤྱོད་ངེ་ལྟར་ཡིན་པ་བཅས་ལ་བསམ་སྒོ་གཏོང་གི་མེད། ང་ཆོ་གཅིག་ཤུས་རྒྱ་
མི་བོད་ནས་ཕྱིར་འཕྱད་གཏོང་སྤེལ་གྱི་རེད་དམ། སྤྱད་སྤེལ་ཐབས་མེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ ལོར་ང་རང་རྒྱ་གར་དུ་བསྐྱད་དེ་བོད་རང་བཅན་ཚོད་ཀྱི་ཡིན་
ཞེས་སྤྱིད་སྒོན་ཞེ་ཉེ་རུ་ལ་ཞུ་དུས། ཁོང་གིས་ང་ལ་བོད་ཀྱི་དོན་དུ་ཨ་རིས་རྒྱ་ནག་
ལ་དམག་རྒྱག་གི་མ་རེད་ལ། བོད་ལ་རྒྱ་བསྐྱོར་བྱས་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་དམག་རྒྱག་
མཁན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཀྱང་ཡོང་གི་མ་རེད་ཅེས་ཞེ་ཉེ་རུ་རང་གིས་གསུངས་
བྱུང་། སྐབས་དེ་དུས་གནས་སྐབས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན། དེང་གི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ནག་

སྐྱབས་ལྷགས་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཆགས་ཏེ་ཨ་རིས་ཀྱང་སྤེལ་ལང་འཁམ་དགོས་པ་
དང་། དེ་བཞིན་རྒྱལ་ཁབ་མང་ཆེ་བས་དེར་སྐབས་རྒྱ་ནག་ལ་ཏ་ཅང་བསྐྱུན་མཁས་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་ནག་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་ཀྱིན་དུ་བསྐྱུན་མཁས་ཀྱང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་
ཡོད། དུས་ཆོད་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་སྤེལ་ས་ཡོད། ང་ཚོས་ག་རེ་བསྐྱབ་སྐྱབ་པ་འདུག་
གས། ང་ཚོར་རྒྱལ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་རྒྱ་ཅམ་ཡོང་བ་འདུག་གས། རྒྱལ་སྐྱོར་བྱེད་
མཁན་མེད་ན་ཁག་པོ་ཡིན།

ལོ་གཅིག་ང་ཚོས་འདི་གར་ཆོགས་ཆེན་འཆོགས་ཏེ་མ་འོངས་པར་ང་ཚོ་ལས་
ཕྱོགས་གང་གི་ཐོག་བསྐྱོད་མིན་མོས་བསྐྱར་བྱེད་སྐབས་ཨ་རིའི་ལས་བྱེད་གནད་
ཡོད་མི་སྣ་རྒྱ་རྒྱུ་ལས་དེ་འདྲ་ནས། ཁྱེད་རང་ཚོས་རང་བཅན་གྱི་ལས་དུ་བྱིན་ན་ང་ཚོས་
རྒྱལ་སྐྱོར་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་མ་རེད་ཅེས་དངོས་སུ་ཡིག་ཐོག་ནས་བརྗོད་བྱུང་། ཨ་རིའི་
ལས་བྱེད་མི་གཉིས་ངོས་རང་ལྟེ་ཡིར་ཡོད་དུས་སྐབས་བྱུང་། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ངག་
ཐོག་ནས་དབུ་མའི་ལས་ཞེས་བརྗོད་ན་རན་ཤོས་ཡིན། ཨ་རིས་ཀྱང་རྒྱལ་སྐྱོར་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད། རང་བཅན་གྱི་ཐོག་དུ་བྱིན་ན་རྒྱལ་སྐྱོར་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་མ་རེད་ཅེས་བརྗོད་
བྱུང་།

དེ་རྗེས་ཆོགས་ཆེན་གྱི་ཐ་མའི་ཐག་གཅོད་ང་ཚོས་ད་ལྟ་འགྲོ་བཞིན་པའི་དབུ་
མའི་ལས་ཀྱི་ཐོག་བྱིན་ན་ལེགས་པ་འདུག་ཅེས་མང་མོས་ཐག་གཅོད་བྱས་ཡོད།
སྐབས་དེར་ལྟེ་ཡིར་ཡོད་པའི་འཇར་མན་གཞུང་ཆབ་སྲུང་། ང་ཚོའི་ལས་བྱེད་གཅིག་
ལ་ཁྱེད་རང་ཚོའི་ཐག་གཅོད་དེ་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག དེ་མིན་རང་བཅན་ཐོག་
འགྲོ་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་བྱས་ན་ལྷ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་འཇར་མན་ལ་ཐེབས་རྒྱུའི་ཐོང་

མཆན་སྤོང་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་འབྲང་གི་རེད་ཅེས་བཤད་འདུག དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་གི་
ལས་བྱེད་བོད་མིར་ཤ་ཆ་ཡོད་མཁན་ཞིག་གིས་བྱེད་རང་ཆོའི་ཐག་གཅོད་ཡག་པོ་
བྱུང་འདུག་མ་གཏོགས་གཞན་དེ་ནི་ཡ་ལུད་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་བཤད་འདུག ང་ཆོས་
ཆད་ཆད་བསྐྱར་བསྐྱར་ལོ་མང་བྱས་ཏེ་གཏན་འཁེལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་གི་ཐོག་
ཕྱིན་ན་རྒྱ་བ་སྤྱོར་བྱེད་མཁན་གཙོ་ཆེ་ཤོས་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་ནང་ནས་རྒྱ་བ་སྤྱོར་ཐོབ་གི་
ཡོད་པ་དང་། འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་སྤྱུ་ས་བལྟས་ཀྱང་བོད་པར་ཁག་མེད། རྒྱ་གཞུང་
གིས་བྱས་མ་སོང་ཞེས་བརྗོད་རྒྱུ་ཡིན། དེ་མིན་བོད་པ་ཉམས་པ་ཆེ་བྲགས་སོང་ཞེས་
བརྗོད་རྒྱུ་ཞིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་མེད།

ད་བར་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་པ་འདི་ཉོལ་རྒྱགས་བྱས་ཏེ་བཏོན་པ་ཞིག་གཏན་
ནས་མིན་ལ། དེ་བཞིན་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གི་འདོད་པར་མ་བསྐྱུན་པར་བཏོན་པ་
ཞིག་ཅ་བ་ནས་མིན། དེར་བརྟེན་བྱེད་རང་ཆོས་མགོ་མ་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རང་
བཅོན་ཅོད་དགོས་ཟེར་བ་དང་། རྟ་རམས་ས་ལའི་སློ་ཁོག་གིས་ལྡང་གི་མི་འདུག་ཅེས་
མང་པོ་འོད་ཀྱི་འདུག་ལ། དེ་བཞིན་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་མའི་ལམ་དང་།
བཀའ་སློན་ཁྲི་པའི་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་པ་དེ་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་དེར་སྐབས་
ཟུན་ཀྱི་འཆོལ་མཁན་དེ་འབྲ་ཡོང་གི་འདུག དེ་ཆོར་བསམ་སློ་ཏན་ཏན་གཏོང་དགོས་
པ་ལས། ང་ཆོ་བོད་འཆི་གསོན་གཉིས་ཀྱི་མཆོམས་སྤྱི་སྤྱོད་པས་པའི་སྐབས་འདིར་
མགོ་ཆོས་ལ་མ་ཆོས་ཀྱི་སྐད་ཆ་བཤད་ན་པན་གཏོད་གང་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་
ལ་བསམ་སློ་ཏན་ཏན་གཏོང་དགོས། ཤེས་སོང་ངམ།

ཕྱིན་མ་ཨ་མདོ་ཕུན་ཆོགས་བཀྲ་ཤིས་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་ལོ་གཅིག་བོད་

ནས་ཡོང་སྟེ་གངས་ཅན་སྤྱིད་གཤོངས་སུ་བསྐྱད་པ་རེད། སྐབས་དེར་ངོས་ལ་བརྫོང་
བར། བོད་དུ་ཡོད་སྐབས་བོད་རིགས་ལས་བྱེད་པ་རྣམས་དོག་ཅ་གཅིག་སྤྱིལ་ཡོང་
གི་མི་འདུག། བོད་རིགས་ལས་བྱེད་པ་གཅིག་གིས་རུས་པ་ཐོན་པ་ཞིག་བྱས་ན་
འགའ་ཤས་ཀྱིས་དེར་བྱར་བ་བྱ་འདེགས་བྱ་རྒྱུའི་ཆབ་དུ་དེའི་རྒྱུ་ལ་ནས་འཐེན་
མཁན་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག། རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་དུ་འང་ཆང་མ་དོག་སྤྱིལ་པོ་
ཞིག་མཐོང་གི་མི་འདུག། ང་ཆོ་བཅན་གྱིས་བ་མི་ཉུང་ཤས་ལས་མེད་ཀྱང་དེ་དག་
དོག་སྤྱིལ་པོ་ཞིག་ཡོད་ན། རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་དོ་སྣང་བྱེད་ཀྱི་རེད། ཆིག་སྤྱིལ་མེད་ན་རྒྱ་
ཕྱོགས་ནས་དོ་སྣང་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད་ཅེས་བརྫོང་བྱུང་། ཁོ་རང་བཙོན་ཁང་ལ་ལོ་ངོ་
བཙོ་ལྷ་ཉི་ཤུ་བསྐྱད་ཡོད། བོད་དུ་འང་སེམས་པ་སྦྱོ་པོ་ཁོ་ནའི་ངང་ནས་བསྐྱད་པ་
ཡིན། བཙོན་གྱིས་དུ་སྐབས་ནས་སེམས་སྦྱོ་པོའི་ངང་འཆི་རྒྱ་ཡིན་འདུག་ཅེས་
བཤད་བྱུང་།

དེར་སང་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་ང་ཆོ་བཅན་གྱིས་བའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་དགུགས་ཤིང་
རྒྱ་རྒྱུའི་དོན་དུ་ཆེད་མངགས་མི་སྣ་གཏོང་གི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་གོ་རྒྱུ་འདུག།
མི་འདི་རེད་ཅེས་བརྫོང་ཐབས་མེད་པ་ལས། གང་ལྟར་རྒྱ་གཞུང་གིས་ཆེད་མངགས་
འགྲོ་སོང་གཏོང་གི་ཡོད་བཟོ་འདུག། བྱགས་ལྡན་ཆོགས་པར་ཆ་བཞག་ན་དུལ་
གཏོང་གི་ཡོད་བཟོ་འདུག། བོད་ནང་ཆ་བཞག་ན་བྱགས་ལྡན་བསྟེན་མཁན་གྱི་དགོན་
པ་དེ་དག་ལ་དམིགས་བསལ་བདག་པོ་རྒྱག་པ་དང་། དམིགས་བསལ་ལྟོག་བྱེད་
ཀྱི་འདུག་དེ་ནི་རྒྱ་མཆོན་གཞན་གང་ཡང་མིན། རྒྱ་མི་གྲང་ཁན་རྒྱལ་པོ་བྱགས་ལྡན་
ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད་པས་མིན་པར། བྱགས་ལྡན་དང་དུ་ལའི་ཆོ་མ་མ་འབྲིག་པ་ཡོད་

སྐབས། དེ་མེད་སྤྱོད་གཏོང་གི་ཡོད། རྒྱ་སྤྱོགས་ལ་གང་ཞིག་དགོས་ཤེ་ན། བོད་མི་
ཉུང་ཤས་དེ་དག་རྟོག་ཅ་ཆེག་སྤྱིལ་མེད་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

དེར་བརྟེན་ངོས་ནས་ནས་རྒྱ་ནག་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཏུ་བཅན་བྱོལ་གཞུང་གིས་
མ་འགྲིག་མ་འཇུས་པ་ཤོད་རྒྱ་མེད། བཅན་བྱོལ་གཞུང་འདི་མེད་ན་ཁྱེད་རང་ཆོ་ག་
རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། གཞུང་མེད་པ་ལས་ཡོད་པ་ཡག་གི་རེད་ཅེས་ཉལ་པར་ཤོད་ཀྱི་
ཡོད། ཁྱེད་རང་ཆོར་ཆ་བཞག་ན། བཅན་བྱོལ་གཞུང་གིས་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་
མང་པོ་ཞིག་བཤད་པ་དེས། མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་བཅན་བྱོལ་གཞུང་འདིས་པན་
ཐོགས་གང་ཡང་མི་འདུག་བསམ་པ་བྲན་ན། དེ་ནི་རྒྱ་གཞུང་ལ་དགོས་རྒྱ་དེ་བྱུང་བ་
ཡིན། རྒྱ་སྤྱོགས་ནས་བཅན་བྱོལ་གཞུང་ངོས་ལེན་མེད་ཅེས་གཤམ་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་
ཤོད་ཀྱི་འདུག ཏུ་ལའི་སྤྱི་མ་སྤེར་ཀྱི་ཐོག་ར་ཆོས་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས།
བཅན་བྱོལ་གཞུང་ངོས་ལེན་མེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་འདུག ར་ཆོའི་ནང་ཁུལ་ནས་བཅན་
བྱོལ་གཞུང་དགོས་དོན་མི་འདུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་ནམ་འཁྲུང་བསྟན་ན་དེ་ནི་རྒྱ་གཞུང་
ལ་དགོས་རྒྱ་དེ་བྱུང་བ་ཡིན། ཤེས་སོང་ངམ།

ར་ཆོ་ཆང་མར་མ་འགྲིག་པ་དང་མ་འཇུས་པ་ཉན་ཉན་ཡོང་གི་རེད། དེ་ལྟར་
ཡོང་སྐབས་ནང་ཁུལ་གོ་བསྐར་བྱས། སྤྱི་འཇུས་གྲོས་ཆོགས་དང་། བཀའ་འགག་སྤྱི་
སྤེར་ཡིག་ཆང་སོགས་ཡོད། ཁྱེད་རང་ཆོར་དངོས་གནས་རྒྱ་མཆན་ལྡན་པའི་དགེ་
སྤྱོད་ཡོ་བསྐར་གི་གནས་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་ཡོད་ན་བཤད་ས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་སྤྱི་
ཞིག་གིས་ཀྱང་བཤད་མི་ཆོག་བརྗོད་མཁན་མེད། ར་ཆོ་ནང་ཁུལ་དུ་གོ་བསྐར་བྱས་
ནས་བཤད་དགོས་པ་ལས། ཅོམ་ཡིག་ལྟ་བུ་བྲིས་ཏེ་དེ་དག་བོད་ནང་གི་མིས་གོ་

ཐོས་བྱང་ན། བོད་ནང་གི་མི་ཚོ་ལུས་པོ་རྒྱ་གཞུང་གིས་དབང་སྐྱུར་ལོག་གནས་ཡོད་
ཀྱང་། སེམས་པ་འདི་ཕྱོགས་ར་ཆོར་གཏད་ནས་བསྐྱད་ཡོད། དེ་ལྟར་རེ་བ་བྱེད་ས་
རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་པའི་བཅན་ཤོལ་གཞུང་གི་སྤྲིག་འཇུགས་འདི་མ་འབྲིག་མ་འཇུགས་པ་
ལ་ཉྐྱག་ཐོག་བསྐྱལ་ན། བོད་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་ལ་འཕར་རེ་བ་
རྒྱག་ས་མེད་པ་འབྲ་བསམས་ན། དེས་བོད་ཀྱི་བསྐྱེད་སྤྱོད་ལ་གཞོད་ཀྱི་འདུག་དང་
ཕན་གྱི་འདུག་ཁྱེད་རང་ཆོས་བསམས་སྒོ་གཏོང་དགོས་པ་ཡིན། དེ་དག་ཁ་སང་གཞོན་
ནུ་ཆོགས་པ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་བརྒྱུད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ནི་ཉུ་
ཡོག་ཏུ་འཕར་བརྒྱུད་པ་ཡིན། དེ་རིང་ཁྱེད་རང་ཆོར་ཡང་བརྒྱུད་འདོད་བྱུང་། དེ་དག་
སེམས་ལ་རེས་པ་བྱེད་དགོས།

ད་ལྟ་ར་ཆོ་གནས་ཚུལ་ཏ་ཅང་ཐབས་སྒྲོ་པོ་གཅིག་གི་ཐོག་ཏུ་གནས་ཡོད་ཀྱང་།
འཇམ་སྒྲིང་ཐོག་རྒྱ་ནག་གཞུང་བོད་ཀྱི་ཐོག་དོགས་ཐོན་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་
ཡོད། དེ་ནི་གཙོ་ཆེ་ཤོས་གཞིས་ལུས་མི་མང་ཆོ་མཁེགས་པོར་གནས་པ་ལས་བྱུང་
བ་ཡིན། ར་ཆོ་ཕྱི་ལོགས་སུ་ཡོད་པ་ཆོ་རྒྱ་གཞུང་གིས་ནག་པོ་བཟོ་རྒྱུ་ཐབས་ཤེས་
མང་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་ནག་པོ་བཟོ་བྱུང་གི་མེད། ད་ལྟ་འདིར་ར་ཆོ་གོང་བུ་གཅིག་
བྱུང་དུ་གནས་ཡོད་པ་འདི་འདས་པའི་ལོ་ལྔ་བཅུ་ར་གཅིག་རིང་འབད་བཅོན་བྱས་ཏེ་
བྱུང་བ་ཡིན། འདི་མེད་པ་ཆགས་ན་ཁག་པོ་རེད།

ཁ་སང་གཞོན་ནུ་ཆོར་ཡང་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ར་ཆོ་འི་བཅན་ཤོལ་སྤྲིག་འཇུགས་
འདི་མེད་ན་གཞོན་ནུ་ཆོགས་པ་ཡིན་ཞེས་ཆོགས་ས་ཡོང་གི་མ་རེད་ལ། གྲོས་
ཆོགས་ཡིན་ཞེས་ཆོགས་ས་ཡང་ཡོང་གི་མ་རེད། བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེར། ལྷོད་ས་

དབུལ་བར་བསྐྱད་ནས། །མིག་ལ་ཐལ་བ་བཞོས། །ཟེར་བ་ལྟར་ཁྱེད་ཆོ་མི་ཤས་དེ་
ལྟར་ཆགས་རྒྱུ་ཉེན་ཁ་འདུག།

ང་ཆོ་བཅན་གྱི་ལ་སློབ་འཛུགས་ཀྱི་བཞོ་ལྟ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། ང་ཆོས་ཐོད་སྐྱད་
ནང་གཞུང་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། ཐོད་སྐྱད་ཀྱི་གཞུང་ཞེས་པ་འདི་ལ་གོ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
ཡོད། རྟེན་པ་གཞུང་དང་། ལྷན་པ་གཞུང་། ལྷན་ཆེན་གཞུང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེ་དག་
དེས་པར་སྟ་བར་མན་ཏི་ ོGovernment ི་ ཞེས་པར་གོ་དགོས་དོན་མེད། དབྱིན་
ཇིའི་ཆོག་ཏུ་སྟ་བར་མན་ཏི་ ོGovernment ི་ ཞེས་བརྗོད་སྐབས། དམིགས་
བསལ་གྱི་ཆོག་གཅིག་ཆགས་ཡོད། ཐོད་སྐྱད་ནང་འདི་ལྷན་ཆེན་གྱི་གཞུང་གི་རེད།
འདི་ཤིག་ཆེན་གྱི་གཞུང་གི་རེད་ཅེས་དེ་འདྲ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་སྟ་བར་མན་ཏི་
ོGovernment ི་ རེད་ཅེས་བརྗོད་མི་ཐུག། ང་ཆོ་བཅན་སྐྱད་ནང་བཅན་གྱི་ལ་གཞུང་
ཞེས་བརྗོད་སྐབས་དབུས་ཀྱི་སློབ་འཛུགས་ཤིག་ལ་གོ་ཆོག་ཅིང་། དབྱིན་ཇིའི་ཆོག་
ནང་སྟ་བར་མན་ཏི་ ོGovernment ི་ ཞེས་པ་འདི་ང་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་མེད།

སྤར་ལི་ལྷིང་གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་གང་འཆམས་ཤིག་ཐུག་པ་ཡིན། ང་
ཆོ་བཅན་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་གྱི་རྒྱ་གར་བ་མིང་འདོགས་ལ་རང་བཅན་ཟེར་བ་
ཞིག་ཡོད། ཁོང་གིས་དེ་སྟོན་ནས་རང་བཅན་ཚོད་དགོས་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ང་ཆོའི་
དབུ་མའི་ལམ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་བྱགས་ཆེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ལོ་ཤས་ཟླ་ཤིང་ཐུག་འཕྲད་
བྱུང་བར་ངས་རང་བཅན་ག་རེ་བྱས་སོང་ཞེས་དྲིས་པས། ལན་མི་རྒྱག་པར་མིག་ཆུ་
བཏང་ནས་བསྐྱད་སོང་། ད་ཆ་ཁོང་གིས་རང་བཅན་ལམ་སང་ཡོང་ཐབས་མེད་པ་
ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཟླ་ཤིང་ཐོད་ལ་ཐེངས་གཉིས་བསྐྱོད་དེ་ཆུར་འཁྱོར་

སྐབས་བོད་ནང་གི་མི་རྒྱལ་སེམས་ཤུགས་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་ཁོང་རང་
སེམས་ཤུགས་ཏུ་ཅང་འཕར་འདུག

གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་ཐུག་དུས། བཀའ་སློན་ཁྱིམ་པ་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་
མཉམ་དུ་ཡོད། རྒྱ་གར་བཞི་ལྷན་ཁྱིམ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་
༼Tibetan Government Prime Minister༽ ཞེས་བརྗོད་སྟངས་སྐབས་དེར་
ངོས་ནས་ང་ཆོས་དབུས་སྤྱི་གཞུགས་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། ལྷ་ས་པ་ཁྱིམ་པ་
༼Government༽ ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་བཤད་དགོས་
པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་དེའི་གོང་ང་ཆོས་རྒྱ་གར་ནང་སྤེད་ལས་ཁུངས་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་
ཁག་ལ་ཡིག་འབྲེལ་བྱེད་སྐབས་ལྷ་ས་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་
༼Government༽ ཞེས་བྲིས་ཡོད་
པ་མིན་ནམ། རྒྱ་སྐད་ལྷ་ས་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་ཁྱིམ་པ་
༼Government༽ ཞེས་པ་དེ་མ་བྲིས་རྒྱུ་ལས།
དེ་ལྟར་བྲིས་ན་ཡིག་ལན་གཏོང་མི་ཐུབ་ཅེས་བརྗོད་འདུག གནས་ཚུལ་དེ་ཆང་མས་
ལེས་པ་བྱེད་དགོས།

ད་ལྟར་ཆོའི་བྱེད་སྐབས་འདི་ཡག་པོ་ཡོད། དེ་མིན་ར་ལངས་བྱ་ལངས་བྱེད་རྒྱ་
མང་བྲགས་ན་ཉི་མ་གཅིག་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་རྒྱ་རམ་ས་ལའི་སྤྱི་གཞུགས་འདི་
འགྲིག་གི་མི་འདུག་བརྗོད་ན་བྱེད་རྒྱ་གར་ཡང་མེད། ང་ཆོ་འདིར་བཅན་བྱོལ་གྲོས་
ཆོགས་ཡིན་ཞེས་ཆོགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། བཅན་བྱོལ་གཞུང་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།
ཉི་མ་གཅིག་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་དེ་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་སྤྱི་གཞུགས་ཆགས་འདུག་ཅེས་
བརྗོད་ན་བྱ་རྒྱ་གར་ཡང་མེད། དེ་དུས་བྱེད་རང་ཆོས་ལྷོ་ལོར་བྱིན་ཏེ་ཟས་བཅད་རོ་
ཁོལ་བྱས་ན། དེས་འགྲུལ་བསྐྱོད་ཐེབས་ཀྱི་རེད་དམ། འགྲུལ་བསྐྱོད་ཐེབས་རྒྱ་ཁག་

པོ་ཡིན།

ཁ་སང་ངོས་རང་གླི་མིའི་ཆེས་མགོའི་སློབ་གྲུའི་སློབ་སྤྲུག་ལ་སྐད་ཆ་ཤོད་
སྐབས། དེའི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་བོད་པའི་སློབ་སྤྲུག་གཅིག་གིས། བོད་ནང་གནས་
ཚུལ་རྩོམ་གསལ་ཡོད་པའི་སྐབས་འདིར་ལྷ་ལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་ཤྲགས་ཆེ་ཙམ་བྱེད་ཀྱི་
མི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་སོང་བའི་ནི་ཁོ་རང་བསམ་བ་ནམ་དག་རེད། ངོས་ནས་དེ་ལྟར་
རེད། ང་ཚོ་འདི་ནས་འགོ་བརྩམས་ཏེ་གླི་མིར་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཆབ་ཀྱི་
མདུན་ལ་ངོ་མྱོལ་བྱེད་པར་འགོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་བྱས་ཏེ་འགྲུལ་བསྐྱོད་
ཐེབས་ཀྱི་རེད་དམ། ཐོག་མ་ནས་ང་ཚོས་གང་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་པ་འདུག་འདི་ལ་
བསམ་སྒོ་སྒོན་ལ་གཏོང་དགོས། བསྐྱབས་ནས་འགྲུབ་མིན་ཐད་བསམ་སྒོ་སྒོན་ནས་
མ་བཟང་བར་གཅིག་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ན་པན་ཐོགས་གང་ཡང་མེད།

ང་ཚོས་རང་བཙན་དང་རང་བཙན་ཞེས་བརྗོད་ན། གང་འཆམས་ནས་ཡོངས་
གྲགས་བྱས་ཏེ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་འདི་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་རྒྱ་
འདི་ཡང་འགྲིག་གི་མི་འདུག རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མཐོན་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱི་མཐོན་ཏེ་ཅང་ཅ་ཆེན་
ཞིག་ཡིན། གཞན་ནམས་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་ན་ང་ཚོར་བྱ་རྒྱ་གང་ཡང་
མེད། དེ་ལྟར་བྱས་ན་བོད་ནང་གི་བོད་མི་ནམས་སེམས་ཤྲགས་ཆག་རྒྱ་དང་། ང་ཚོ་
ཁ་སྐྱེངས་པོ། རྒྱ་དམར་གཞུང་དགའ་པོ་ཡོང་བ་བཙས་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་ཆགས་
ཉེན་ཡོད། ཏེ་ཅང་གཟབ་ནན་གྱིས་བསམ་སྒོ་གཏོང་དགོས། ང་ཚོ་ད་ལྟ་ནང་པ་
གཟུགས་གཞི་སྒྲི་པོ་ལྟ་བུའི་གནས་སྤངས་ཐོག་ཡོད་པས་བྱེད་ཆོག་ཆོག་ཅིག་མེད།
ཐོག་མར་ང་རང་ཚོར་རུས་པ་རི་ཙམ་འདུག་དེ་ལ་བསམ་སྒོ་གཏོང་དགོས། ལྷིང་

བཏང་གི་བཤད་སློབ་ལ་ཆོང་རྒྱག་པར་རང་གི་དདུལ་ཁུག་ནང་དདུལ་ཇི་ཅམ་
འདུག་དེ་ལ་དཔག་ས་པའི་ཆོང་རྒྱག་དགོས། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་ཏེ་ལོག་ཉེན་ཡོང་
ཟེར་བ་འདི་ཁྱེད་རང་ཆོའི་སེམས་ལ་ངེས་པ་བྱེད་དགོས།

ཁྱེད་རང་ཆོར་སེམས་ཤུགས་ཡོད་པ་ཏེ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། སེམས་ཤུགས་
ཡོད་པ་ལྟར་བསྐྱབས་མ་འབྲུག་ལ་བསམ་གཞིགས་དང་། རྒྱབ་སྐྱོར་ཇི་ཅམ་ཐོབ་
མིན་སོགས་ལ་བསམ་སྒོ་བཏང་སྟེ་གཞི་ནས་བཤད་དགོས་པ་ལས། རང་དགར་
འོལ་ཆོད་ལྟ་བུས་བཤད་ན་མི་འགྲིག་སྟེ། དཔེར་ན། ང་རང་ཆོ་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
བཤད་ན། ང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་དེ་རིང་རང་ཐོབ་པ་དགོས་ཞེས་བཤད་ན་དེ་
འོས་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཐོབ་ཀྱི་མ་རེད། ལོ་གསུམ་ཕྱིགས་གསུམ་བསྐྱད་ཀྱང་
བཅོན་ལ་བསྐྱད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས། ལོ་གསུམ་ཕྱིགས་གསུམ་གྲོལ་སྐབས། ཡར་
འཇུ་ལ་དུས་ཐ་མལ་བ་ཞིག་འཇུ་ལ་བ་ལྟར་མར་དོན་སྐབས་ཀྱང་ཐ་མལ་བ་དེ་རང་
ཐོག་དོན་ཡོང་གི་ཡོད། གཅིག་བྱས་ན་མཆོམས་སྐྱ་ཅུང་ཟད་བསགས་ཡོད་པ་ལས་
དེ་མིན་དམིགས་བསལ་གྱི་འགྲུར་བ་དེ་ཅམ་ཡོང་གི་མེད།

གསང་སྤགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ལམ་ལ་བཟོས་ནས་བསྐྱལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་
ཆོགས་བསགས་མི་དགོས་པར་ཆེ་འདིར་ཇེ་བཅུན་མི་ལ་ལྟ་བུ་ནི་སྐྱུ་ལས་ཏེ་ཅང་
ཆེན་པོ་བསྐྱོན་ནས་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན། ཉི་མ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་
ཐོབ་པར་ཤོག་ཅེས་སྒྲོན་ལམ་བསྐྱོན་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་གཏན་ནས་མེད་
ལ། དེ་ལྟར་ཡོང་རྒྱུ་ཁག་པོ་ཡིན། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ང་རང་ཆོའི་འདོད་བར་དམིགས་
ལུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྐྱབ་འདོད་ཡོད་ཀྱང་། དེ་བསྐྱབས་ཏེ་འབྲུག་པ་ཡོང་མིན་ལ་

བསམ་སྒོ་གཏོང་དགོས་པ་ལས། ལས་སྒྲ་པོའི་ཐོག་ནས་ཡོང་ཐབས་མེད། དེ་དག་
གཙོ་ཆེ་ཤོས་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚོགས་པའི་མི་རྣམས་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན། གསར་འཕྱོར་བ་
ཚོས་ཐོས་པ་ལ་སྒྲིན་མི་འདུག། བཟ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞེས་བཀའ་སྤྱུལ་བ་བཅས་
སོ།། །

ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཆོགས་པ་ཁག་ལ་སྦྱལ་
བའི་བཀའ་སློབ།

ང་རང་ཆོ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མི་ནམས་ཆོས་སྤྱོད་ནས་བཤད་ན།
འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་ཞིང་དུ་སྦྱེས་པ་གཅིག་གྱུར་དང་། མཆི་
བགྲང་མཁན་གཅིག་གྱུར། ཅུམ་པ་ཟ་མཁན་གཅིག་གྱུར་ཡིན། ལྷག་པར་སྤར་གྱི་
རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་དང་། བར་སྐྱབས་ཀྱི་བྱང་རིམ་ཨོང་ཆོར། ད་ལྟའི་གནས་
སྟངས། མ་འོངས་པའི་དམིགས་ལུལ་བཅས་གཅིག་གྱུར་ཡིན།

དེ་བཞིན་བོད་ཆོལ་གསུམ་ཡོངས་རྫོགས་གོང་བྱ་གཅིག་གྱུར་བྱུང་ན། དེའི་
ཆོད་གྱིས་བོད་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གིས་མཆོན་པའི་ལས་དོན་གང་ཅིའི་ཐོག་
ཆགས་རྒྱུ་ཡོང་བ་དང་། གོང་བྱའི་བྱས་པ་དེ་ཅུམ་ཉམས་པ་དེ་ཅུམ་གྱིས་མི་
རིགས་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་སྤྲིད་གྱི་ལེགས་ཆོགས་གང་ཅིར་རང་བཞིན་གྱིས་
འཇུས་ཤོར་འགྲོ་གི་ཡོད། དཔེར་ན། སྤར་ཆོས་རྒྱལ་བཀའ་འཁོར་ཅན་དེ་དག་གི་སྤྱི་
དུས་སུ་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གྱུར་ཡོད་པའི་གནས་རྒྱལ་འོག་བོད་
རྒྱལ་ཁབ་སྟོབས་ཤུགས་བྱས་ལྷན་ཞིག་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནས་རིམ་བཤུ་བོད་ཁམས་
མིལ་བྱུར་འཛོར་རྗེས་དཀའ་ངལ་མང་པོ་འཕྲད་ཡོད།

ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོང་སྐབས་བོད་ཚོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་ཁུལ་གང་ནས་ཡོང་
བ་ཡིན་ཡང་ཆང་མ་དབྱིན་སྐད་དུ་ཁྱེ་བད་ཀྱི་༽ Tibetan༽ ཟེར་བའི་ཚིག་དེའི་
འོག་ལ་བོད་མི་ཆང་མ་གཅིག་གྱུར་བྱས་ནས་བསྐད་ཡོད་བ་ལས། དབྱེ་འབྱེད་
གཏོང་མཁན་སུ་ཡང་མེད།

སྐར་ཚོས་རྒྱལ་ནམས་ཀྱི་སྐུ་དུས་སུ་བོད་ཅེས་བ་ནི། སྐབས་དེར་བོད་རིགས་
གྱིས་ཁྱབ་བའི་ས་ཁུལ་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཞིག་ཡིན། ནང་གསེས་ལ་དབྱས་དང་།
ཁམས། ཨ་མདོ་བཙས་ཡོད། དེར་སྐབས་རྒྱ་བྲོགས་ནས་དབྱས་གཙང་ཁུལ་ལ་ཤིང་
ཙང་དང་། ཁམས་ལ་ཤིང་ཁང་། ཨ་མདོ་ལ་ཆིང་ཏུད་ཅེས་མིང་གསར་བ་ཞིག་
བཏགས་ཡོད་ལ། གཞུང་ལམ་ལའང་ཁམས་བོད་རྒྱུངས་འཁོར་འཁྲོ་ལམ་དང་། མཚོ་
བོད་རྒྱུངས་འཁོར་གཞུང་ལམ་སོགས་མིང་བཏགས་བ་དེ་དག་ལ་བསམ་སྒྲོ་ཞིག་
མོངས་དང་། དབྱེ་འབྱེད་དུས་བྱར་བཏང་མི་འདུག་གམ།

དབྱས་དང་། ཁམས། ཨ་མདོ་བཙས་ནི་ཐ་དད་ཙ་བ་ནས་མིན་པར། དེ་ནི་བོད་
མི་ས་ཡ་དུག་ནས་དབྱས་གཙང་ཁུལ་དུ་འབྱམ་བཅུ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་དང་། དེ་
འཕྲོས་འབྱམ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བརྒྱད་ཙམ་གྱི་སྟོབས་ཤུགས་ཡོངས་ནི་ཁམས་དང་ཨ་
མདོ་ཆགས་ཡོད། བསམ་སྒྲོ་ཞིབ་ཆགས་མ་བཏང་བར་དབྱས་པས་ཁམས་དང་ཨ་
མདོ་ཞེས་བོད་ཀྱི་ཁོངས་མིན་བ་ལྟ་བུ་ལོགས་སུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་བ་དང་། ཡང་
ཁམས་བ་དང་ཨ་མདོ་བས་དབྱས་གཙང་ཁུལ་དུ་གནས་པའི་མི་ལ་བོད་བ་ཞེས་ཏ་
ལམ་ཐ་དད་ཡིན་བ་ལྟ་བུའི་བསམ་ཚུལ་འཛིན་བ་དེ་དག་ནི་པ་རོལ་པའི་འཆར་གཞི་
ངན་པའི་བེད་སྤྱོད་འོག་འཕྲོ་གི་ཡོད་པས། ཏ་ཙང་ཉེན་ཆ་བས་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཆོལ་ཁ་རེ་རེ་བཞིན་ཁ་བྲལ་ན་བོད་སྤྱི་ལ་བསམ་ལུལ་ལས་འདས་པའི་གྲོང་
གུང་རག་རྒྱ་ཡིན་པ་སློས་ཅི་དགོས། རང་ཉིད་སྒྲེར་ལའང་གྲོང་ཆེན་པོ་ཐོག་རྒྱར་
ཐག་ཆོད་པ་ཡིན། དེར་བརྟེན་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་རྟོག་ཅ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེལ་ཞིང་།
སེམས་ཐག་ཉེ་པོ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་གནད་ཀྱི་སྤྱིར་བོ་ཡིན་པས་ཆང་མས་སྤྱིར་
བཅངས་བྱེད་དགོས།

ད་པན་ང་ཆོས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་ཏུ་ཕྱོགས་མང་པོ་ནས་ཞབས་འདེགས་ངེས་
ཅན་ཞིག་བསྐྱབས་ཡོད་པ་ནི་ང་ཆོའི་བྱས་རྗེས་ཡིན། བྱས་རྗེས་དེ་ལྟར་ཡོང་བ་ནི་
གཙུག་ཆེ་རྒྱ་ཆེའི་བོད་མི་མང་གི་ལྷག་བསམ་དང་སེམས་ལྷགས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན།

ཆོགས་པ་སོ་སོའི་རྒྱན་ལས་པ་ཆོས་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཆོགས་ནས་ཆོགས་པར་
མཐོང་ཚུལ་དང་བསམ་ཚུལ་ངན་པ་མེད་པར། དགའ་མོས་དང་རྒྱལ་སྐྱོར་བྱ་ལུལ་
ཞིག་བཟོ་ཐུབ་ན་དེ་ནི་རྒྱན་ལས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་གོ་ཆོད་པ་ཡིན། དེ་འདྲི་རྒྱལ་
སྐྱོར་དང་དགའ་མོས་ཡོང་བར་སྐབས་བབས་རང་འཁྱེད་ཞུ་སྟོའི་ལས་དོན་ཐོག་གྲུབ་
འབྲས་ཐོན་པ་དང་། ཕྱོགས་ལུང་མེད་པ། ལས་ཀ་བྲང་ཞིང་ཅིས་རྩོག་མེད་པར་
ཁམས་གཙང་བྱེད་རྒྱ་དེ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཡིན།

ད་ཆ་ང་ཆོའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་ཆོགས་པ་སྤྱིད་སྤྱག་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་
གིས་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱ་བ་དང་། རང་ཁུལ་བདེ་སྤྱག་ལ་ལྟ་རྟོག་རོགས་པན་བྱེད་ཀྱི་
ཡོད། ཆོགས་པ་ཁག་གཅིག་ནི་ཐོབ་ཐང་ཚད་སར་ཨང་དང་པོར་སྐྱེབས་པ་དང་།
ལས་འགན་བསྐྱབ་རྒྱ་ཞིག་ཡོད་ན། སར་འཆོལ་བར་མ་བྱིན་ན་མི་རྟོག་པ་དེ་འདྲ་

ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ནི་དགོས་སར་ཆད། མི་དགོས་སར་ལྷག་བ་ལྟ་བུའི་ཐབས་སྟུག་གི་
གནས་ཚུལ་ཡིན།

ཕ་རོལ་སོ་དམིགས་ལུལ་ངེས་ཅན་ཡོད་མཁན་ཆོས་ནང་ཁུལ་དུ་འཆལ་གཏམ་
སྟེལ་ཏེ་དཀྲོག་གཏམ་དང་དགྲུག་ཤིང་གང་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་འབྲེལ་སྐད་ཆ་བོད་
ནང་ཡོད་པའི་ལྷག་བསམ་ཅན་གྱི་རང་རེའི་སྐྱོན་ཆུ་ནམས་ཀྱིས་ཐོས་ན། ཆོ་བམ་དང་
སེམས་ཤུགས་ཆག་གཞིར་འབྱར་ཉེན་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་དཀྲོག་གཏམ་དགྲུག་ཤིང་
དང་། གཏམ་འཆལ་གྱི་རིགས་ནི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གི་མི་ཐེབས་ཆག་བྱབ་ཆུང་དེ་
ཆོས་མ་གཏོགས་སྟེལ་གྱི་མ་རེད། འོན་ཀྱང་སྤྱང་སྤྱང་དང་ཡིད་གཟབ་བྱེད་རྒྱ་གལ་
ཆེན་པོ་ཡིན།

བོད་སྤྱི་པའི་རྩ་དོན་ནི་ཆོས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན་པས་འདི་སྤྱི་གཉིས་ཡོད་
དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གསོག་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་ཆང་མས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་
ཐོག་འགན་འཁུར་སྒྲངས་ཏེ་སློ་གང་ས་ནས་འབད་བཅོན་བྱ་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་
ཡིན། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ལས་དོན་ཆང་མར་སེམས་ཁུར་སྒྲངས་ཏེ་ལས་ཀ་བྱེད་
བསམ་བ་དང་། ལུས་པ་འདོན་བསམ་བ། བདེན་པ་བདེན་ཐོག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ཞིག་བྱེད་
དགོས་བསམ་པ་བཅས་ཀྱི་སེམས་ཤུགས་དང་ཆོད་སེམས་ཡོད་དགོས། ང་ཚོའི་
བང་བདེན་གྱི་འཐབ་རྩེད་འདི་རོ་གཞོངས་དགོས་པ་དང་། སྤམ་ཤོར་དགོས་པ་ཞིག་
གཏན་ནས་མིན། ཀུན་སྒྲོང་ནམ་པར་དག་པའི་ཐོག་ནས་ལས་འགྲུལ་ནང་ཞུགས་ན།
སྤྱོད་པ་བཟུང་རྒྱལ་བ་སྤམ་དང་བཅས་པ་དགུས་པའི་མཆོད་སྤྱིན་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཐེ་
ཆོས་མེད་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ། །

ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བོད་ནས་གསར་དུ་
འབྱུང་བ་རྒྱལ་ས་ལ་སྐྱལ་བའི་བཀའ་སློབ།

ང་ཆོ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་རང་ཡུལ་བཞག་ནས་བོས་བྱོལ་དུ་ཡོང་བ་དང་།
ཐོག་མར་ལྷ་ས་ནས་ཐོན་སྐབས་བསམ་སྒྲིལ་ནང་རང་ཉིད་རང་མགོ་རང་ཐོན་མ་ཡིན་
པར་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ལ་བསམ་སྒྲོལ་བཏང་ནས་བཅོན་བྱོལ་བ་ཆགས་པ་དང་། བཅོན་
བྱོལ་ནང་མི་ཐོག་རྗེ་འཕྲོ་གི་ཡོད་ཀྱང་། ང་ཆོའི་ཐོག་མའི་དམིགས་ཡུལ་ལ་འགྱུར་བ་
གང་ཡང་ཕྱིན་མེད། ང་ཆོས་བོད་དོན་བདེན་པའི་འཐབ་ཚད་བྱེད་རྒྱའི་ལྷག་བསམ་
དང་སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་པ་འདི་བདེན་མཐའ་མ་གསལ་བར་བརྗེད་མེད་སྟེང་
བཅངས་ཀྱིས་ལྷ་མཐུད་འབད་བཅོན་མཐུག་སྐྱོང་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

ཁྱེད་རང་ཆོས་དུས་ཆོད་གཉན་འཕྲང་འདི་འདྲ་ཞིག་འགྲིམས་སྐབས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་
དོན་ལ་སེམས་ཀྱིས་མ་བཟོད་པར་སྟོང་སྟོང་ཆེན་པོའི་ཐོག་ནས་དཀའ་ལས་རིམ་
པར་བརྒྱབ་ཡོད་ལ། བར་དུ་བཅོན་ཁང་ལ་དུས་ཡུན་རིང་ལུང་ལ་མ་བསྟོས་པར་
སྤྲུག་སྐྱོང་མཛར་གཙོད་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་སྤངས་ཡོད། ཐ་མ་རང་དབང་ལུང་པར་
སྟེབས་པའི་རྗེས་སུ་འདྲེས་ཐོག་མའི་སེམས་ཤུགས་དང་། བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ཐོག་དཀའ་
ལས་རྒྱག་རྒྱའི་སྟོང་སྟོང་པ་དེ་དག་མ་ཉམས་པར་ད་དུང་ལྷ་མཐུད་སྤྲུག་བསམ་
བཅངས་ནས་འབད་བཅོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་འདི་བོད་མི་སྤྱི་པོ་

མནར་གཅོད་སྤྱག་པོ་ཇི་ཅམ་བཏང་བ་དང་། གཉའ་གཞོན་དང་། མཐོང་ཚུང་། ཁྱད་
གསོད་ཇི་ཅམ་བྱས་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་བོད་པའི་བསམ་སྒྲོ་ཇི་བཏན་དུ་འགྲོ་བ་དང་། རྒྱ་
དང་བོད་ཅེས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་བསམ་སྒྲོ་མངོན་གསལ་ཇི་དོད་དུ་སོང་སྟེ་འདས་པའི་
ལོ་མང་རིང་བོད་པའི་རྣམ་པ་མ་ཡལ་བར་གནས་ཡོད་པ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ་
ཞེན་ཁོག་མ་བརྒྱགས་པར་གནས་པ། སེམས་ཤྱགས་མ་ཆག་ཅིང་། སྤྱིང་སྤྱོབས་མ་
ཞུས་པར་དཀའ་ངལ་ལ་གཏོང་ལེན་བྱས་ཏེ་བསྐྱད་ཡོད་པ་ནི་མི་རིགས་འདི་གྲོང་པོ་
ཡོད་པའི་རང་རྒྱགས་ཡིན།

ང་ཆོ་བོད་པའི་གཤེས་ཀར་དཀའ་སྤྱག་ཆེན་པོ་ཡོད་སྐབས་ཆང་མས་རྟོག་ཅ་
གཅིག་དུ་བསྐྱེལ་ཏེ་རིག་པ་བསྐྱེམས་པ་དང་། གནས་ཚུལ་ཐུན་བྱ་ཞི་སྟོད་དང་། ཡར་
རྒྱས་འགྲོ་སྐབས་སྟོད་གཡེང་ཤོར་བའི་ཉེན་ཁ་མཐོང་གི་འདུག་པ་དེའི་ཐད་ཡིད་
གཟབ་བྱེད་དགོས། ལས་ཀ་རྒྱུད་དུ་ནས་འཕུས་ཤོར་འགྲོ་སྐབས་སྤང་རྒྱུས། དེ་
ནས་ཆེན་པོ་ཆགས་ཏེ་དོ་སྤང་ཡོང་སྐབས་སྒོ་འགྲོད་སྤྱེས་ཀྱང་བྱ་ཐབས་མེད་པ་ཡོང་
གི་ཡོད། འདས་པའི་ཉམས་སྤྱོད་ལ་གཞི་བཙུག་ནས་མ་འོངས་པར་དེ་ལྟར་མི་ཡོང་
བ་བྱེད་དགོས།

བར་སྐབས་བོད་ནས་བྲོས་བྱོལ་དུ་ཡོང་མཁན་རིགས་གཅིག་ནི་བོད་ནང་སྤྱིག་
ཁྲིམས་སྤང་བཅི་མི་བྱེད་མཁན་དང་། རྟོག་བ་ཐུན་བྱ་བྱུང་བ་དང་གི་ལ་ལག་པ་འཆང་
མཁན། མི་གསོད་ཁྲག་སྦྱར་བྱེད་མཁན། ཏམ་ཤེད་ཁ་ཤྱགས་ཅན། ཁབ་སྦྱང་གང་
འགྲོ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཞབས་འབྲེན་པ་དེ་འབྲུང་ཡོང་གི་འདུག དེ་རིགས་ཆོགས་པ་
སྤྱིད་སྤྱག་གང་གི་ཁོངས་དང་། ཆོས་ལུགས་དང་ལུང་ཆོན་གང་གི་ཁོངས་ནས་ཡིན་

ཀྱང་ཁུངས་སོ་སོས་སྒྲོབ་གསོ་དང་། ལམ་ནོར་ཐོག་ཤེས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་བྱ་རྒྱ་གལ་
ཆེན་སོ་ཡིན། ཞབས་འདྲེན་གྱི་བྱ་ལས་གསར་འཛུར་བ་རེ་རུང་གིས་བྱས་པའི་མིང་
ཆད་དེ་གསར་འཛུར་བ་སྤྱི་ཡོངས་ལ་ཡོང་གི་ཡོད། ཆེ་ས་ནས་ང་ཚོའི་ལུང་པ་སྤྱི་
ཡོངས་རྒྱ་དཔར་གྱིས་དབང་སྒྱུར་བྱས་པར་སྤྱད་ནས་ཁོ་གསལ་དུ་
སྟོན་དང་ང་ཞེས་འཕྲུག་ཅོད་བྱས་ན་ཕྱི་མིས་ཁྱེད་བཀའ་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད་དམ།

དེ་བཞིན་བར་ལམ་བོད་ནང་ཕྱགས་རྒྱང་རིང་པོའི་ཕན་གཞོན་གྱི་བསམ་སྒྲོ་མ་
འཁོར་བའི་གཞོན་ནུ་མང་པོས་རྒྱ་རྒྱག་པ་དང་། རྒྱ་འདྲི་བརྒྱབ་སྟེ་མི་གསོད་ཐུག་
སྟོར་བྱེད་པ། ཆང་རག་ཆོད་མེད་འཁུང་བ། བ་མག་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་འཐེན་པ།
གཞང་ཁང་དང་སྤྲག་ཁང་། འཆལ་སྟོན་བྱེད་སའི་ཞབས་མོ་ཁང་སོགས་སུ་རྟག་ཏུ་
འབྲུམས་པ། མཆན་ཆོགས་ཁང་དུ་དཔུལ་དང་དུས་ཆོད་སྤྱེལ་བར་ཆོད་མེད་འགྲོ་གི་
ཡོད་ཆོད་འདུག་པ་དེ་རིགས་ཏ་ཅང་སྒྲོ་པམ་གྱི་གནས་ཡིན།

བྱེད་སྤངས་འདི་རིགས་ཀྱིས་པ་རོལ་པོར་ཕན་གྲོགས་ཞབས་འདེགས་ཞུ་གི་
ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་དགོན་གཉེར་དང་ཁ་མཐུན་བྱས་ཏེ་རིན་བཤམ་གྱི་སྒྲིག་སྤྱང་ཐུགས་
རྟེན་ནག་ཆོང་རྒྱག་པ་དང་། དཔུལ་དངོས་སྤན་བྱའི་ཆེད་དུ་གཅན་གཟན་རི་རྒྱགས་
བསད་བཟུང་བྱེད་པ། རྩ་ཆུའི་གནས་ཚུལ་སྤན་བྱར་ཡུལ་ཆོ་སྤེབས་ལངས་ཀྱིས་
ནང་ཁུལ་འཕྲུག་ཅོད་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་བྱ་སྟོན་འདི་རིགས་ཏ་ཅང་ཐབས་སྟོ་སོ་དང་
ཞབས་འདྲེན་ཆེན་སོ་ཡིན།

བར་ལམ་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐད་ང་རང་ཚོའི་མི་ཐོག་གོང་མ་ཚོའི་དུས་

སྐབས་ནས་ནོར་འཁྲལ་མང་པོ་ཞིག་དང་། གོ་སྐབས་མང་པོ་ཤོར་ཏེ་འཕུས་ཤོར་
ཆེན་པོ་ཕྱིན་ཡོད། དེ་འདྲི་རྒྱུ་གིས་འཛམ་གླིང་ཐོག་བོད་པའི་གནས་ཚུལ་དངོས་
དངོས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཤེས་མཁན་ཉུང་ཉུང་ཡིན། བོད་ཅེས་བརྗོད་སྐབས་ཐབས་སྒྲིལ་
ཞིག་དང་། བོད་པ་ཞེས་བརྗོད་སྐབས་རྗེས་ལུས་ཅན་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་གི་
ཡོད། ཅུ་བའི་ཆ་ནས་བོད་དང་རྒྱ་ནང་མོ་མོ་རེད། རྒྱ་ནག་རྒྱ་ནག་རེད། བོད་ནི་
བོད་རེད། རྒྱ་རིགས་རྒྱ་རིགས་རེད། བོད་རིགས་བོད་རིགས་རེད། རྒྱ་སྐད་རྒྱ་སྐད་
རེད། བོད་སྐད་བོད་སྐད་རེད། ཤར་དར་ཅེ་མདོ་ནས་བུ་ལ་དྲགས་དང་། བྱང་སོག་
པོའི་མཆམས་ནས་ལྷོ་མོན་བར་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་ཞིང་མཉེ་
བཟང་མཁན་གཅིག་གྱུར་ཡིན།

ང་ཆོའི་འཐབ་ཚྭ་འདི་མི་ཐོག་གཅིག་གི་དོན་དག་མིན་ལ། ལྟུལ་བ་རིན་པོ་
ཆེ་དང་ལྟུལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་འགོ་འཁྲིད་པའི་སྤྱི་གཙུག་ལུ་གས་འདིའི་ཆེད་དུ་ཡང་
མིན། ང་ཆོས་བོད་ཆོས་ལྡན་ཞིང་གི་མི་རིགས་གཅིག་གི་བདེ་སྤྱུག་གི་ཆེད་དུ་འཐབ་
ཚྭ་བྱེད་གི་ཡོད། ང་ཆོའི་འཐབ་ཚྭ་ནི་བདེན་དོན་ཡིན་ལ། རྒྱ་མཆན་ལྡན་པའི་
འཐབ་ཚྭ་ཅིག་ཀྱང་ཡིན། འདས་པའི་གནས་སྐབས་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་། ད་ལྟའི་
ཆར་ངས་བོད་རང་བཙན་དགོས་ཞེས་འཐབ་ཚྭ་བྱེད་གི་མེད། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་
ཐོག་ནས་བོད་རྒྱའི་དཀའ་ཆོག་འདི་ཕན་ཚུན་གཉིས་མོས་ཀྱི་ལམ་ནས་སེལ་ཐབས་
བྱུང་ན་བསམ་ནས་འབད་བརྩོན་བྱེད་གི་ཡོད། དཀའ་ཆོག་རྒྱ་མི་ལ་མི་དགོས་ཤིང་།
བོད་པ་ལ་འབད་དགོས་ཀྱི་མེད། ང་ཆོས་བོད་རྒྱལ་རྒྱ་པམ་ཞེས་བརྗོད་གི་མེད། བདེ་
སྤྱིད་རྒྱ་མིར་དགོས་པ་ལྟར་བོད་པ་ལ་འབད་དགོས་པ་ཡིན། ང་ཆོའི་ལངས་ཕྱོགས་ལྔ་

རྗེས་སུ་གསལ་པོ་བཟོས་ཟིན་པ་ཡིན། ད་ཆ་གནས་སྐབས་གང་ཆགས་སྐྱེ་གཞུང་གི་
ལག་ཏུ་ཡོད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་། །

བཀའ་སློབ་མཐའ་མ་གཉིས་པོ་བོད་ཀྱི་བྱད་མེད་ལྷན་ཚོགས་ནས་སྤྱོད་པ་བསྐྱོད་པ་
འགྲེམས་སྤེལ་གནང་བའི་བཀའ་སློབ་སྤྱིར་གཞི་བྱ་ལས་རྩར་བཏོན་ཞུས།

མོངས་ཐུན་སེལ་བའི་ཉིན་བྱེད།

མོ་བ་སྟོན་བ།

སྐྱ་མེར་བྱང་ཆེ། བེ་སྐང་ཆེ་རིང་ལགས།
སྐྱ་མེར་ཡིག་ཚང། སྐྱ་ཞབས་བྱམས་བསྟན་ལགས།

ཡིག་ཐོག་པ་བ་བལྟ་བ།

ནམ་ལྷ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།

ནམ་ལྷ་བསྟན་འཛིན་དགའ་བ།

ཁྱེད་ཀྱི་བ།

སྐྱ་མེར་ཡིག་ཚང། སྐྱ་ཞབས་བྱམས་བསྟན་ལགས།